

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 09.11.2017
Vår ref.: 201603036-74
Arkiv: 611
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Anine Mølmen Andresen
22959846/aman@nve.no

Oversendelse av tillatelser - Sylling transformatorstasjon

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i dag gitt Statnett konsesjon og ekspropriasjonstillatelse for å oppgradere og utvide Sylling transformatorstasjon. Vedlagt oversendes NVEs tillatelser (anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse) og ett eksemplar av notatet «Bakgrunn for vedtak» av i dag. Dokumentene er også å finne på www.nve.no/kraftledninger.

Disse tillatelsene kan påklages, se opplysninger i konsesjonsdokumentet og ekspropriasjonstillatelsen. Eventuelle klager vil bli sendt dere til uttalelse før saken legges fram for Olje- og energidepartementet.

Vi minner om at ekspropriasjonstillatelsen faller bort hvis skjønn ikke er begjært innen ett år fra endelig vedtak, jf. oreigningsloven § 16.

Orientering av grunneiere/rettighetshavere og naboer

Vedlagt følger et brev med underretning om vedtakene. NVE ber om at dette så snart som mulig blir sendt til berørte grunneiere/rettighetshavere, naboer og gjenboere. Naboeiendommer er eiendom som har felles grense med den tomt som skal bebygges. Gjenboereiendom forstås som eiendom hvor kun en vei, gate, elv eller annet areal ligger imellom. Både eiere av bebygde og ubebygde eiendommer skal varsles.

NVE ber om en bekreftelse på at orienteringsbrevet er sendt ut med opplysning om dato for utsendelsen.

Om byggesaksbehandling

Anlegg for overføring og omforming av elektrisk energi er unntatt fra behandling etter plan og bygningsloven, jf. pbl. § 1-3. Bygg direkte tilknyttet den daglige driften av energianlegg skal derfor byggesaksbehandles. NVE mener det aktuelle bygget faller inn under unntaket i § 1-3, og det skal derfor ikke byggesaksbehandles av kommunen. Aktuelle bygg skal likevel utformes i tråd med relevante krav i forskrift om tekniske krav til byggverk (Byggteknisk forskrift) av 26.03.2010 nr 489. Konsesjonæren er ansvarlig for at forskriftens krav etterfølges.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Med hilsen

Siv Sannem Inderberg
seksjonssjef

Anine Mølmen Andresen
førstekonsulent

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Anleggskonsesjon, ekspropriasjonstillatelse, Bakgrunn for vedtak, orienteringsbrev
høringsparter, orienteringsbrev til Lier kommune, orienteringsbrev
grunneiere/rettighetshavere

Kopi til:

Statnett SF v/Gunn Elin Frilund
Statnett SF v/Jon Furru
Statnett SF v/Kari Eika

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Anleggskonsesjon

Meddelt:

Statnett SF

Organisasjonsnummer: 962 986 633

Dato: 09.11.2017

Varighet: 01.11.2047

Ref.: 201603036-68

Kommune: Lier, Modum, Ringerike

Fylke: Buskerud

I medhold av lov av 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 3-1, jf. forskrift av 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) § 3-1 og delegering av myndighet fra Olje- og energidepartementet i brev av 27. juni 2016, gir Norges vassdrags- og energidirektorat under henvisning til søknad 30.05.2016 og 24.05.2017 og vedlagt notat *Bakgrunn for vedtak* av i dag anleggskonsesjon til Statnett SF

Anleggskonsesjonen gir rett til å bygge og drive følgende elektriske anlegg i Lier kommune i Buskerud

1. Sylling transformatorstasjon med:

- 10 stk. doble bryterfelt med nominell spenning 420 kV. Det skal avsettes plass til ett ekstra 420 kV bryterfelt.
- 4 stk. doble bryterfelt med nominell spenning 132 kV
- Et kontrollbygg med grunnflate på ca. 670 m² og mønehøyde på ca. 7 meter
- Nødvendig høyspenningsanlegg

Anleggets plassering fremkommer i kart merket «Vedlegg 1: Oversiktskart» vedlagt denne konsesjonen. Kontrollbyggets plassering er merket med gult.

Kontrollbyggets utforming skal i det vesentlige være som vist i vedlegg 4 til denne konsesjonen

- ### **2. Omlegging av 420 kV kraftledning Ringerike–Sylling over en strekning på ca. 500 meter ut fra Sylling transformatorstasjon. Denne strekningen inngår i ledningen i punkt 8.**

Anlegget skal bygges i trasé som fremkommer med rød strek i kart vedlagt denne konsesjonen merket «Vedlegg 2: Omlegging av ledninger».

- ### **3. Midlertidig omlegging av 420 kV-ledningen Nore 1–Sylling i anleggsperioden.**

Omleggingen er vist med rød stiplet strek i kart vedlagt denne konsesjonen merket «Vedlegg 2: Omlegging av ledninger».

Det gis videre tillatelse til følgende anlegg i tilknytning til Sylling transformatorstasjon

- 4. Tillatelse til å anlegge permanente riggområder på områdene merket 1 og 7 i kartet i vedlegg 1 vedlagt denne konsesjonen.**
- 5. Anlegge nye permanente veier nord for stasjonen og øst for stasjonen. Disse er merket A og D i kart vedlagt denne konsesjonen merket «Vedlegg 3: veier»**
- 6. Opprusting og bruk av eksisterende veier, merket B, C, E, F i kart vedlagt denne konsesjonen merket «Vedlegg 3: veier».**

Anleggskonsesjonen gir også rett til å fortsatt drive følgende anlegg

7. Sylling transformatorstasjon med:

- 6 doble bryterfelt med nominell spenning 300 kV

- En transformator (T1) med ytelse 718/700/160 MVA og omsetning 400/285/12,25 kV
 - En transformator (T2) med ytelse 1000 MVA og omsetning 400/285 kV
 - To transformatorer (T3 og T4) med ytelse 250/250/80 MVA og omsetning 400/132/16 kV
 - En transformator (ST10) med ytelse 2 MVA og omsetning 17/13 kV
 - En fasekompensator med ytelse 160 MVar og spenning 13 kV
 - Et statisk kompenseringsanlegg (SVC) med ytelse 160 MVar
 - En transformator tilhørende SVC-anlegget med ytelse 160/80/80 MVA og spenning 420/22/22 kV
 - En reaktor med ytelse inntil 200 MVar
- 8.** En 47 km lang kraftledning fra Ringerike transformatorstasjon til Sylling transformatorstasjon med nominell spenning 420 kV, tverrsnitt 3 x Triplex «Grackle», og 2 stk. toppliner. Det er gitt tillatelse til en justering av denne ledningen inn til stasjonen, se punkt 2.

Anleggskonsesjon meddelt Statnett SF 16.03.2011, NVE-ref. 201003438-7 bortfaller når ovennevnte anlegg idriftsettes.

Anleggskonsesjon meddelt Statnett (tidl. Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen) 24.08.1982, NVE-ref. Jnr 1196 E-79 bortfaller herved.

Vilkår

De til enhver tid gjeldende vilkår fastsatt i eller i medhold av energiloven gjelder for konsesjonæren. I tillegg fastsettes med hjemmel i energiloven § 3-5 annet ledd følgende spesielle vilkår:

1. Varighet

Konsesjonen gjelder inntil 01.11.2047

2. Fornyelse

Konsesjonæren skal søke om fornyelse av konsesjonen senest seks måneder før konsesjonen utløper. Dersom konsesjonæren ikke ønsker fornyet konsesjon, skal det innen samme frist gis melding om dette.

3. Bygging

Anlegget skal være ferdigstilt, bygget i henhold til denne konsesjonen og idriftsatt innen 4 år fra endelig konsesjon.

Konsesjonæren kan søke om forlengelse av fristen for ferdigstilling, bygging og idriftsettelse. Slik søknad skal sendes senest seks måneder før utløpet av fristen.

Konsesjonen bortfaller dersom fristen for ferdigstilling, bygging og idriftsettelse ikke overholdes.

4. Drift

Konsesjonæren skal stå for driften av anleggene og plikter å gjøre seg kjent med de til enhver tid gjeldende regler for driften.

Bytte av driftsansvarlig selskap krever overføring av konsesjon. Eventuelt framtidig skille mellom eierskap og drift av anleggene konsesjonen omfatter, krever også godkjenning fra NVE. Godkjenning kan gis etter søknad.

5. Nedleggelse

Dersom konsesjonær ønsker å legge ned anlegget mens konsesjonen løper, skal det søkes NVE om dette. Nedleggelse kan ikke skje før vedtak om riving er fattet.

6. Endring av konsesjon

NVE kan fastsette nye vilkår for anlegget dersom det foreligger sterke samfunnsmessige interesser.

7. Tilbakekall av konsesjon

Konsesjonen kan trekkes tilbake dersom konsesjonæren tas under konkursbehandling, innleder gjeldsforhandling, eller på annen måte blir ute av stand til å oppfylle sine plikter etter konsesjonen.

8. Overtredelse av konsesjonen eller konsesjonsvilkår

Ved overtredelse av konsesjonen eller vilkår i denne konsesjonen kan NVE bruke de til enhver tid gjeldende reaksjonsmidler etter energilovgivningen eller bestemmelser gitt i medhold av denne lovgivningen.

NVE kan også i slike tilfeller på ethvert tidspunkt pålegge stans i bygging.

9. Miljø-, transport- og anleggsplan

Anlegget skal bygges, drives, vedlikeholdes og nedlegges i henhold til en miljø-, transport- og anleggsplan, som utarbeides av konsesjonæren og godkjennes av NVE før anleggsstart. Planen skal utarbeides i samsvar med NVEs veileder om utarbeidelse av miljø-, transport- og anleggsplan for anlegg med konsesjon etter energiloven. Statnett skal utarbeide planen i kontakt med berørt kommune, grunneiere og andre rettighetshavere. Planen skal gjøres kjent for entreprenører. Konsesjonæren har ansvaret for at planen følges.

Anlegget skal til enhver tid holdes i tilfredsstillende driftsmessig stand i henhold til miljø-, transport- og anleggsplanen og eventuelt andre vilkår/planer.

Konsesjonæren skal foreta en forsvarlig opprydding og istandsetting av anleggsområdene, som skal være ferdig senest to år etter at anlegget eller deler av anlegget er satt i drift.

Tilsyn med bygging, drift, vedlikehold og nedleggelse av anlegget er tillagt NVE. Utgifter forbundet med NVEs godkjenning av planen, og utgifter til tilsyn med overholdelse av planen dekkes av konsesjonæren.

Ved behov for planer etter andre vilkår, kan disse inkluderes i miljø-, transport- og anleggsplanen.

Konsesjonæren skal avklare undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 før miljø-, transport- og anleggsplanen blir godkjent.

Utover det som står i veilederen skal planen spesielt beskrive og drøfte:

- Omlegging av veier rundt stasjonen. Eventuelle veier som må stenges midlertidig skal omtales spesielt, og Statnett skal sørge for at husstander har alternativ adkomstvei. Beboere skal varsles om en eventuell stenging av veien i god tid i forveien.
- Nødvendig bruk og oppgradering av skogsbilvei. Statnett skal beskrive eventuell nødvendig oppgradering og bruk av eksisterende skogsbilvei. Dette inkluderer eventuelle tidsperioder hvor veien må stenges. Stenging skal begrenses til et nødvendig minimum. Beboere skal varsles om eventuell stenging av veien i god tid i forveien.
- En detaljert beskrivelse av planlagte riggområder, og hvordan de midlertidige riggområdene skal tilbakeføres etter anleggsperioden. Det skal også beskrives hvordan områder som er permanent eid av Statnett skal benyttes etter anleggsperioden.
- Behov for eventuelle støybegrensende tiltak for boliger, og dyrehold, i tilknytning til sprengning, lineskjøting og knuseverk. Klima- og miljødepartementets *Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2012)* skal legges til grunn.
- En dokumentasjon av hvilke bygninger og konstruksjoner som eventuelt kan bli påvirket av rystelser i forbindelse med sprengningsarbeider.
- En beskrivelse av massedeponeringen. Masser skal leveres til godkjent mottak, og Statnett skal beskrive en eventuell lokal avsetning av masser for å begrense transporten.
- En plan for gjennomføring av anleggstrafikk. Det skal særlig vurderes behov for trafikksikringstiltak, som eventuelt må godkjennes av rette veimyndighet.
- Statnett skal beskrive hvordan de skal sikre at anleggsarbeidet ikke påvirker vannforsyningen til de som bor i området. Dette inkluderer også planene om å lukke en bekk midlertidig.

- Støv fra anleggsarbeid og transport, og eventuelle behov for tiltak som hindrer støvspredning.
- En beskrivelse av farge- og materialvalg for det nye kontrollbygget.

10. Byggetekniske krav

Utbygger skal påse at transformatorbygget etableres i samsvar med kravene i forskrift om tekniske krav til byggverk (FOR 2010-03-26 nr. 489) så langt disse kravene passer for bygget.

11. Utforming av kontrollbygg

Farge- og materialvalget på kontrollbygget skal tilpasses slik at bygget passer best mulig inn i omgivelsene. En vurdering av dette skal inkluderes i MTA-planen.

12. Vegetasjonsskjerm

Det skal så langt det lar seg gjøre bevares vegetasjon nord og øst for stasjonen for å skjerme for innsyn til stasjonsområdet.

Klageadgang

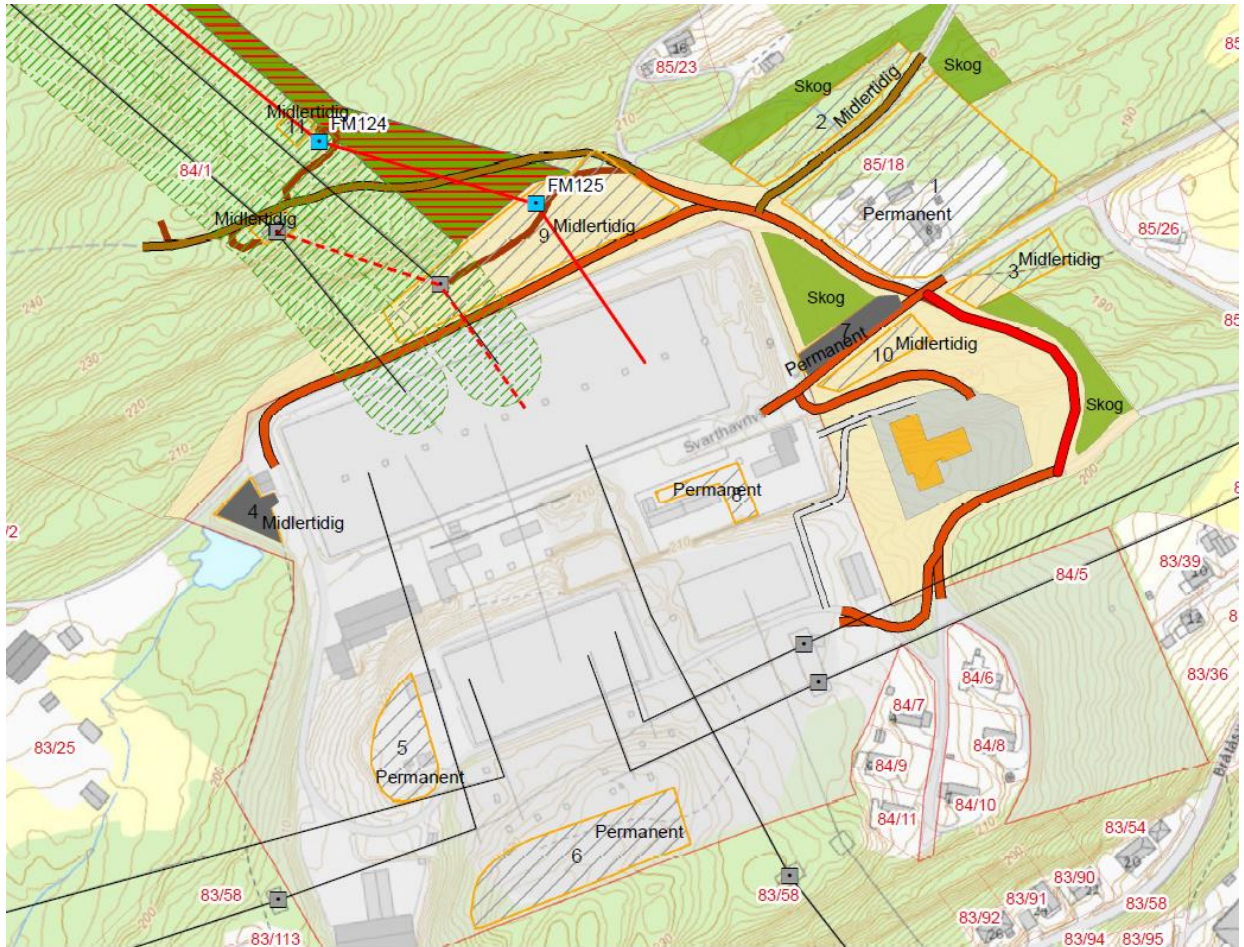
Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jf. forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Rune Flatby
avdelingsdirektør

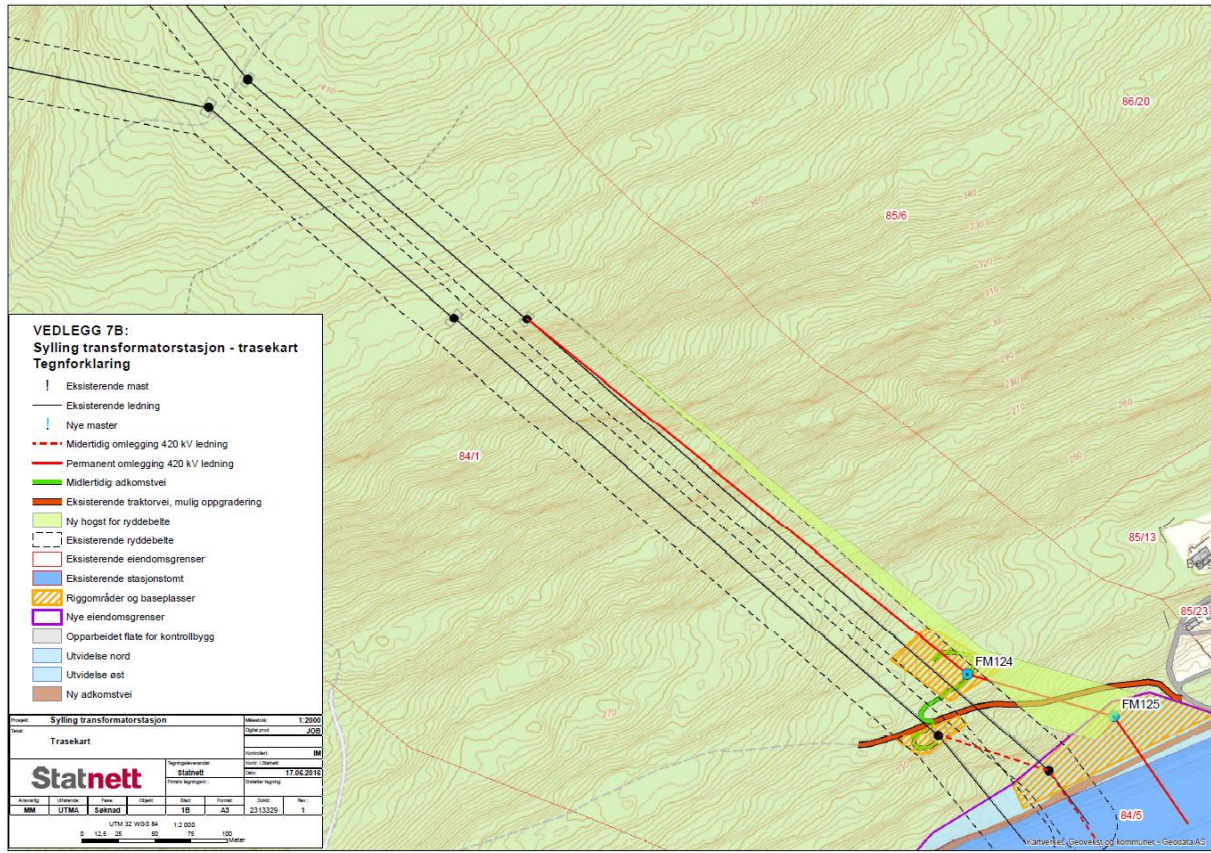
Siv Sannem Inderberg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

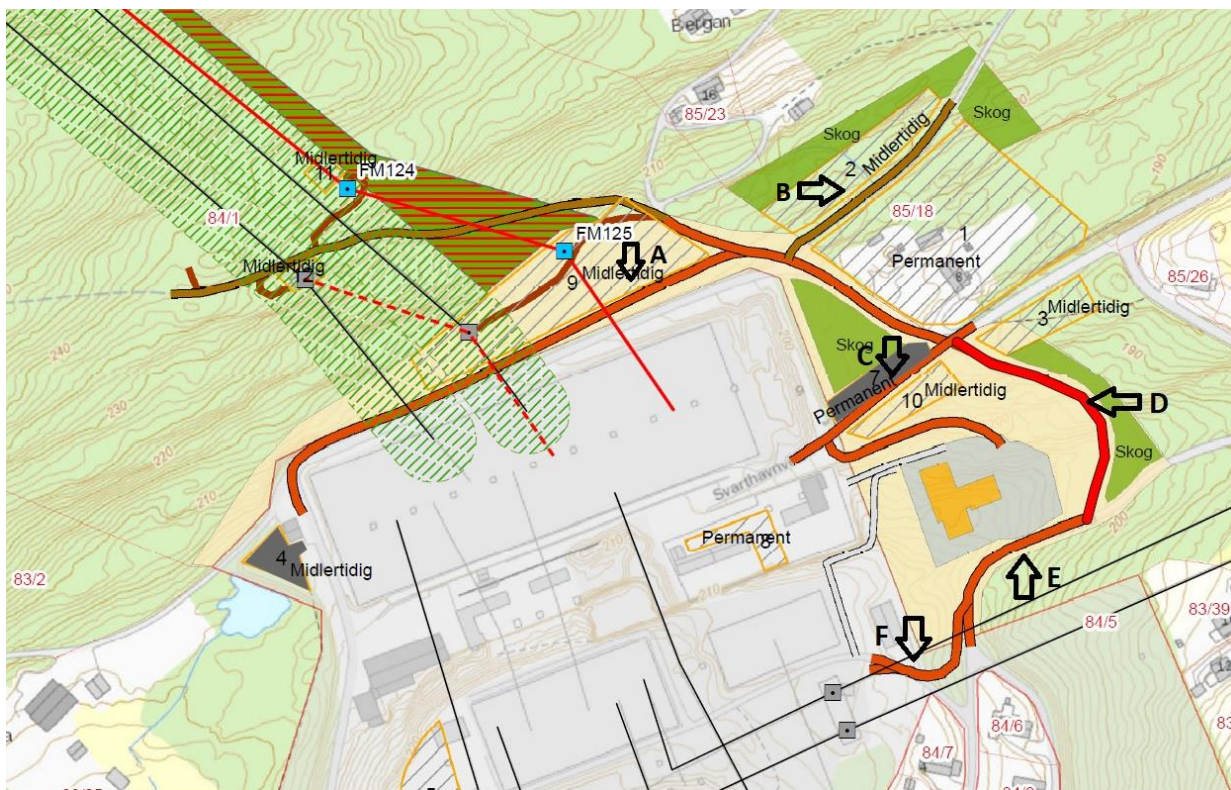
Vedlegg 1: oversiktskart

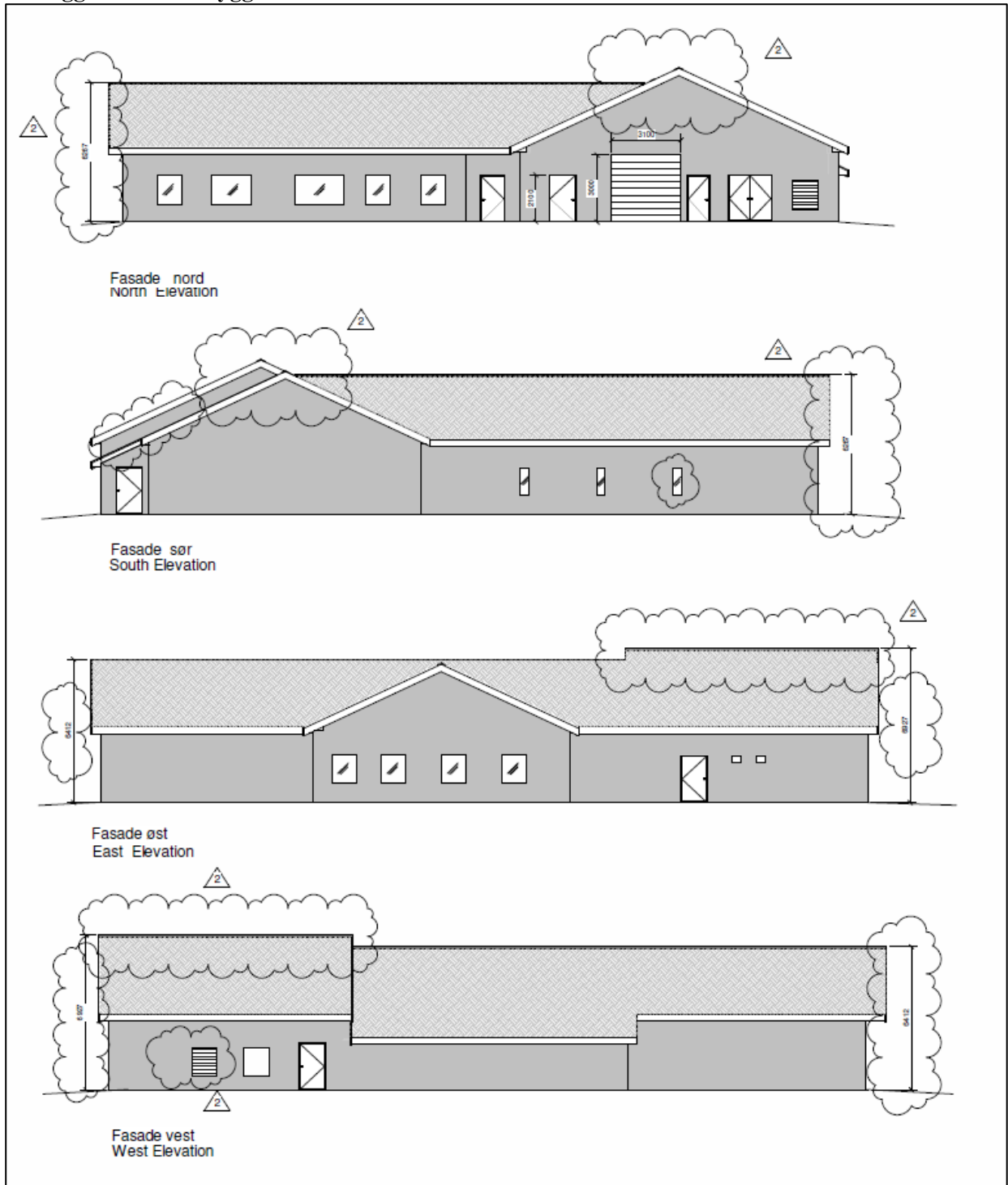
Vedlegg 2: omlegging av ledninger

Vedlegg 3: Veier

Vedlegg 4: Kontrollbygg

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 09.11.2017
Vår ref.: 201603036-70
Arkiv: 611
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Anine Mølmen Andresen
22959846/aman@nve.no

Vedtak om samtykke til ekspropriasjon - Sylling transformatorstasjon

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til søknad av 30.05.2016 og 24.05.2017 fra Statnett SF.

NVE har, etter en samlet vurdering, funnet at samfunnsmessige fordeler som vinnes ved nedenfor angitte anlegg, utvilsomt er større enn skader og ulemper som påføres andre. For nærmere begrunnelse for vedtaket viser NVE til notatet «Bakgrunn for vedtak» av i dag.

I medhold av lov om uregning av fast eiendom av 23.10.1959, § 2 nr. 19, og bemyndigelse gitt ved kgl. res. 05.11.1982, gir NVE herved Statnett SF tillatelse til å kreve nødvendig grunn og rettigheter avstått i Lier kommune i Buskerud fylke for bygging og drift av Sylling transformatorstasjon.

Tillatelsen gir rett til ekspropriasjon av eiendomsrett for følgende arealer:

- Areal til utvidelsen av Sylling transformatorstasjon som vist med lyseblått i vedlegg 1, *med unntak* av de områdene hvor det settes igjen vegetasjonsskjermer, markert «skog» i vedlegg 3.
- Areal til nye adkomstveier fram til transformatorstasjonene

Tillatelsen gir rett til ekspropriasjon av bruksrett for følgende arealer:

- Tillatelsen gir Statnett en rett til å motsette seg at grunneier og andre brukere av g.nr/b.nr. 84/1 fjerner skogarealene som markert «Skog» på kart i vedlegg 3 uten at det er gitt skriftlig samtykke fra Statnett. Statnett gis også tillatelse til å sørge for at vegetasjonen opprettholdes, for eksempel gjennom planting. Tillatelsen gjelder i den tid anlegget består.
- Kraftledningsgaten. Nødvendig areal for omlegging av 420 kV kraftledning Ringerike–Sylling over en strekning på 500 meter ut fra transformatorstasjonen, inkludert mastefester. Klausuleringsbeltet utgjør normalt en ca. 40 meter bred trasé.
- Nødvendig adkomst, ferdsel og transport. Dette gjelder blant annet rettigheter til adkomst, ferdsel og transport av utstyr, materiell og mannskap på eksisterende privat vei mellom offentlig vei og lednings-/stasjonsanlegg, i terrenget mellom offentlig eller privat vei fram til ledningsanleggene og terrengtransport i ledningstraseen. Bruksretten gjelder også for uttransport av tømmer som hugges i traseen, nødvendig transport som følge av riving av eksisterende ledninger og uttransport av gammelt materiell. Bruksretten gjelder også landing med helikopter.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

- Riggplasser. Rett til å etablere/bygge riggplasser. Rett til å bruke eksisterende riggplasser.

Transformatorstasjonens plassering med nytt kontrollbygg, riggplasser og veier skal i det vesentlige være som vist på kart merket «vedlegg 2» vedlagt denne tillatelsen. Kraftledningens trasé skal i det vesentlige være som vist med rød strek på kart merket «vedlegg 4» vedlagt denne tillatelsen.

NVE forutsetter at Statnett forsøker å komme fram til minnelige ordninger med berørte grunneiere/rettighetshavere. Det forutsettes at Statnett underretter grunneierne/rettighetshaverne om ekspropriasjonstillatelsen, jf. forvaltningsloven kap. V. Vedlagte orienteringsbrev med NVEs påtegning bes sendt til grunneiere og rettighetshavere snarest.

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunkt underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningsloven kap. VI. En eventuell klage skal være skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes inn til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Ekspropriasjonstillatelsen faller bort hvis skjønn ikke er begjært innen ett år fra endelig vedtak, jf. oreigningsloven § 16.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Siv Sannem Inderberg
seksjonssjef

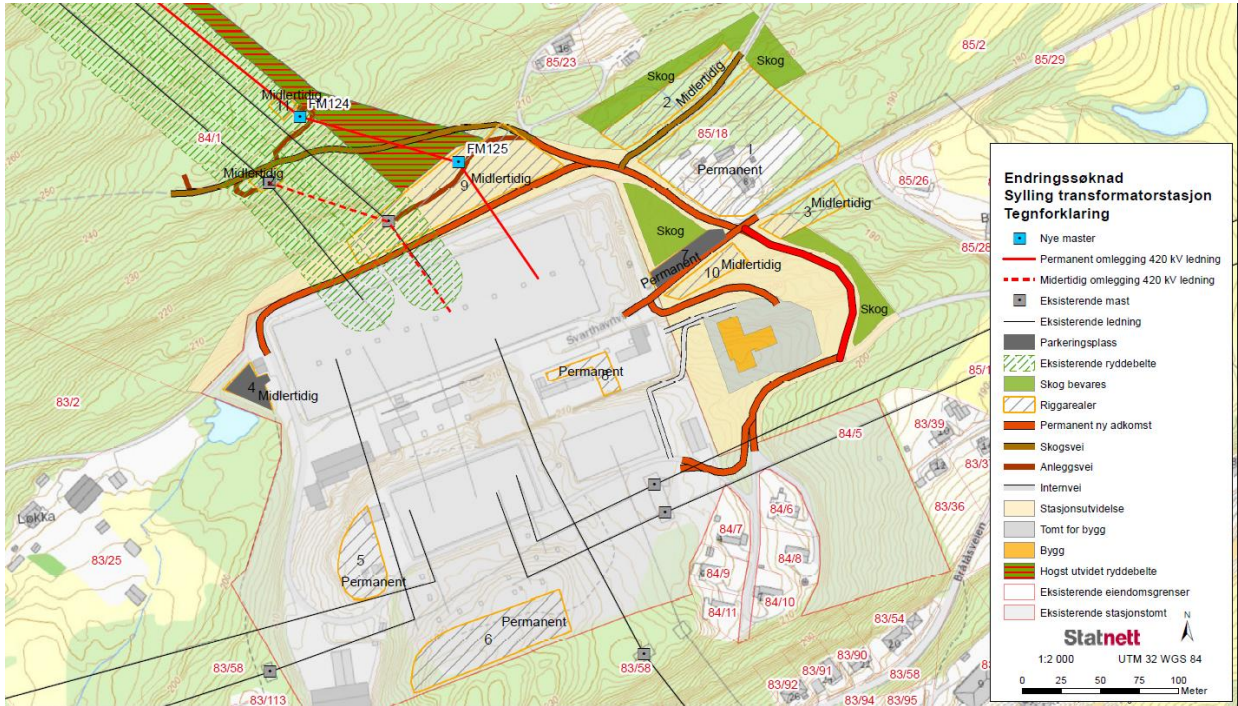
Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg 1:

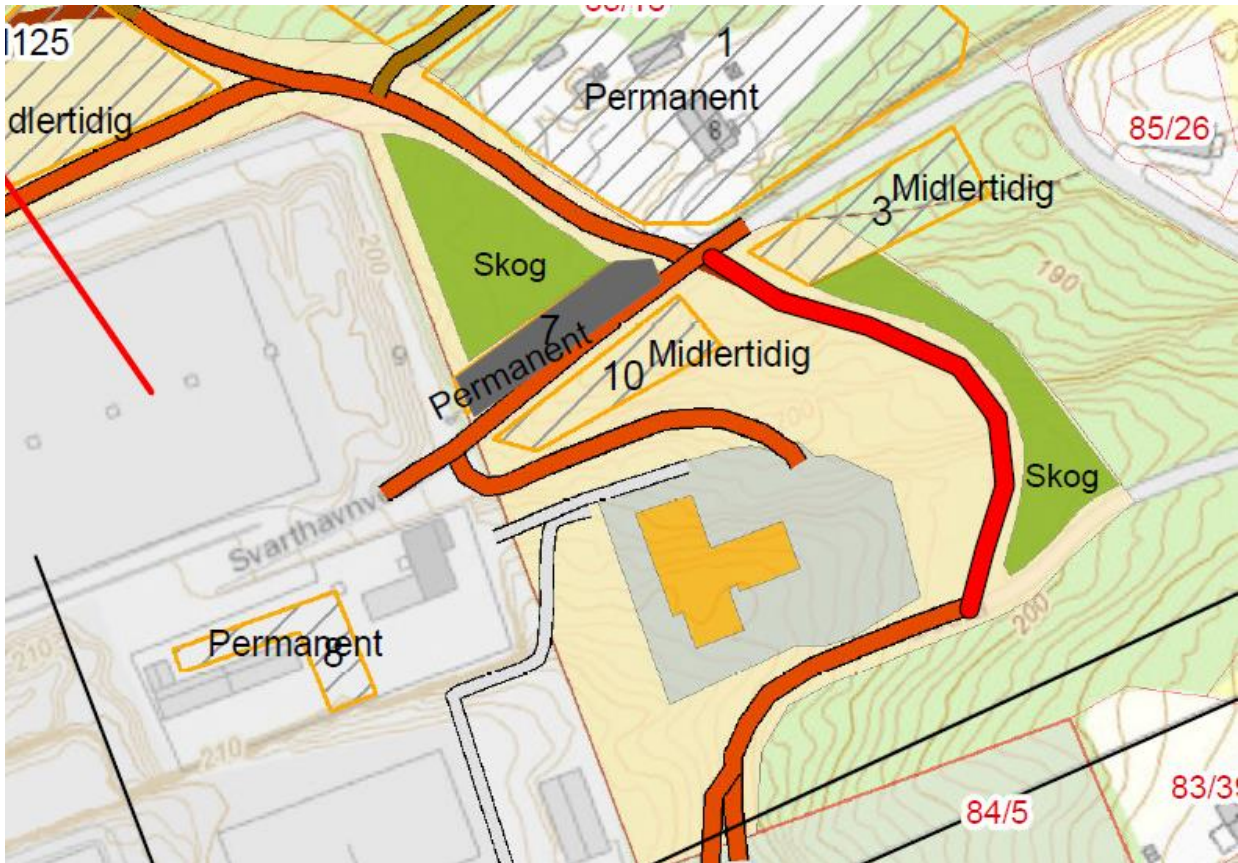

<p>KARTVEDEGG TIL EKSPROPRIASJONSSØKNAD ENDINGSØKNAD SYLLING</p>	<p>Tegnebløkket</p> <ul style="list-style-type: none"> —●— Planlagt Ledning ● Planlagt Mast — Midlertidig veg — Permanent omlegging veg ■ Midlertidig brukareit ■ Full alendomsrett (hjemmel) 	<table border="1"> <tr> <td>Prosjekt</td> <td>49001 Sylling</td> <td>Skala</td> <td>1:2 500</td> </tr> <tr> <td>Tittel</td> <td>Kartvedlegg til ekspropriasjonssøknad</td> <td>Format</td> <td>ODL</td> </tr> <tr> <td>31alnett</td> <td></td> <td>Dato</td> <td>22.05.2017</td> </tr> <tr> <td>Utgave</td> <td>LITM</td> <td>Blad</td> <td>A3</td> </tr> </table>	Prosjekt	49001 Sylling	Skala	1:2 500	Tittel	Kartvedlegg til ekspropriasjonssøknad	Format	ODL	31alnett		Dato	22.05.2017	Utgave	LITM	Blad	A3
		Prosjekt	49001 Sylling	Skala	1:2 500													
Tittel	Kartvedlegg til ekspropriasjonssøknad	Format	ODL															
31alnett		Dato	22.05.2017															
Utgave	LITM	Blad	A3															
		<table border="1"> <tr> <td>Utgave</td> <td>LITM</td> <td>Blad</td> <td>A3</td> </tr> </table>	Utgave	LITM	Blad	A3												
Utgave	LITM	Blad	A3															

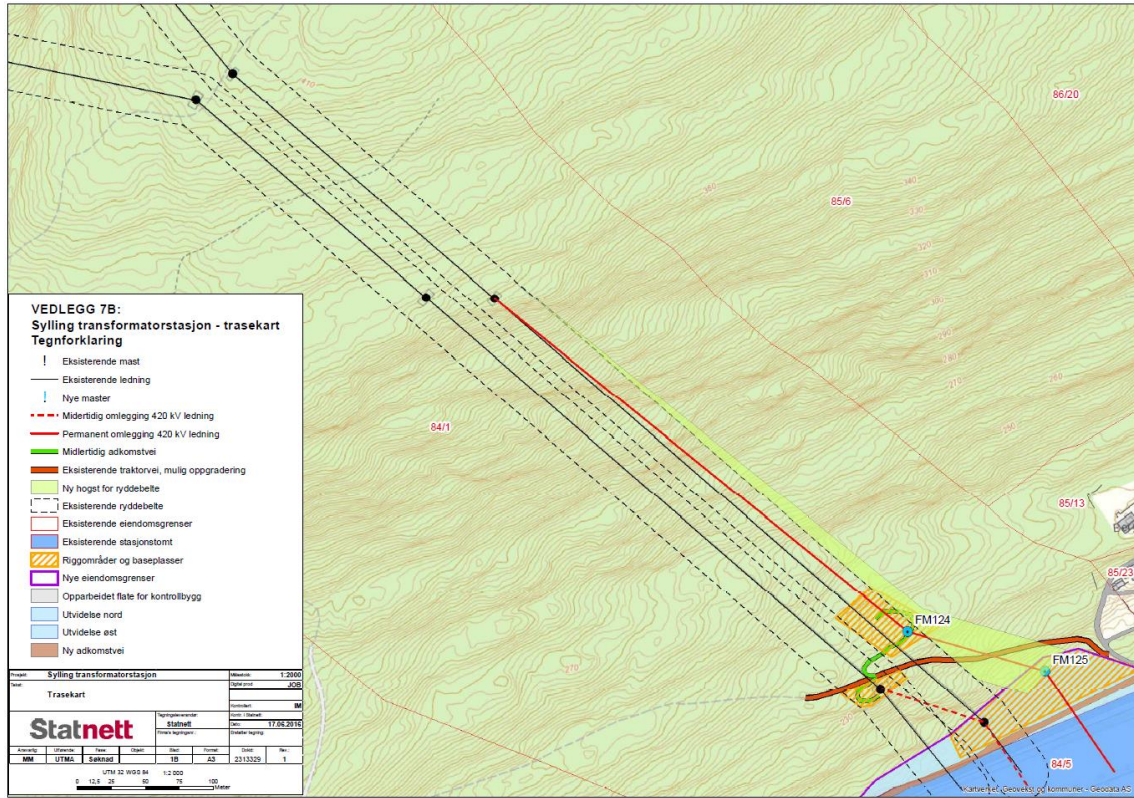
Vedlegg 2:

Vedlegg 3

Vedlegg 4:

Bakgrunn for vedtak

Sylling transformatorstasjon

Lier kommune i Buskerud fylke

Tiltakshaver	Statnett SF
Referanse	201603036-67
Dato	09.11.2017
Notatnummer	KN-notat 21/2017
Ansvarlig	Siv Sannem Inderberg
Saksbehandler	Anine Mølmen Andresen

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81

7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18

8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gir med dette Statnett SF tillatelse til å oppgradere og utvide Sylling transformatorstasjon i Lier kommune i Buskerud. NVE gir samtidig Statnett SF samtykke til ekspropriasjon av grunn- og rettigheter til bygging og drift av anleggene.

Hva gir NVE konsesjon til?

NVE gir tillatelse til:

- Å bygge et nytt kontrollbygg øst for stasjonen
- Omlegging og oppgradering av veier
- Utskifting av 420 kV og 132 kV-anlegg inne på stasjonen
- Å anlegge riggområder
- Omlegging av ledninger inn til stasjonen

Samtykke til ekspropriasjon

NVE gir samtidig Statnett ekspropriasjonstillatelse til erverv av grunn og rettigheter til bygging og drift av Sylling transformatorstasjon. Det forventes at Statnett forsøker å inngå minnelige avtaler med berørte grunneiere og rettighetshavere.

Hvorfor gis det konsesjon til transformatorstasjonen?

Sylling transformatorstasjon er viktig for strømforsyningen i østlandsområdet, i tillegg til å være viktig for kraftutveksling mot Sverige. Stasjonens anlegg er gamle og har behov for oppgradering. Det er behov for å bygge et nytt kontrollbygg og skifte ut kontrollanlegg og apparatanlegg. NVE mener tiltakene i Sylling transformatorstasjon er helt nødvendig for forsyningssikkerheten.

Hvordan redusere de negative virkningene?

NVE mener den største ulempen ved utvidelse av transformatorstasjonen er anleggsarbeidet, blant annet knyttet til anleggstransport og støy. Det er derfor viktig å gjennomføre tiltak slik at de negative virkningene for de som bor i nærområdet begrenses. NVE mener de avbøtende tiltakene Statnett har lagt frem i søknaden er fornuftige. Vi har satt vilkår om at Statnett skal utarbeide en miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan). I planen skal Statnett beskrive anleggsarbeidet, herunder en plan for massetransport, knuseverk mm og også blant annet omtale farge- og materialvalg på kontrollbygget. Denne planen skal godkjennes av NVE før anleggsstart.

Etter anleggsfasen mener NVE de negative virkningene er mindre selv om stasjonsområdet utvides sammenlignet med i dag. Det vil være enkelte som kan få innsyn til det nye kontrollbygget. Det skal settes igjen vegetasjon rundt kontrollbygget, og NVE mener dette vil begrense de visuelle virkningene. Foruten de visuelle virkningene, er endringene fra i dag blant annet nye veier og flytting av eksisterende veier uten at det vurderes til å ha vesentlige negative virkninger når det er ferdig bygget.

Innsigelse

Lier kommune har fremmet innsigelse, men har varslet at de trekker innsigelsen gitt at deres seks vilkår innvilges. NVE mener at disse kravene stort sett er imøtekommet. Dersom Lier kommune er uenig og innsigelsen opprettholdes, vil saken bli sendt til Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse samtidig med eventuelle klager.

Innhold

Sammendrag	1
Innhold	2
1 Søknaden	4
1.1 Omsøkte tiltak	5
1.1.1 Kontrollbygg	5
1.1.2 Omlegging av ledninger	5
1.1.3 Veier og riggplasser	6
1.2 Søknad om ekspropriasjon	6
2 NVEs behandling av søknadene	7
2.1 Høring av søknaden	7
2.1.1 Innkomne merknader	8
2.2 Høring av tilleggsutredninger	8
2.2.1 Innkomne merknader	8
2.3 Offentlig møte og ytterligere merknader	8
2.3.1 Innkomne merknader	8
2.4 Krav om tilleggsopplysninger og høring av endrings søknad	8
2.4.1 Innkomne merknader	9
2.5 Innsigelse	9
3 NVEs vurdering av søknaden etter energiloven	9
3.1 Vurdering av tekniske og økonomiske forhold	10
3.1.1 Begrunnelse og vurdering av behovet for oppgradering	10
3.1.2 Alternative løsninger	11
3.1.3 Vurdering av omsøkt alternativ	12
3.1.4 Oppsummering teknisk og økonomisk vurdering	14
3.2 Vurdering av arealbruk	15
3.2.1 Kontrollbygg	15
3.2.2 Veier	16
3.2.3 Riggområder	18
3.3 Vurdering av visuelle virkninger og virkninger for kulturminner, naturmangfold og andre allmenne interesser	19
3.3.1 Visuelle virkninger	19
3.3.2 Kulturminner	21
3.3.3 Støy fra anlegget i driftsfasen	21
3.3.4 Naturmangfold	22
3.3.5 Elektromagnetiske felt	23
3.4 Vurdering av konsekvenser av anleggsarbeidet	23
3.3.1 Støy	23
3.3.2 Sprengning og rystelser	24
3.3.3 Knuseverk	25
3.3.4 Massedeponering	26
3.3.5 Anleggstrafikk og trafikksikring	27
3.3.6 Vannkilder	28
3.3.7 Støv	28
3.3.8 Friluftsliv og dyrehold	29
3.5 Vurdering av omlegging av ledninger	30
4 NVEs vurdering av vilkår og avbøtende tiltak	30
4.1 Miljø-, transport- og anleggsplan	30
5 NVEs avveieringer, konklusjon og vedtak om søknad etter energiloven	31
5.1 Oppsummering	32
5.2 Vedtak	33
5.3 Varsel om innsigelse	33

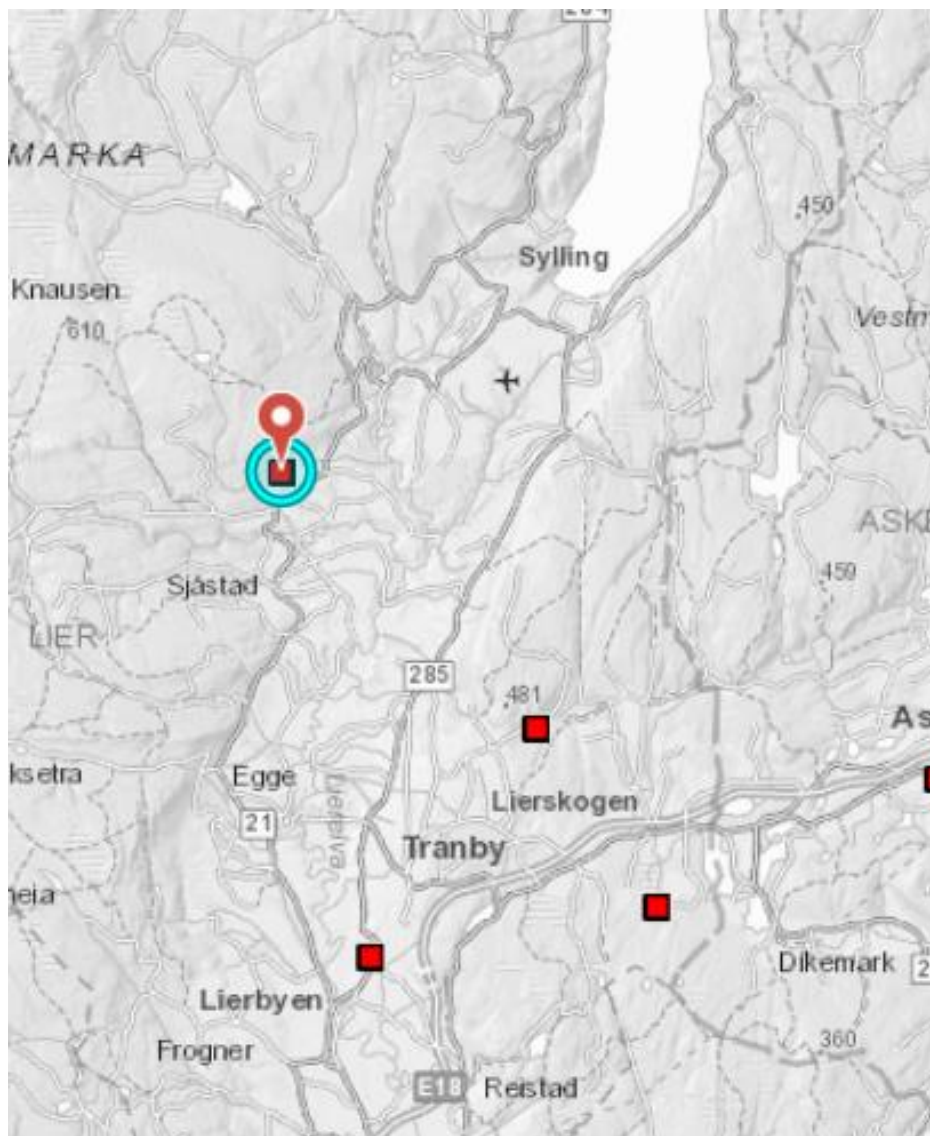
6	NVEs vurdering av søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse	34
6.1	Hjemmel	34
6.2	Omfang av ekspropriasjon.....	34
6.3	Interesseavveining	36
6.3.1	Vurderinger av virkninger av konsesjonsgitt tiltak	36
6.3.2	Vurdering av om inngrepet uten tvil er til mer gagn enn til skade	37
6.4	NVEs samtykke til ekspropriasjon	37
6.5	Forhåndstiltredelse	37
	Vedlegg A - Oversikt over lovverk og behandlingsprosess	38
	Vedlegg B – Sammenfatning av høringsuttalelser	40
	Vedlegg C – Oversiktskart	51

1 Søknaden

NVE mottok 30.05.2016 og 24.05.2017 søknader fra Statnett SF om tillatelse til oppgradering og utvidelse av Sylling transformatorstasjon i Lier kommune i Buskerud. Statnett søker om anleggskonsesjon i medhold av energiloven. De søker også om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse i medhold av oreigningslova.

Statnett søker om en rekke tiltak for å modernisere transformatorstasjonen. Kontrollanlegget i stasjonen er fra 1977, og må skiftes ut for å oppfylle nye krav. Det er også behov for utskiftninger i store deler av apparatanlegget. Det meste av 420 kV-apparatanlegget nærmer seg ifølge søknaden sin tekniske levetid. Tiltaket legger også til rette for en fremtidig spenningsoppgradering av stasjonens 300 kV-anlegg til 420 kV.

Sylling er en svært viktig stasjon for forsyning av Østlandet og kraftutveksling mot Sverige. Videre forsyner stasjonen 132 kV-nettet til Glitre Energi Nett, blant annet til Drammen.

Figur 1: Oversiktskart. Stasjonen vist med blå sirkel.

1.1 Omsøkte tiltak

Statnett søker om følgende:

- Et nytt 420 kV-anlegg med 10 stk. doble bryterfelt og plass til ett reservefelt, et nytt kontrollanlegg og utskifting av 132 kV anlegg.
- Et nytt kontrollbygg, øst for dagens stasjonsgjerde, med grunnflate på ca. 670 m² og høyde på ca. 6,9 meter
- Omlegging av 420 kV luftledning Ringerike–Sylling inn til stasjonen. Ledningen er planlagt flyttet ca. 60 meter mot øst, og dette medfører to nye mastepunkter og ca. 500 meter med justert trasé.
- Midlertidig omlegging av 420 kV-ledningen Nore 1–Sylling i anleggsperioden
- Omlegging og oppgradering av flere veier rundt stasjonen
- Midlertidig adkomst og mulige utbedringer på eksisterende skogsvei som går til mastepunktene som skal bygges om
- Å anlegge både midlertidige og permanente riggområder
- Å overta to 132 kV transformatorfelt fra Glitre Energi Nett

1.1.1 Kontrollbygg

Statnett søker om å bygge et nytt kontrollbygg. Bygget skal huse kontrollanlegget som styrer 420 kV, 300 kV og 132 kV-anleggene, men bygget skal også inkludere kontorplasser og fasiliteter for de som arbeider på stasjonen. Dagens kontrollanlegg er fra 1977 og må skiftes ut. Et nytt kontrollbygg vil gjøre det mulig å drifte stasjonen forskriftsmessig og etter dagens krav til sikkerhet.

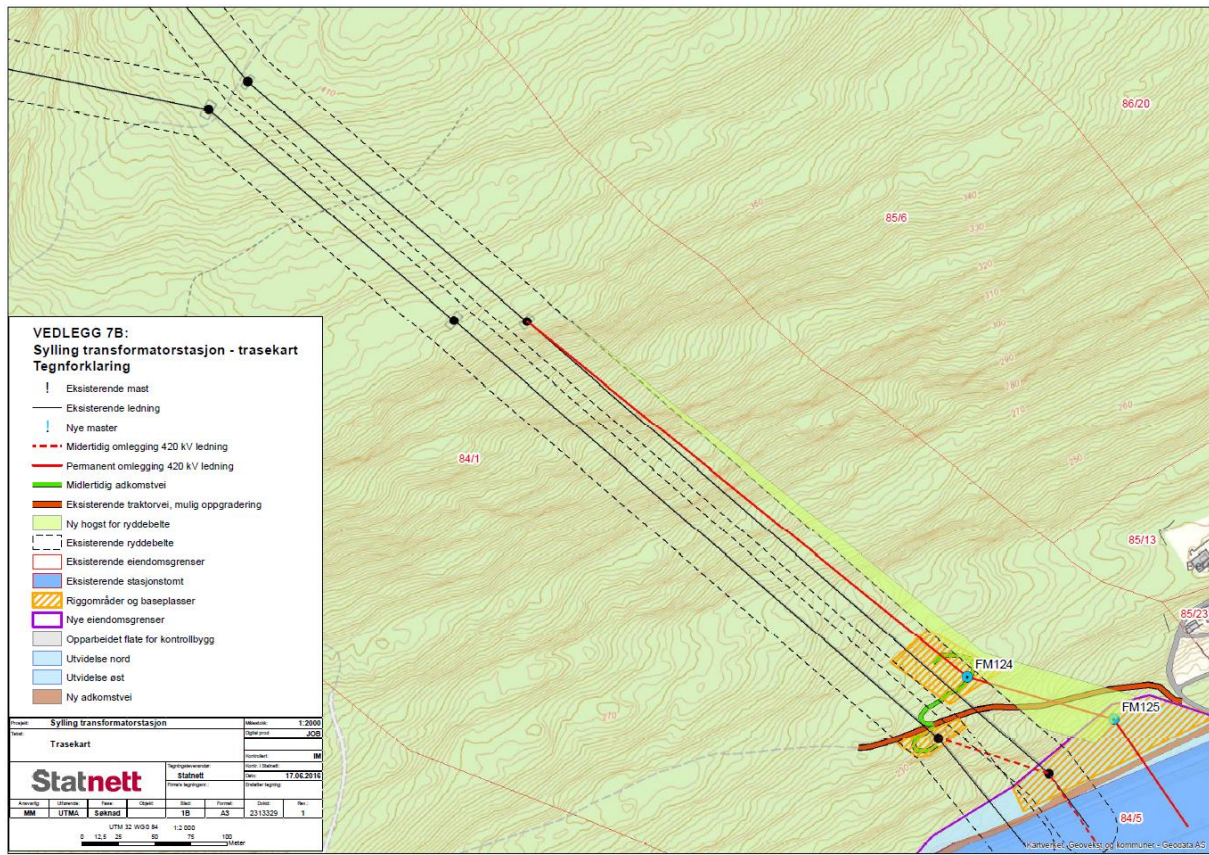
Kontrollbygget vil ha en grunnflate på ca. 670 m² og en mønehøyde på 6,93 meter. Bygget prosjekteres som Statnetts standard kontrollbygg når det gjelder innvendige løsninger. Utsiden er planlagt med grå betongkledning og grå takshingel.

1.1.2 Omlegging av ledninger

Statnett søker om å legge om innføringen av 420 kV-ledningen Ringerike–Sylling. Dette innebærer at ledningen er tenkt flyttet ca. 60 meter mot øst, noe som vil medføre 2 nye mastepunkter og ca. 500 meter ny ledning. Den omsøkte justerte ledningstraseen er vist med rød strek i figuren nedenfor. Det er planlagt å sette opp en ny endemast og en ny mast i vinkelpunkt ca. 100 meter nord for stasjonen, for å vinkle ledningen over i ny trasé. Det utvidede rydde- og rettighetsbeltet for ledningen er vist med lysegrønn under.

De søker videre om å legge om 420 kV-ledning Nore 1–Sylling midlertidig i anleggsperioden. Den er tenkt koblet til eksisterende endemast for Ringerike–Sylling som er søkt om å permanent flytte. Dette er vist med rød, stiplet strek i figuren.

Det planlegges også å etablere en midlertidig T-avgreining for sammenkobling av 420 kV-ledningene mot Rjukan og Tegneby. Dette skjer i så fall innenfor eksisterende stasjonsgjerde.

Figur 2: Omlegging av ledninger

De nye mastene er tenkt bygget som Statnetts standard selvbærende portal mast i stål med innvendig bardunering, som er tilnærmet like de mastene som står der i dag. Avstanden mellom de ytterste linene er 18-22 meter, og rydde- og rettighetsbeltet under ledningen er ca. 40 meter bredt.

1.1.3 Veier og riggplasser

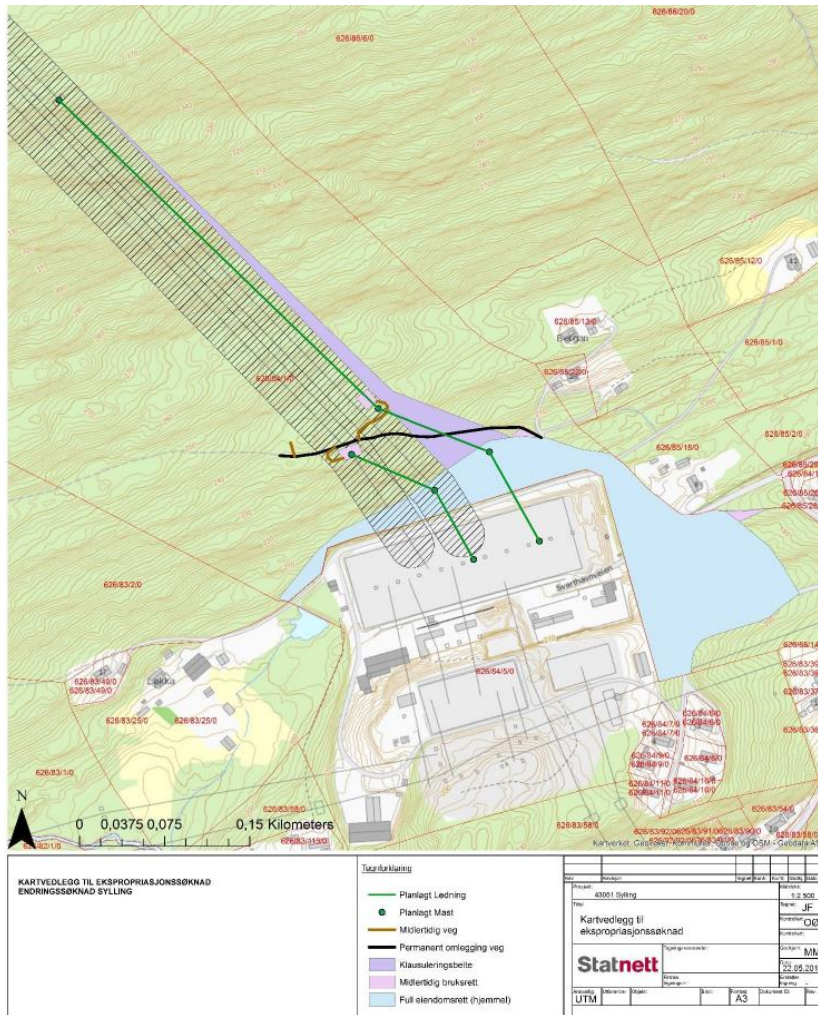
Statnett søker om å anlegge og oppgradere flere veier rundt stasjonsområdet. Dette inkluderer flytting av Svarthavnveien nord for stasjonen, oppgraderinger av deler av Østliaveien og en ny vei fra Svarthavnveien til Østliaveien foran det nye kontrollbygget. Statnett søker også om tillatelse til å anlegge flere riggplasser, både permanente og midlertidige. Kart og beskrivelse av veiomleggingen og riggplassene er inkludert i NVEs vurderinger i kapittel 3.2.

1.2 Søkning om ekspropriasjon

Statnett søker også i medhold av ureigningslova § 2 punkt 19 om tillatelse til ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive de elektriske anleggene, herunder rettigheter til all nødvendig ferdsel og transport og deponering av masser.

Statnett søker om eiendomsrett til ca. 25 dekar. Dette inkluderer alle arealer hvor det plasseres anlegg, vegetasjonsskjermer og adkomstveier. De søker om midlertidig bruksrett til ca. 1 dekar og dette omfatter midlertidige riggområder på eiendommer Statnett ikke selv eier. De søker også om bruksrett til rydde-/rettighetsbelte under ledningene som skal legges om, og dette omfatter ca. 6 dekar. Området

Statnett søker om å ekspropriere er vist med lyseblått i figuren under. Utvidelsen av rettighetsbeltet under ledningen er vist med lilla.

Figur 3: Kart over områder det er søkt ekspropriasjon for

2 NVEs behandling av søknadene

NVE behandler konsesjonssøknaden etter energiloven og søknad om ekspropriasjonstillatelse etter ureigningslova. Tiltaket skal også avklares etter andre sektorlover som kulturminneloven og naturmangfoldloven. En nærmere omtale av lover og forskrifter finnes i vedlegg A.

2.1 Høring av søknaden

Konsesjonssøknaden og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse av 30.05.2016 ble sendt på høring 21.06.2016 til Lier kommune, Buskerud Fylkeskommune, Fylkesmannen i Buskerud, DSB-region Øst, EB Nett, Lier Nett og Statens vegvesen. NVE ba også Statnett i brev av samme dato om å orientere berørte grunneiere, rettighetshavere, naboer og gjenboere om høringen. Fristen for å komme med høringsuttalelse til søknaden ble satt til 20.09.2016. Den offentlige høringen av søknaden ble kunngjort to ganger i Drammens Tidene og Lierposten (27.06.2016 og 29.08.2016), og én gang i Norsk lysingsblad (21.06.2016).

2.1.1 Innkomne merknader

NVE mottok totalt 12 høringsuttalelser til søknad om utvidelse og oppgradering av Sylling transformatorstasjon. Uttalelsene er sammenfattet i vedlegg B. Statnett kommenterte høringsuttalelsene i brev av 24.11.2016.

Mange av de som uttaler seg er bekymret for konsekvenser av anleggsarbeidet, herunder trafiksikkerhet og anleggstransport, støy, sprengning, knuseverk m.m. Enkelte mener det bør utredes alternativ plassering av kontrollbygget. Energi Norge mener Statnett bør ha mer transparens i sine kostnadsvurderinger, så det er mulig å etterprøve konklusjonene.

2.2 Høring av tilleggsutredninger

Statnetts kommentarer til høringsuttalelsene inkluderte tilleggsutredninger for tre alternative plasseringer av kontrollbygget, støyvurderinger og amfibieundersøkelser i området vest for stasjonen. Statnett søkte ikke om nye alternativer, men NVE sendte tilleggsutredningene til de som allerede hadde uttalt seg i saken, slik at de fikk muligheten til å komme med ytterligere innspill. Utredningene ble sendt til partene 01.12.2016, og fristen for å komme med uttalelse ble satt til 20.12.2016. Utredningene var tilgjengelig på NVEs internettsider.

2.2.1 Innkomne merknader

NVE mottok fire høringsuttalelser til tilleggsutredningene. Uttalelsene er sammenfattet i vedlegg B.

Advokatfirmaet Lund & Co på vegne av grunneier mener fortsatt at alternativ vest ikke er godt nok utredet, og at det er mulig å bygge kontrollbygget der. Åse-Berit Jamne og Simen Sveen er kritiske til et kontrollbygg på vestsiden.

2.3 Offentlig møte og ytterligere merknader

På bakgrunn av høringsuttalelsene arrangerte NVE offentlig møte om søknaden og tilleggsutredningene, 02.02.2017 på Oddevall skole. Møtet ble kunngjort i Lierposten 26.01.2017. Samme dag som NVE holdt møtet, gjennomførte vi en befaring av stasjonen sammen med Lier kommune. Etersom møtet ble holdt på et tidspunkt saken ikke var på høring, åpnet NVE for at de som hadde ytterligere innspill kunne sende inn dette innen 16.02.2017.

2.3.1 Innkomne merknader

NVE mottok 6 uttalelser etter det offentlige møtet. Uttalelsene er sammenfattet i vedlegg B.

Grunneierne fremholder at de mener utredningene for plassering av kontrollbygg ikke er tilstrekkelige, samt at ulempene for de som bor på østsiden ikke er tillagt stor nok vekt. Mari Marki Nordheim og Bjørn Guddal Hansen opplever det som en stor belastning å skulle bo så nærme en anleggstomt, og ønsker at Statnett skal kjøpe eiendommen deres. Dette vil også gi mye større fleksibilitet mht. riggområder. Enkelte høringsparter uttrykker også bekymring for anleggstrafikk og støy.

2.4 Krav om tilleggsopplysninger og høring av endrings søknad

Som følge av innspillene i høringsrundene, folkemøte, befaring og egne vurderinger, ba NVE i brev av 02.03.2017 om tilleggsopplysninger. NVE ba om at Statnett kommenterte høringsuttalelsene som kom inn etter møtet på Oddevall Skole, i tillegg til at de skulle tydeliggjøre hvilke tiltak som var planlagt rundt kontrollbygget og hva de søkte om ekspropriasjonstillatelse for.

Mari Marki Norheim og Bjørn Guddal Hansen eide gården Svarthamna rett ved der det nye kontrollbygget er planlagt. Det kom frem i den første høringsrunden at de var sterk kritisk til Statnetts fremgangsmåte, at de motsatte seg tiltakene og at de ønsket at Statnett skulle kjøpe eiendommen deres slik at de kunne flytte. Våren 2017 opplyste Statnett at de hadde ervervet eiendommen, og dette medførte at de kunne endre på en del løsninger for blant annet riggområder og veier. Med bakgrunn i dette, og NVEs krav om tilleggsopplysninger, valgte derfor Statnett å sende inn en endringssøknad til NVE 24.05.2017.

Søknaden ble den 30.05.2016 sendt på høring til alle høringsparter, og til alle som tidligere hadde uttalt seg i saken. NVE ba også Statnett i brev av samme dato om å orientere berørte grunneiere, rettighetshavere, naboer og gjenboere om høringen. Fristen for å komme med høringsuttalelse til søknaden ble satt til 16.07.2017. Høringen av søknaden ble kunngjort i Lierposten 08.06.2017.

2.4.1 Innkomne merknader

NVE mottok 6 uttalelser til endringssøknaden. Uttalelsene er sammenfattet i vedlegg B.

Lier kommune mener endringssøknaden totalt sett gir færre ulemper for berørte parter. Flere høringsparter skriver at Statnett må sørge for at drikkevannskilden de har i området sikres. Jan Hammer er opptatt av at sprengning ikke må føre til skader på boliger. Grunneier mener Statnett må deponere masser lokalt mot vederlag, samt at de bør oppruste skogsbilvei.

2.5 Innsigelse

Etter første høringsrunde høsten 2016 varslet Lier kommune at de rettet innsigelse mot plassering av kontrollbygget med tilhørende riggområder på østsiden av stasjonen, og de ba om at kontrollbygget skulle bygges vest for bryterfeltet. Begrunnelsen for innsigelsen var vesentlig verdiforringelse for største grunneier, og vesentlige ulemper for videreføring av drift og bosted for Gårdsbedriften Utelykke.

NVE avholdt innsigelsesmøte med Lier kommune 02.02.2017. På dette møtet var også Statnett til stede.

I brev av 06.04.2017 opplyser kommunen at de frafaller innsigelsen vedrørende plassering av kontrollbygget gitt enkelte vilkår. Dette er omtalt i kapittel 5.

3 NVEs vurdering av søknaden etter energiloven

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper et omsøkt prosjekt har for samfunnet som helhet. NVE gir konsesjon til anlegg som anses som samfunnsmessig rasjonelle. Det vil si at dersom de positive konsekvensene av tiltaket må være større enn de negative. Vurderingen av om det skal gis konsesjon er en faglig skjønnsvurdering.

I dette kapitlet vil NVE redegjøre for vår vurdering av de omsøkte anleggene og innkomne merknader. Først gjøres en vurdering av de tekniske og økonomiske forholdene. Videre arealbruk, konsekvenser av anleggsarbeidet, og virkninger for andre allmenne interesser er vurdert. I kapittel 4 kommenteres Lier kommunes innsigelse og vår vurdering av eventuelle vilkår, I kapittel 5 er det en oppsummering med NVEs avveiinger, konklusjon og vedtak.

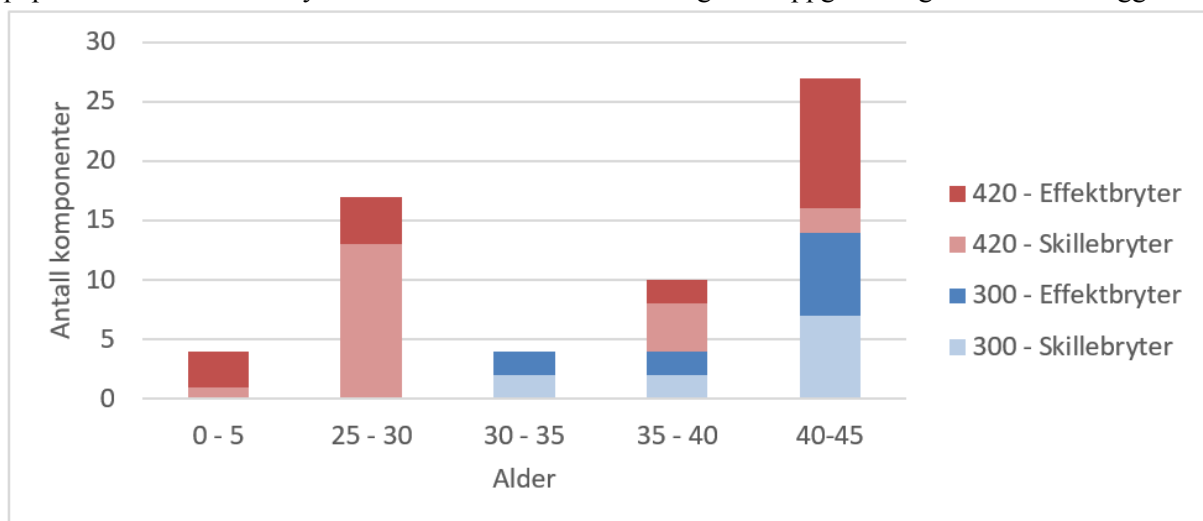
3.1 Vurdering av tekniske og økonomiske forhold

3.1.1 Begrunnelse og vurdering av behovet for oppgradering

Sylling transformatorstasjon er sentral for kraftforsyningen til Østlandet i tillegg til kraftutveksling mot Sverige. Statnett begrunner i søknaden behovet for oppgradering slik:

- Stasjonen er en stor og sentral stasjon i østlandsområdet, og fortsatt drift av denne stasjonen er inkludert i alle Statnetts planer for kraftsystemet.
- Anlegget har et omfattende reinvesteringsbehov, med gammelt kontrollanlegg og apparatanlegg, som trenger utskifting og ikke tilfredsstiller dagens krav til sikkerhet, funksjonalitet og vedlikehold. Dette må bl.a. bygges et nytt EMP-sikret kontrollbygg, fordi det ikke er plass til EMP-sikring i dagens bygg.
- Kortvarige avbrudd i dagens kontrollanlegg vil ikke resultere i utfall av forbruk eller produksjon, forutsatt et ellers intakt nett i området. Sylling er imidlertid et viktig knutepunkt for sentral- og regionalnett, og en feil vil føre til anstrengt drift i regionen.
- På sikt skal 300 kV-ledningene fra Flesaker og Hamang transformatorstasjoner oppgraderes, slik at stasjonen blir en ren 420 kV/132 kV-stasjon. De omsøkte tiltakene tilrettelegger og klargjør for en fremtidig spenningsoppgradering.

NVE er enige med Statnett i at Sylling er en viktig transformatorstasjon, og at den vil være viktig også i fremtiden. Vi har undersøkt reinvesteringsbehovet for apparatanlegget basert på informasjon fra fosweb. Aldersfordelingen på apparatanlegget i 420 kV og 300 kV er vist i figur 4 nedenfor. Apparatanlegg har typisk en teknisk levetid på rundt 40-45 år og som figuren viser har store deler av dagens apparatanlegg en alder som kan tilsi et reinvesteringsbehov. Dette gjelder spesielt for effektbryterne på 420 kV og mesteparten av 300 kV anlegget. For 132 kV apparatanlegget er ikke data tilgjengelig i fosweb, men ifølge Statnett er de fleste effektbrytere og skillebrytere nå over 40 år. Statnett ønsker å skifte ut alt 420 kV apparatanlegg og 132 kV apparatanlegg, men vil beholde 300 kV-anlegget fordi de ikke vil investere i oppgradering av dette da spenningsnivået på sikt skal fases ut fra stasjonen. NVE er enige med Statnett i at dagens apparatanlegg i Sylling transformatorstasjon bør fornyes. Samtidig oppfyller ikke dagens kontrollanlegg kravene i beredskapsforskriften, som ble påpekt av NVE under tilsyn i 2012. Der er derfor nødvendig med oppgradering av kontrollanlegget.

Figur 4: Aldersfordeling for 420 kV og 300 kV apparatanlegg i Sylling transformatorstasjon (kilde:fosweb)

NVE har gjennomført forenklede lastflytanalyser som bekrefter at enkeltfeil i Sylling stasjon kan gi betydelige utfordringer med å drifte kraftsystemet på Østlandet. Vi har ikke mulighet til å sjekke hvordan mulige utfall vil kunne gi utkobling av produksjon og spesialreguleringskostnader. Det er likevel entydig at Sylling transformatorstasjon er viktig for forsyning av Osloområdet og for utveksling mot Sverige og at det er behov for å gjøre utbedringer og fornyelser på stasjonen.

3.1.2 Alternative løsninger

Statnett gjorde i 2012 en vurdering gjennom en intern konseptvalganalyse for hvilken løsning som burde velges for å modernisere stasjonen. Flere alternative løsninger ble utredet, og det ble besluttet å gå videre med alternativ 3a (se liste under). Når søknaden ble sendt inn i 2016 var fortsatt alternativ 3a det foretrukne alternativet, men det hadde dukket opp et behov for nytt kontrollbygg siden analysen i 2012. Det ble også gjort en analyse av når tiltaket skulle gjennomføres og hvorvidt hele eller deler av reinvesteringen kunne utsettes. Vi vil i dette kapitlet først gå gjennom alternativene fra 2012, før vi deretter ser på de ulike alternativene til tidspunkt for gjennomføring fra søknaden i 2016.

I den interne konseptvalgutredningen fra 2012 ble følgende alternativer utredet:

- Alternativ 0: Utskifting av kontrollanlegg og utsatt reinvestering av apparatanlegg
- Alternativ 1: Delvis utskifting av apparatanlegg, og ledningen Flesaker–Hamang 2 legges utenom Sylling.
- Alternativ 2: Delvis utskifting av apparatanlegg og ledningen Flesaker–Hamang 2 beholdes innom Sylling
- Alternativ 3a: Full reinvestering av 420 kV og 132 kV
- Alternativ 3b: Full reinvestering av 420 kV og 132 kV + seksjoneringsbryterfelt
- Alternativ 4: Full reinvestering av 420 kV, 300 kV og 132 kV.

For Statnett er det forsyningssikkerheten i driftsfasen og i byggefasen som har veid tyngst. I deres rangering av alternativene hvor de ser på nettonåverdi, forsyningssikkerhet i byggefase og driftsfase, drift og vedlikehold og fleksibilitet, er det alternativ 3a som kommer best ut.

Samtlige alternativ i Statnetts konseptvalgutredning fra 2012 tar utgangspunkt i at dagens kontrollbygg kan beholdes og oppgraderes. Mer detaljert prosjektering har derimot vist at det ikke er tilstrekkelig plass i eksisterende kontrollbygg for EMP-sikring. Nytt kontrollbygg vil derfor være nødvendig, selv i nullalternativet. Samtidig ble det i 2012 antatt at alle 300 kV-ledningene ut fra Sylling transformatorstasjon skulle oppgraderes fra 300 kV til 420 kV. Statnetts vurdering nå er at Sylling–Hamang 2 skal bygges om fra 300 kV til 132 kV på sikt. Det fører til at flere av alternativene i 2012 var planlagt med to nye 420 kV felt, mens dagens omsøkte løsning innebærer kun ett nytt 420 kV felt.

Statnett har i sin oppdaterte samfunnsøkonomiske analyse fra 2016 sammenlignet det omsøkte tiltaket med alternativer hvor reinvesteringen utsettes ytterligere. De nye alternativene har en del likheter med alternativ 0, 1 og 2 fra konseptvalgutredningen i 2012, med at reinvesteringen tas trinnvis og at en reinvestering av apparatanlegg utsettes.

- Alternativ 3a – omsøkt løsning: Innebærer nytt kontrollbygg, kabelkanaler og kontrollanlegg og full reinvestering av alle 420 kV apparatanlegg og 132 kV apparatanlegg for transformatorene T3 og T4. Endringer fra konseptvalgutredningen i 2012 er at løsningen innebærer nytt kontrollbygg og kun ett 420 kV felt.

- Alternativ 0a: innebærer en utsettelse av omsøkt løsning med 5 år med antatt byggeperiode 2021-2026. Dette alternativet vurderes av Statnett som uaktuelt da dette innebærer å fravike pålegg fra NVE om krav adgangskontroll og EMP-sikring av kontrollanlegget.
- Alternativ 0b: Alternativet innebærer en trinnvis investering med nytt kontrollbygg, kabelkanaler og kontrollanlegg i 2020 og en utsetting av nytt apparatanlegg for 420 kV og 132 kV til 2023-2026. Statnett oppgir at en trinnvis investering vil gi økte investeringskostnader for midlertidige tiltak og dobbeltarbeid ved å investere i to omganger.
- Alternativ 0c: Innebærer et alternativ hvor reinvestering i 420 kV og 132 kV apparatanlegg utsettes til 2030, mens kontrollanlegget står ferdig i 2020.

I tillegg til dette har Statnett også vurdert å flytte hele Sylling transformatorstasjon til en annen tomt i området. Det finnes ikke egnede tomter nær eksisterende stasjon, og en flytting av stasjonen vil derfor også inkludere flytting av transformatorer, linjer, SVC-anlegg og andre komponenter som ikke er en del av planlagt oppgradering. Alternativet innebærer at 90 mål tomt må sprenges og fylles samt at 1,5 km ny vei må etableres. Dette vesentlig dyrere enn valgt løsning og er av Statnett vurdert til å gi mer langvarige prosesser. Statnett har grovt estimert at dette vil koste 800-900 MNOK. Til sammenligning er forventet investeringskostnad for omsøkt tiltak 480 MNOK. Nyttvirkningene ved et slikt alternativ er ikke store nok til å veie opp for den betydelige økningen i kostnader, og NVE har ikke sett grunnlag for å undersøke dette alternativet videre.

I sine høringsuttalelser etterlyser Energi Norge bedre samfunnsøkonomisk redegjørelse for valg av alternativ, og de mener Statnetts redegjørelser har enkelte mangler når det kommer til hvorfor den aktuelle løsningen er valg. Energi Norge ønsker også en vurdering av risiko om man ikke reinvesterer anlegget. NVE er enige med Energi Norge i at søknaden inneholder svært begrenset informasjon om dette da vesentlige deler av den tekniske og økonomiske informasjonen fra Statnett om prosjektet har vært unntatt offentlighet etter beredskapsforskriften. Vi mener imidlertid at dette notatet gir en grundigere vurdering av de forholdene Energi Norge omtaler.

3.1.3 Vurdering av omsøkt alternativ

300 kV-anlegg: Det omsøkte alternativet innebærer at 420 kV og 132 kV-anleggene oppgraderes, men at 300 kV-anlegget i stasjonen ikke erstattes. Alternativ 4 fra konseptvalgutredningen i 2012 innebærer en full reinvestering av 420 kV, 300 kV og 132 kV. Et viktig spørsmål er om det er rasjonelt å skifte ut 300 kV apparatanlegget samtidig med at 420 kV og 132 kV apparatanlegget skal skiftes ut. Statnett ønsker å beholde dagens 300 kV apparatanlegg, men som vist i figur 4 over har også store deler av dette anlegget en alder som kan tilsi et reinvesteringsbehov. I 2012 vurderte Statnett at 300 kV apparatanlegget kunne driftes med en akseptabel feilsannsynlighet frem til 2030 når en spenningsoppgradering fra 300 kV til 420 kV opprinnelig var planlagt. Planene om spenningsoppgradering til 420 kV har siden blitt utsatt og forventes nå gjennomført innen 2030-2035, men dette er verken ferdig utredet eller besluttet. Omsøkt alternativ vil dermed innebære økende risiko for feil i 300 kV apparatanlegget i flere år fremover. Dette vil kunne medføre avbruddskostnader og noe høyere drift- og vedlikeholdskostnader.

NVEs vurdering er at i en normal driftssituasjon vil ikke en enkelt feil i 300 kV apparatanlegget medføre utkobling av verken forbruk eller produksjon. NVE mener det kan være fornuftig å beholde dagens 300 kV-anlegg for å redusere investeringskostnadene, men at dette er avhengig av tilstanden på apparatanlegget. Statnett har oppgitt at anlegget kan driftes med akseptabel feilsannsynlighet frem til 2030. I tillegg er ikke 300 kV-anlegget like kritisk som 420 kV anlegget, og det har heller ingen

oljefattige effektbrytere som utgjør en HMS-risiko. Basert på dette støtter NVE Statnetts vurdering om å beholde dagens 300 kV frem til spenningsoppgradering eller nedgradering.

Utsettelse av omsøkt løsning eller trinnvis reinvestering: Alternativ 0a innebærer at hele tiltaket utsettes i 5 år. Ifølge Statnetts samfunnsøkonomiske analyse vil en utsettelse kunne redusere nåverdien av investeringskostnadene med 70 MNOK. Økte drift- og vedlikeholdskostnader vil oppveie deler av denne kostnadsbesparelsen. Samtidig vil en utsettelse medføre en økende risiko for feil i Sylling, som kan gi konsekvenser for produksjon og forbruk. En utsettelse vil også innebære at Statnett fraviker fra pålegg fra NVE om EMP-sikring av kontrollanlegget og bedre adgangskontroll. NVE mener disse faktorene mer enn oppveier en potensiell kapitalgevinst ved å utsette reinvesteringen.

Vi mener videre at Statnett har gjort en grundig vurdering av om det er rasjonelt å utsette deler av reinvesteringen. Deres analyser viser at å utsette utskiften gir relativt små endringer i nåverdien av reinvesteringen fordi en trinnvis investering vil gi merkostnader som følge av dobbeltarbeid. En trinnvis reinvestering vil gi flere utkoblinger og lang prosjektperiode. Utsatt reinvestering av 420 kV og 132 kV apparatanlegg vil gi økte drift- og vedlikeholdskostnader og økende sannsynlighet for feil og avbrudd. Dagens oljefattige effektbrytere for 420 kV innebærer også en HMS-risiko som følge av eksplosjonsfare. NVE mener at disse negative ikke-prissatte konsekvensene mer enn oppveier en reduksjon i nåverdi ved utsatt reinvestering av apparatanlegget. NVE støtter derfor Statnetts vurdering om at en trinnvis reinvestering ikke er rasjonelt og at det omsøkte tiltaket er den mest samfunnsøkonomisk rasjonelle løsningen.

Økonomisk vurdering: Statnetts samfunnsøkonomiske vurdering fra 2016 er oppsummert i tabell 1 og viser prissatte og ikke-prissatte konsekvenser, minus areal- og miljøvirkninger. For alternativ 0c er kun de prissatte konsekvensene vurdert. Alternativet har lavest nåverdi, og ville også ha kommet dårlig ut for de ikke-prissatte konsekvensene. Alternativet ble derfor ikke vurdert videre av Statnett.

Investeringskostnader: Forventet investeringskostnad for omsøkt løsning uten byggelånsrenter og prisstigning er oppgitt til 480 MNOK i 2016-priser. I 2012 ble forventet investeringskostnad estimert til 270 MNOK. Bakgrunnen for kostnadsøkningen er ifølge Statnetts samfunnsøkonomiske analyse generell prisstigning, byggherrekostnader, stasjonsbygg og kontrollanlegg. I Statnetts oppdaterte nettutviklingsplan fra 2016 oppgis det at kostnadsnivå har økt som følge av grundig prosjektering og planlegging. Det tas nå i større grad høyde for at ombygging av stasjoner i drift er ressurskrevende og krever andre løsningsvalg for å sikre trygg prosjektgjennomføring.

Drift og vedlikehold: Statnett har antatt uendret drift- og vedlikeholdskostnader sammenliknet med i dag for alle alternativ utenom alternativ 0c. For alternativ 0c er det antatt 5 MNOK i årlige drift- og vedlikeholdskostnader. Dette på grunn av at man utsetter reinvesteringen av 420 kV apparatanlegget til 2030. I tillegg oppgir Statnett at det er usikkerhet knyttet til fortsatt drift av gamle apparatanlegg. Statnett har oppgitt at det kan påløpe 0-50 MNOK for delutskiftning av komponenter i apparatanlegg for nullalternativene.

Ikke-prissatte virkninger: Det omsøkte alternativet gir bedre forsyningssikkerhet i driftsfasen og mindre sannsynligheter for avbrudd enn de alternative løsningene. Statnett har i vedlegg til søknaden oppgitt forskjellige feilscenarier som kan gi avbruddskostnader opp mot 180 MNOK per hendelse. Sannsynlighetene for disse feilhendelsene er ikke tallfestet, men vurderes som lave. Andre positive ikke-prissatte virkninger er omtalt tidligere i dette kapittelet, og omfatter blant annet markedskapasitet (bl.a. kraftutveksling til Sverige) og personsikkerhet/HMS.

Oppsummering: Tabellen under viser at alternativ 0a har høyest nåverdi, mens alternativ 3a (omsøkt løsning), 0b og 0c har tilnærmet samme nåverdi. Tabellen viser samtidig at alternativ 3a har flere positive ikke-prissatte konsekvenser sammenlignet med alternativ 0a og 0b. I tillegg til dette vil risikoeksponeringen reduseres med alternativ 3a.

Tabell 1 Oppsummering av Statnetts samfunnsøkonomiske analyse fra 2016

		Alternativ 3a	Alternativ 0a	Alternativ 0b	Alternativ 0c
Prissatte konsekvenser	Forventet investeringskostnad	-480	-480	-520	-520
	Nåverdi investeringskostnad	-425	-350	-420	-395
	Nåverdi drift og vedlikehold	Uendret fra i dag	Uendret fra i dag	Uendret fra i dag	-40
	Sum nåverdi	-425	-350	-420	-435
Ikke-prissatte konsekvenser	Personssikkerhet/HMS	++	0	0	Ikke vurdert
	Forsyningssikkerhet drift	+++	0	0	Ikke vurdert
	Markedskapasitet i driftsfase	++	0	0	Ikke vurdert
	Planlagte utkoblinger	++	0	-	Ikke vurdert
	Fremtidig utvikling og Nettplan Stor-Oslo	++	0	0	Ikke vurdert
	Statnetts rangering	1	3	2	Ikke vurdert

3.1.4 Oppsummering teknisk og økonomisk vurdering

NVE vurderer at det av hensyn til forsyningssikkerheten er nødvendig å gjennomføre tiltak i stasjonen. Både kontrollanlegget og apparatanleggene er gamle og har behov for oppgradering. Statnett må i tillegg bygge et nytt kontrollbygg, som tilfredsstillere kravene i beredskapsforskriften. Oppgraderingen vil videre gi redusert sannsynlighet for feilhendelser, og dermed bedre forsyningssikkerhet. Det legger også til rette for en fremtidig spenningsoppgradering.

NVE støtter Statnetts vurderinger i at alternativ 3a er det beste alternativet, med flest positive ikke-prissatte virkninger. Tiltaket er viktig for å opprettholde stabil strømforsyning til østlandsområdet. De forventede investeringskostnadene er 480 MNOK, og drift- og vedlikeholdskostnadene er antatt uendret fra i dag.

3.2 Vurdering av arealbruk

3.2.1 Kontrollbygg

Statnett har søkt om å bygge et nytt kontrollbygg på østsiden av dagens stasjonsområde. Det var flere av de som uttalte seg i den første høringsrunden som var uenige i valg av plassering. Statnett utredet derfor høsten 2016 flere alternative plasseringer, alternativ øst, vest, sør og nord. Statnett konkluderer i utredningen med at ingen av de andre alternativene er ønskelige å gå videre med, og de opprettholder derfor sin søknad om alternativ øst. Utredningene er tilgjengelige på NVEs nettsider.

I endringsøknaden fra mai 2017 har Statnett søkt om flere justeringer av planene for kontrollbygget i øst, sammenliknet med det opprinnelige omsøkte alternativet fra 2016. Kontrollbygget er planlagt med en grunnflate på ca. 670 m² og mønehøyde er ca. 6,9 meter.

Advokatfirmaet Lund & co har på vegne av grunneier i flere høringsuttalelser skrevet at de mener Statnetts utredning av alternativet i vest ikke er korrekt. Blant annet mener de at plasseringen Statnett har utredet ikke er i samsvar med forslaget fra grunneier, og de er kritiske til at Statnett ikke har utført grunnundersøkelser. Grunneier opplyser videre om at han har planer om å bygge boliger i øst, og er kritisk til at Statnett tillegger næringsutvikling på vestsiden vekt i valg av plassering, og ikke hans planer om boligutbygging. I sin høringsuttalelse til endringsøknaden fra juni 2017, fremholdes det at Statnett ikke godt nok har utredet alternativ vest, og at det er beklagelig at Statnett ikke har befart grunnområdene. De mener at dette alternativet verken har grunnforhold som gjør det til et mye dyrere alternativ, eller at det vil medføre større massetransport.

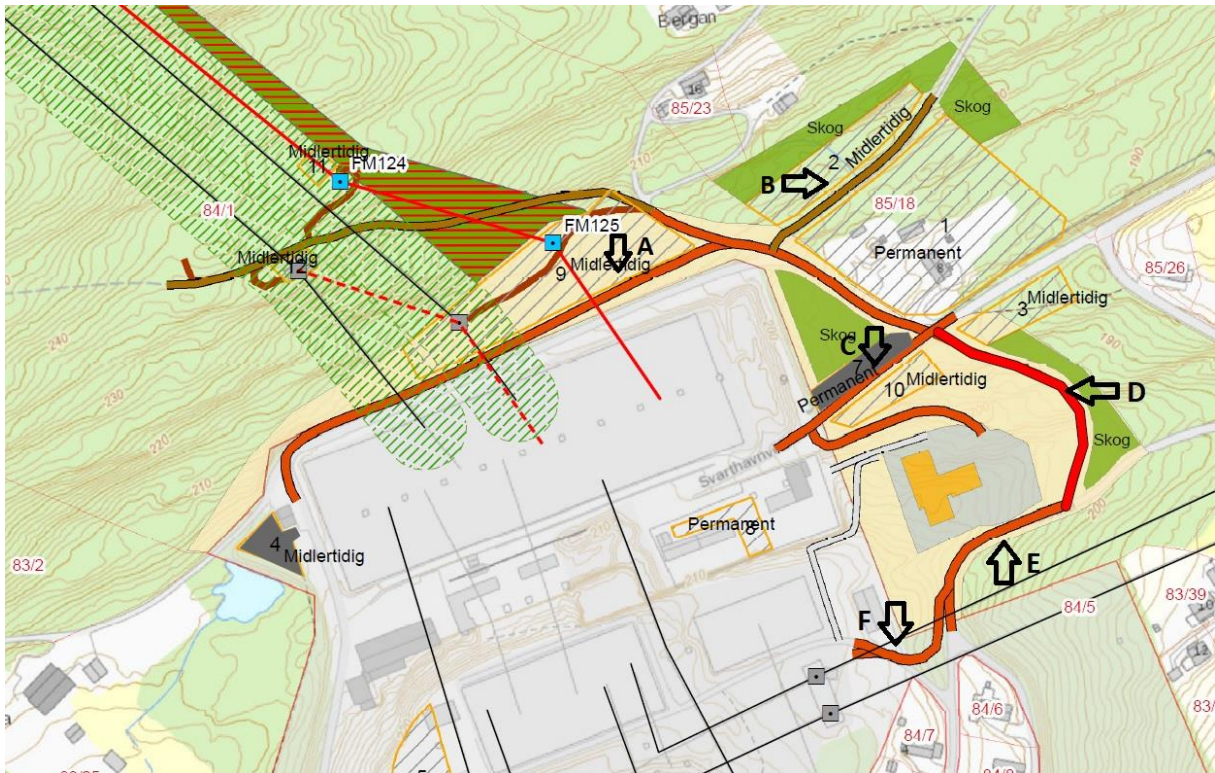
Etter NVEs vurdering utgjør søknad, tilleggsøknad, tilleggsutredninger og høringsuttalelser et tilstrekkelig vurderingsgrunnlag for plassering av nytt kontrollbygg. Vi er enig med høringspartene i at utbyggingen, uansett alternativ, vil medføre ulemper for beboere i området, og det nye kontrollbygget vil være synlig. Med de løsningene Statnett har søkt om i endringsøknaden fra mai 2017, er NVE enig med Statnett i at alternativ øst fremstår som det beste. NVE konstaterer at de naboene som i utgangspunktet fikk den største belastningen når det kom til utbyggingen på østsiden har solgt eiendommen sin til Statnett og flyttet. Denne ervervlsen av gården Svarthamna medførte at det kunne gjøres betydelige forbedringer av alternativ øst. Dette er også i tråd med det Advokatfirmaet Lund & co på vegne av grunneierne spilte inn etter møtet på Oddevall skole den 02.02.2017. Den løsningen som nå foreligger medfører også vesentlig mindre påvirkning på de resterende naboene, ved at det flytter anleggstrafikken vekk fra Bråtåsveien og man unngår riggområder øst for det planlagte kontrollbygget som innebar hugging av skogen. I tillegg vil det være færre som blir berørt av anleggsstøyen. Det gir også mulighet til å i større grad sette igjen vegetasjon rundt kontrollbygget, som vil skjerme for innsyn. Dette er positivt for de som bor i boligene i nærheten, blant annet i Bråtåsveien og Østlia. Vi mener det ikke i like stor grad ville vært mulig å skjule stasjonsutvidelsen i de andre alternativene.

Grunneier mener Statnett tillegger næringsvirksomhet på vestsiden mye større vekt enn hans planer om boligutbygging på østsiden. NVE tillegger uansett ikke næringsvirksomhet avgjørende vekt i vår vurdering av at alternativ øst fremstår som det beste alternativet.

Lier kommune rettet opprinnelig innsigelse mot alternativet øst for stasjonstomten, men etter de omsøkte endringene legger NVE til grunn at kommunen ikke lenger opprettholder innsigelse mot plasseringen, gitt at visse avbøtende tiltak gjennomføres.

3.2.2 Veier

Statnett søker om å anlegge og oppgradere flere veier utenfor stasjonsområdet. Statnett opplyser at i tillegg til de nevnte veibreddene vil det være 2*0,5 meter gruslagt veiskulder og grøfter. Veiene vil også bli noe bredere i horisontal- og overgangskurver, og vil i kryss bli tilpasset svingradius for kjøretøy. Kartet i figuren viser veier det skal gjøres tiltak på, og de ulike tiltakene er omtalt under. Bokstavene i kartet viser til bokstavene i omtalen under.

Figur 5: Omlegging av veier

- A) Oppgradering av Svarthavnveien nord for stasjonen: Statnett eier Svarthavnveien som går langs stasjonsgjerdet i nord. Denne veien er planlagt lagt lenger mot nord i ca. 100 meters lengde, fordi stasjonstomten må utvides. Det er i tillegg planlagt et riggområde like ved veien. Denne veien er adkomstvei til boligene vest for stasjonen, og den brukes også til hesteridning og annen fritidsbruk. Statnett opplyser at veien vil være åpen for ferdsel, bortsett fra i perioder med sprengning eller annet arbeid som krever spesielle tiltak av sikkerhetshensyn.
- B) Dagens vei gjennom Svarthavna frem til gnr. 85 bnr.12: Veien vil opprustes slik at den er 5 meter bred og i alle fall 60 meter lang. Deretter beholdes dagens bredde. Det vil også bli utbedring av kryss ved eiendommen Svarthavna.
- C) Dagens vei fra Svarthavnveien til ny hovedport i øst: Statnett planlegger at den nye hovedporten skal ligge på østsiden av stasjonen. Veien vil i utgangspunktet opprustes til å være 4,5 meter, men dette vil utvides til 7 meter der det er planlagt parkeringsplass (vist med mørk grått område i figuren under).
- D) Ny permanent vei fra Svarthavnveien forbi nytt kontrollbygg til Østliaveien: Statnett planlegger å bygge en ny vei øst for det nye kontrollbygget og utenfor stasjonstomten. Veien bygges i

utgangspunktet for å benyttes i anleggsarbeidet, men vil gjøres permanent slik at beboere i området kan benytte den. Veien vil være om lag 4 meter bred og 130 meter lang. Det vil bli vurdert om det er behov for gatebelysning.

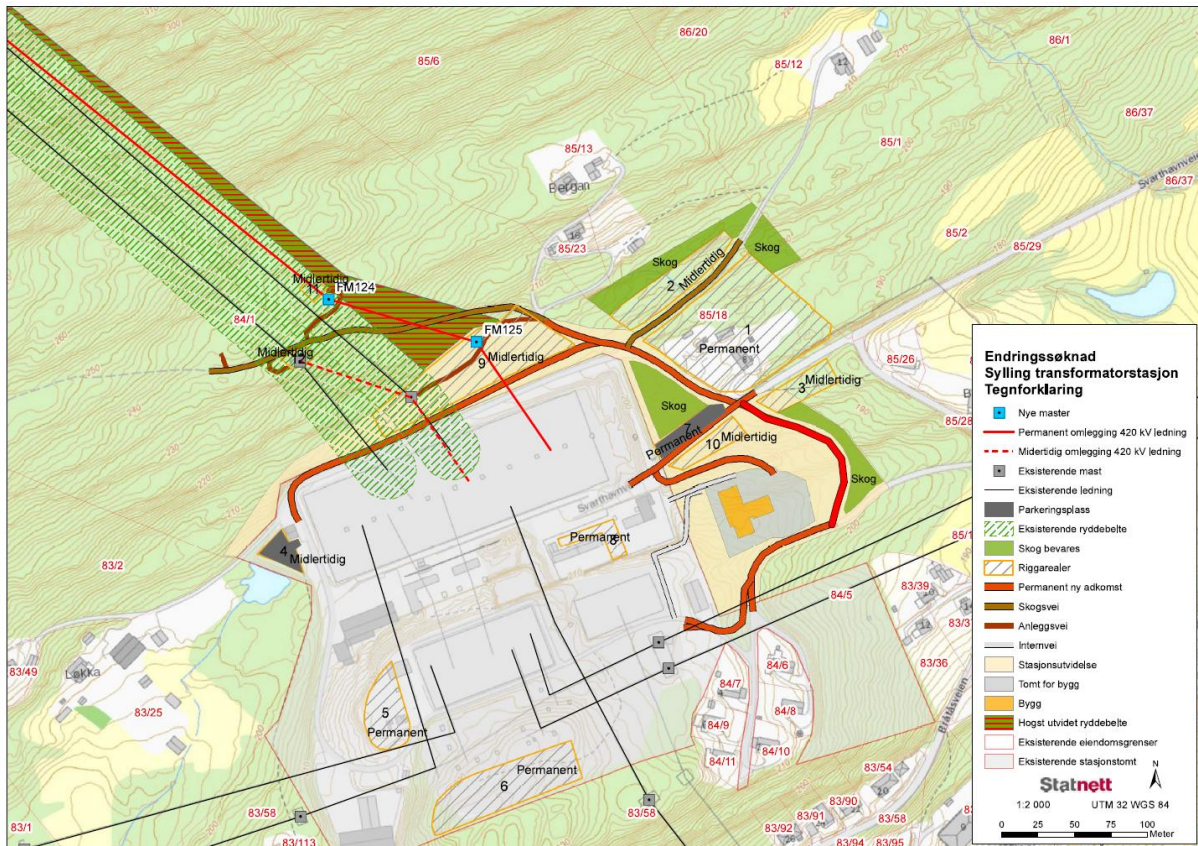
- E) Deler av Østliaveien: Statnett søker om å oppruste ca. 80 meter av Østliaveien, som vil bli benyttet i anleggsfasen. Veien vil være 4,5 meter bred for å skille gående og kjøretøy. Det vil også her bli vurdert om det er behov for gatebelysning.
- F) Vei fra Østlia boligfelt og til port: Selv om hovedporten til stasjonen er planlagt ved avstikkeren fra Svarthavnveien, vil det også være en port ved Østlia boligfelt. Statnett søker om å oppgradere denne veien. Den vil være ca. 75 meter lang og 3 meter bred.

NVE mener at de planlagte veiløsningene virker fornuftige. Den nye veien foran stasjonstomten flytter anleggstrafikken slik at den ikke vil bli gående rett forbi boligene i Bråtåsveien. Dette gir reduserte ulemper for disse beboerne sammenliknet med det som først ble omsøkt. Det er også positivt at Statnett imøtekommer ønsket fra naboer, blant annet i Østlia, og sørger for at den nye veien blir permanent og åpen, slik at den også kan benyttes etter at anleggsarbeidet er ferdig.

NVE konstaterer at Svarthavnveien må flyttes nord for stasjonen. Vi bemerker imidlertid at dersom denne veien, eller andre veier, må stenge i kortere perioder på grunn av anleggsarbeidet må Statnett sørge for at husstandene varsles i god tid i forveien. De må også sørge for at det er en alternativ adkomstvei til boligene. Dette skal omtales og beskrives i MTA-planen.

3.2.3 Riggområder

Statnett søker om å anlegge flere riggområder rundt Sylling transformatorstasjon. Riggområdene er vist med gule, skraverte områder i kartet under. Et større kart finnes i vedlegg C i dette dokumentet.

Figur 6: Oversikt over planlagte tiltak

Tabellen nedenfor er hentet fra søknaden, og angir størrelse på riggområdene og hvorvidt de er midlertidige eller permanente. Nummereringen henviser til kartet over, som også er vist i vedlegg C.

Tabell 2: Beskrivelse av riggområder

Areal	Størrelse (daa)	Midlertidig /permanent
1 – rigg	6,6	Permanent
2 – rigg	1,6	Midlertidig
3 – rigg	0,8	Midlertidig
4 – p-plass	0,4	Midlertidig
5 – rigg (midl. massedeponi)	1,2	Permanent
6 – rigg (mulig midl. knuseverk alt 1)	1,9	Permanent
7 – p-plass (anl.periode: rigg)	0,4	Permanent
8 – rigg	0,5	Permanent
9 – rigg	4,2	Midlertidig
10 – rigg (mulig midl knuseverk alt. 2)	0,6	Midlertidig
11 – basepass/rigg	0,2	Midlertidig
12 – baseplass/rigg	0,2	Midlertidig
Samlet areal	10,6	Permanent
	7,8	Midlertidig

Av riggområdene er 10,6 dekar permanente. Ca. 7 dekar av dette er utenfor stasjonstomten, og mesteparten av dette er på området for eiendommen Svarthavna som Statnett har kjøpt.

Lier kommune har satt som vilkår for å frafalle innsigelsen at «rigg og anleggsplasser som krever terrenginngrep skal kun etableres ved behov og tilbakeføres og beplantes etter at anlegget er ferdig». Statnett har skrevet i søknaden fra mai 2017 at alle midlertidige rigg- og anleggsplasser skal tilbakeføres. Når det gjelder Svarthavna (riggområde 1) skriver Statnett at området vil bli arrondert og tilpasset landskapet etter anleggsarbeidene er over, for så å bli benyttet som lagringsplass. Kommunen skriver i sin høringsuttalelse fra juni 2017 at de ber om en beskrivelse av hva slags lagring Statnett planlegger å bruke området til. Statnett kommenterer at de i hovedsak ønsker å beholde området som riggområde, for å ha tilgang til det ved eventuelle andre arbeider senere. Området skal til enhver tid fremstå som ryddig og ikke medføre fare for omgivelsene. De skriver videre at de har engasjert landskapsarkitekt for å vise kommunen og beboere hvordan området vil bli seende ut til slutt.

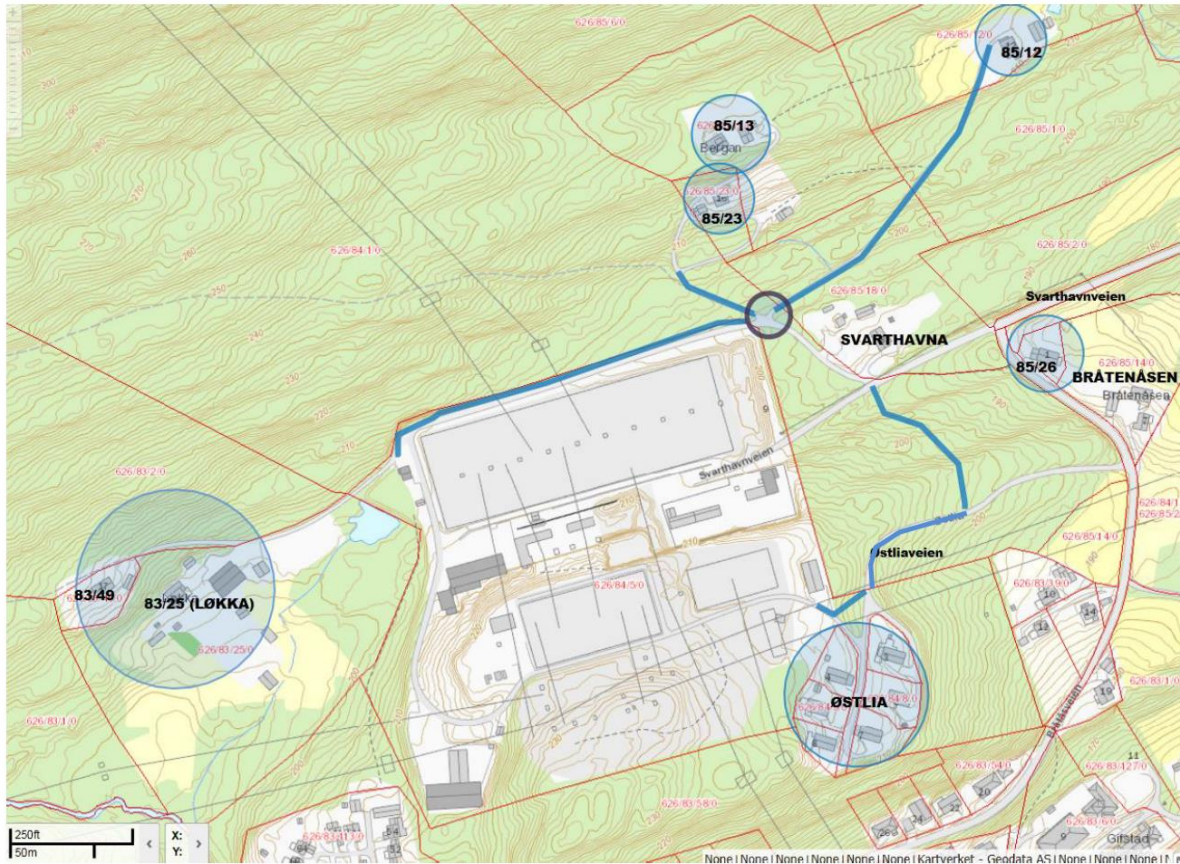
NVE mener at Statnetts planer for riggområdene fremstår som fornuftig. Det er viktig at områdene utenfor stasjonen, både de midlertidige riggområdene og Svarthamna, ikke fremstår som en anleggsplass etter at arbeidet med stasjonen er ferdig. NVE vil i en eventuell konsesjon stille krav om en miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan) hvor Statnett beskriver de planlagte riggområdene og hvordan de skal benyttes etter anleggsperioden. Statnett har kjøpt Svarthamna og ønsker at dette også skal kunne benyttes som riggplass i fremtiden, for eksempel ved en eventuell ombygging av ledningene ut fra stasjonen. Vi mener imidlertid at området ikke bør fremstå som en anleggs- eller lagerplass etter at ombyggingen er gjennomført, og Statnett må gjøre tiltak for å sette i stand området. Dette skal omtales i MTA-planen.

3.3 Vurdering av visuelle virkninger og virkninger for kulturminner, naturmangfold og andre allmenne interesser

3.3.1 Visuelle virkninger

Det er flere som bor i nærheten av transformatorstasjonen. Vest for stasjonen ligger det to boliger, blant annet gården Løkka. Nord for stasjonen er det tre boliger. Nærmest stasjonen i sørøst ligger boligfeltet Østlia, mens øst for det nye kontrollbygget er det to boliger i Bråtåsveien. Kartet på neste side viser bebyggelse og bomiljø rundt stasjonen, slik stasjonen er utformet i dag.

De fleste som bor på Sjøstad bor sør for stasjonen, men med unntak av Østlia ligger de boligene mye lavere i terrenget enn transformatorstasjonen som ligger på en høyde.

Figur 7: Oversiktskart med boliger i nærområdet rundt stasjonen

NVE mener den største visuelle endringen fra dagens situasjon er det nye kontrollbygget, som er stort og plasseres i et område hvor det tidligere har vært skog. Vi mener imidlertid at de visuelle virkningene er begrenset og det er få hus som vil ha direkte innsyn til bygget. Det er etter vår vurdering to hus nord for stasjonen som sannsynligvis får den største visuelle endringen sammenliknet med dagens situasjon. I endringsøknaden kommer det frem at bygget skal plasseres 2 meter lavere i terrenget enn det som opprinnelig var planlagt. Mønehøyden på bygget vil være 6,9 meter, og NVE mener endringene med bygget lagt lavere i terrenget gjør at bygget fremstår mindre dominerende, som kan bidra til at de visuelle virkningene begrenses.

Statnett planlegger å sette igjen vegetasjonsskjermer nord og øst for stasjonen, og dette vil etter NVEs syn begrense de visuelle virkningene betraktelig. Disse vegetasjonsskjermene er vist i vedlegg C. NVE mener at vegetasjon nord for kontrollbygget og vest for hovedadkomstveien, har stor betydning for skjerming og innsyn til de tekniske installasjonene og byggene på stasjonsområdet. I en konsesjon vil det derfor være hensiktsmessig å sette vilkår om opprettholdelse av denne vegetasjonen.

Bygget er planlagt bygget i grå betong og med grå takshingel. I sine krav for å frafalle innsigelsen stilte Lier kommune krav om at kontrollbygget utformes på en slik måte at det er minst mulig sjenerende for naboer, herunder naturfarget kledning og gress på tak eller annen taktekking i naturfarge, i tillegg til at bygget skulle legges så lavt i terrenget som mulig. NVE mener at Statnetts planer for kontrollbygget innfrir disse kravene. Bygget er planlagt med betongkledning som i utgangspunktet er i grå farge. NVE mener det er fornuftig å planlegge bygget med farger og materialer som demper de visuelle virkningene. Vi vil i en konsesjon sette vilkår om bygget skal utformes med et farge- og materialvalg som er tilpasset omgivelsene. Dette skal videre beskrives i MTA-planen.

Fylkesmannen i Buskerud ber i sin høringsuttalelse fra august 2016 NVE vurdere hvorvidt det nye kontrollbygget vil påvirke eksisterende arkitektur og landskapsbilde negativt, jf. Den europeiske landskapskonvensjonen. Den europeiske landskapskonvensjonen har som mål å fremme vern, forvaltning og planlegging av landskap og å organisere europeisk samarbeid på disse områdene. Norge har ratifisert konvensjonen og er forpliktet til å følge den opp på en rekke områder, som lovverk, sektorpolitikk, kunnskapsoppbygging, utdanning, bevisstgjøring, medvirkning og internasjonalt samarbeid. Konvensjonen legger særlig vekt på landskapet der folk bor og arbeider og der barn vokser opp, hverdagslandskapet. Berørte interesser, lokale og regionale myndigheter og andre har hatt god anledning til å medvirke i prosessen med å komme med innspill til det omsøkte tiltaket. NVE mener derfor at vi gjennom konsesjonsprosessen følger opp landskapskonvensjonens intensjon og innhold. Videre konstaterer vi at endringen fra dagens situasjon er det nye kontrollbygget, og dette er etter vår vurdering ikke ulikt en moderne driftsbygning i landbruket.

3.3.2 *Kulturminner*

Statnett skriver i søknaden fra mai 2016 at det ikke er registrert automatisk fredete kulturminner i området rundt stasjonen og at det er avklart med Buskerud fylkeskommune at det ikke er behov for kulturminneundersøkelser. I søknaden fra mai 2017 skriver Statnett at i forbindelse med at gården Svarthavna ble kjøpt ut ble fylkeskommunen kontaktet, og de friga området i henhold til kulturminnelovens undersøkelsesplikt i epost av 25.04.2017.

NVE legger til grunn at stasjonen ikke vil gi virkninger for kjente kulturminner. Vi har sjekket området i kulturminnedatabasen Askeladden, og det er ikke registrert kjente automatisk fredete eller andre verneverdige kulturminner. Det forutsettes at kulturminnelovens bestemmelser følges av Statnett.

3.3.3 *Støy fra anlegget i driftsfasen*

Beboere i området har på eget initiativ målt støynivået fra eksisterende anlegg, som de mener ligger over gjeldende regelverk. De skriver i høringsuttalelsen at de har målt lydnivået til å ligge mellom 59 dB og 93 dB i tørt vær. På bakgrunn av dette innspillet har Sweco på oppdrag fra Statnett gjennomført støymålinger fra dagens anlegg. Beregningene er gjort 26.10.2016. Været var delvis regn, delvis opphold og vindstille. Bildet under viser målte verdier på ulike steder ved og i nærheten av stasjonen. Det vil ikke bli endringer i støynivået som følge av oppgraderingen av stasjonen. Sweco skriver også at ettersom det var bakgrunnsstøy fra regn dagen målingen ble gjort, så må man anta at støyverdiene i realiteten er noe lavere. De kan imidlertid ikke utelukke at det enkelte dager er overskridelse av støykravene, ettersom støy fra transformatoranlegg kan variere. Støykravet fra transformatorer gjelder imidlertid for årsmiddelverdi.

NVE legger til grunn at Swecos målinger er korrekte, og at det ikke er støynivåer som ikke er innenfor gjeldende regelverk. Det vil videre ikke bli vesentlige endringer i støynivået i driftsperioden som følge av oppgraderingen av stasjonen.

Figur 8: Støymålinger rundt Sylling transformatorstasjon. Kilde: støyrapport utarbeidet av Sweco

3.3.4 Naturmangfold

Prinsippene i naturmangfoldloven skal trekkes inn i den skjønsmessige vurdering som foretas når det avgjøres om konsesjon etter energiloven skal gis. I henhold til lovens § 7 skal prinsippene i §§ 8–12 legges til grunn ved utøving av offentlig myndighet. Vedtak som berører naturmangfoldet skal i henhold til § 8 så lang det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand og effekten av påvirkninger. I denne saken bygger kunnskapsgrunnlaget på informasjon fra Naturbase og konsesjonssøknadene. Sett i lys av at tiltakets forventede risiko for skade på naturmiljøet er liten, mener NVE at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig og i samsvar med kravet i naturmangfoldloven § 8.

Det er ikke registrert rødlistearter, prioriterte arter eller naturtyper i områdene som vil berøres av utbyggingen. Statnett sier i søknaden at det ca. 900 meter sørøst, nedstrøms for Sylling stasjon er to registreringer av storsalamanter i en ravinedal. Dette skriver også Lier kommune i sin høringsuttalelse. Statnett skriver at oppgraderingen av stasjonen vil ikke berøre vassdraget. Kommunen skriver også i sin høringsuttalelse at de har vært i kontakt med NINA og Fylkesmannen i Buskerud, som har bekreftet at det ikke er registrert særskilte biologiske forekomster på eller i nærheten av tiltaksområde. Fylkesmannen har heller ikke kommentert forhold knyttet til naturmangfold i sine høringsuttalelser.

Åse-Berit Jamne og Simen Sveen skrev i sin høringsuttalelse at de har en stor dam på eiendommen. De skriver at det også er observert salamander i denne dammen. Sweco gjorde derfor undersøkelser av dammen og nærområdet rundt. De fant ikke salamander når de gjorde sine undersøkelser, men skriver at dammen har potensiale for amfibier. Statnett skriver i søknaden at plenområdet i nærheten på vestsiden av stasjonen vil bli benyttet midlertidig til parkering. Det vil fortsatt være vegetasjon som finnes i området ned kanten mot dammen. NVE kan ikke se at tiltaket vil ha påvirkning på eventuelle salamanderlokaliteter i området.

Det nye kontrollbygget skal plasseres på et område hvor det i dag er barskog med høy bonitet.

Den samlede belastningen for naturmangfoldet vil påvirkes ubetydelig, jf. naturmangfoldloven § 10. Alt i alt vurderes tiltaket å gi ubetydelige virkninger for naturmangfoldet, og ytterligere vurderinger etter naturmangfoldloven vurderes ikke som relevant i denne saken.

3.3.5 Elektromagnetiske felt

Statens strålevern er ansvarlig myndighet for problemstillinger knyttet til elektromagnetiske felt og helse. NVE forholder seg til anbefalinger fra Statens strålevern og forvaltningspraksis fastsatt av Stortinget.

Styrken av magnetfelt angis i mikrottesla (μT) og beregnes som årsgjennomsnitt ut fra forventet strøm i ledningen. Forvaltningsstrategien for elektromagnetiske felt er beskrevet i St.prp. nr. 55 (2005-2006). Strategien legger opp til $0,4 \mu\text{T}$ som utredningsnivå. Dersom nye kraftledninger gir magnetfeltnivåer over $0,4 \mu\text{T}$ i berørte bygg (boliger, skoler og barnehager), skal mulige tiltak og konsekvensene av disse drøftes. Utredningsnivået på $0,4 \mu\text{T}$ betyr ikke at det ikke kan etableres kraftledninger som medfører at en bygning får magnetfelteksponering over utredningsnivået. Det fokuseres i forskning og forvaltningsstrategi på eksponering for felt over tid og derfor på bygninger der mennesker har oppholder over lenger tid, det vil si i hovedsak helårsboliger, skoler og barnehager. Fritidsbebyggelse vil normalt ikke omfattes. I forvaltningsstrategien forutsettes det at tiltak for å redusere magnetfelteksponeringen skal ha begrensede kostnader og ikke medfører andre ulemper av betydning.

Flere høringsparter er bekymret for magnetfelteksponeringen i området rundt stasjonen, og også kommunen tar opp dette temaet.

Statnett skriver i sine kommentarer til høringsuttalelsene at de har utført beregninger av elektromagnetiske felt. Det er ingen ledninger som skal spenningsoppgraderes nå, men ledningene på nordsiden av stasjonen skal flyttes. Statnetts beregninger viser at det ikke er noen boliger som får magnetfelteksponering over $0,4 \mu\text{T}$ som følge av flyttingen.

NVE legger til grunn at de omsøkte tiltakene ikke vil gi magnetfeltnivåer over utredningsgrensen, og har derfor ikke sett behov for å be om ytterligere utredninger av dette.

3.4 Vurdering av konsekvenser av anleggsarbeidet

De fleste som har uttalt seg til søknadene og tilleggsutredningene har omtalt ulemper som følge av anleggsarbeidet i sine uttalelser. NVE er enig i at de største konsekvensene for lokalsamfunnet ved utvidelse av Sylling transformatorstasjon er knyttet til anleggsarbeidet. Anleggsperioden er planlagt å starte i 2018 og vil vare i ca. 4 år.

3.3.1 Støy

Et gjennomgående tema i de fleste høringsuttalelser har vært støy i forbindelse med anleggsarbeidet.

I følge Statnett sine kommentarer til høringsuttalelsene høsten 2016 vil det i anleggsfasen være støy fra anleggsmaskiner og aktiviteter som skjøting av liner, steinknusing, anleggstrafikk, sprengning, pigging og hogst.

Knuseverk, sprengning og anleggstrafikk er omtalt senere i de neste underkapitlene. Lineskjøting utføres med sprengladninger og gir korte, men høye smell. Det vil totalt skjøtes ca. 65-70 stykk, men til en viss grad spredt ut over årene anleggsarbeidet skal foregå. Spesielt Åse-Berit Jamne og Simen Sveen har vært opptatt av dette i sin høringsuttalelse. De driver med hestehold på gården Løkka vest for stasjonen, og har fått informasjon fra Statnett om at lineskjøting kan være et støyproblem for dyrene. De ønsker at det avklares hvordan dette skal løses. Statnett skriver i søknaden fra mai 2017 at de er klar over at dette kan være en utfordring. De planlegger derfor blant annet å skjøte linene nede på bakken i stedet for i luften. I tillegg skal de undersøke muligheten for at noen av ledningene kan skjøtes før de kommer til Sylling. Statnett vil ta direkte kontakt med Jamne og Sveen for å diskutere behovet for avbøtende tiltak. NVE forventer at dette følges opp.

I søknaden fra mai 2017 opplyser Statnett at det er én husstand som vil få støynivåer over fastsatte retningslinjer for støy ved enkelte deler av arbeidet, dette er eiendommen Bråtåsveien 1, gnr/bnr 85/26. Statnett har allerede vært i dialog med beboerne, og det er planlagt støyskjerming. NVE legger til grunn at avbøtende tiltak gjennomføres og beskrives i MTA-planen.

Veronika Hovde Omdal lurer i sin høringsuttalelse fra juni 2017 på om støyberegningene er gjort med dagens vegetasjon, eller om det er tatt hensyn til at noe av vegetasjonen vil fjernes. Deres bolig er ikke vurdert til å trenge støyskjerming, men hun stiller spørsmålsteget ved hvorvidt det er tatt hensyn til at de har uteområdet helt opp til boligen som har behov for støyskjerming. Statnett opplyser at de har gjort beregningene uten vegetasjon. Det er beregnet fasadestøy ut i fra gjeldene myndighetskrav. De vil i tillegg foreta støymålinger i anleggsperioden, for å etterprøve at kravene overholdes.

Statnett sier og at dersom det er andre husstander i nærheten som opplever at de blir plaget av støy vil de diskutere med disse hvordan det eventuelt kan løses.

Generelt opplyser også Statnett om at sprengning, steinknusing og lineskjøting vil bli gjennomført på hverdager mellom klokka 7 og 16, mens annet anleggsarbeid vil kunne pågå frem til 19.

NVE forutsetter at Statnett følger Klima- og miljødepartementets *Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging(T-1442/2012)* i forbindelse med anleggsarbeidet. Likevel legger NVE til grunn at beboere vil kunne komme til å oppleve støy i anleggsperioden. Statnett skal sette inn tiltak dersom boliger opplever lydnivåer høyere enn retningslinjene. I en konsesjon vil NVE stille krav om at MTA-planen skal omtale mulige avbøtende tiltak for boliger i nærheten. Dette inkluderer støyskjerming og tiltak for å redusere ulemper for dyrehold i nærheten.

3.3.2 Sprengning og rystelser

I forbindelse med grunnarbeidene på tomten til det nye kontrollbygget og flytting av Svarthavnveien er det nødvendig med sprengningsarbeid. Dette er blitt omtalt i mange av høringsuttalelsene. En felles uttalelse underskrevet av 102 personer ber om at det gjennomføres vibrasjonsmålinger, ettersom sprengning/pigging kan gi skader på bebyggelse og annen infrastruktur, som vannledninger. Kommunen uttaler at sprengning kun bør skje i tidsrommet mandag til fredag 0700-1600, og at naboer og skolen skal varsles om når sprenginger skal finne sted. De mener også at det bør utplasseres rystelsesmålere.

Statnett omtalte sprengning i sine kommentarer til høringsuttalelsene etter den første høringsrunden. De skriver at det er strenge krav til rystelser for deres egne anlegg. Kravet for transformatorer er 20 mm/s, som innebærer at sprengning må gjennomføres med små salver, og dermed små rystelser. Videre sier de at de skal gjøre grundige forarbeider for å unngå at det oppstår skader på eiendommer. Dersom det likevel skulle forekomme skader, vil de erstatte dette. Statnett vil gjennomføre en tilstandskartlegging av bygninger og konstruksjoner, som vannkilder, før anleggsstart. Statnett bekrefter at sprengning kun vil foregå på hverdager mellom 7 og 16, og de vil etablere et SMS-varslingsystem hvor de som bor i nærheten får varsel på SMS før sprengning.

Jan Hammer viser i sin høringsuttalelse til en sprengning som er gjort i Lierdalen tidligere som påførte skader på deres og andre naboers hus. De er bekymret for at dette skal skje nå også, og ber om at Statnett sikrer fjellskrenten bak deres hus før anleggsstart. Statnett kommenterer at avstanden fra fjellskrenten til der det skal sprenges er ca. 200 meter og de mener derfor det er svært liten sannsynlighet for at rystelser forplanter seg. De vil imidlertid sende en uavhengig kartlegger for å se på tilstanden hos Hammer og andre naboer. Dersom kartleggeren finner det sannsynlig at kampesteiner faktisk vil løsne, vil Statnett sikre disse.

NVE forventer at sprengning blir gjennomført i henhold til gjeldende regelverk. NVE mener støy fra sprengningsarbeidene ikke vil være et stort problem, da sprengning vil skje på dagtid og lyden vil være kortvarig. Rystelser vil imidlertid kunne merkes, men NVE legger til grunn at dette vil være begrenset. Sprengning skal gjøres i umiddelbar nærhet til en transformatorstasjon i drift, og det er strenge krav til rystelser for å unngå skader på de elektriske anleggene. Statnett skriver at de vil gjennomføre tilstandskartlegging på bygninger i nærheten før anleggsstart. Dette er normalt før sprengningsarbeidene. NVE mener dette vil sikre grunneiere og beboere med hensyn til eventuelle skader. I en eventuell konsesjon vil NVE stille vilkår om at Statnett i MTA-planen skal dokumentere hvilke bygninger og konstruksjoner som eventuelt kan bli påvirket av rystelser.

3.3.3 Knuseverk

Statnett planlegger å ha et knuseverk på anleggsområdet for å bearbeide masser fra blant annet utsprengning av stasjonstomt. Dette var kort nevnt i den opprinnelige søknaden, og mange høringsparter var bekymret for at dette vil gi svært negative virkninger for de som bor og oppholder seg i området.

Statnett omtalte knuseverket nærmere i sine kommentarer til uttalelsene etter første høringsrunde. De begrunner behovet for et knuseverk på området med at det vil føre til redusert transport av masser ut og inn av anlegget. Det vil bli sprengt ut en del masser på tomten til det nye kontrollbygget, og dette er planlagt transportert til knuseverket. Knuste masser vil i hovedsak bli benyttet i forbindelse med arbeider inne på stasjonstomten. Opprinnelig var knuseverket planlagt plassert på høyden sør på eksisterende stasjonstomt, med en 4 meter høy støyvoll vest, sør og øst for knuseverket.

I endringsøknaden i mai 2017 skriver Statnett at knuseverket nå er planlagt flyttet til riggområde 10, rett i nærheten av den nye stasjonsbygningen. Dette bidrar til at massene må fraktes en kortere strekning og ikke langs Østliaveien. Også her vil det bli satt opp støyvoll. Statnett opplyser videre at knuseverket kun skal benyttes i korte perioder, totalt to perioder på maksimalt fire uker. Det skal videre ikke foregå steinkusing etter klokken 16, og heller ikke i helger, ferier eller på helligdager.

NVE mener at et lokalt knuseverk er hensiktsmessig, fordi det begrenser massetransport ut på Vestsideveien (se også avsnitt 3.3.5 om anleggstrafikk nedenfor). Knuseverket vil medføre støy, men dette er kun i begrensede perioder. NVE mener Statnett har gjort gode tiltak for å begrense

konsekvensene, blant annet med støyvoll, og vi mener at dette gjør konsekvensene av knuseverket akseptable. Ved en konsesjon skal knuseverket omtales i en MTA-som grunnlag for oppfølging i anleggsperioden. I MTA-planen skal Statnett vise hvordan støyvollen rundt knuseverket skal utformes, og de skal omtale støynivåene for bebyggelsen i nærheten.

3.3.4 Massedeponering

I opprinnelig søknad fra mai 2016 skrev Statnett at de hadde som mål å oppnå massebalanse. Mye av massene som sprenges ut vil benyttes andre steder på stasjonen, og Statnett har avsatt et deponiområde til masser de skal benytte selv. Det er imidlertid sannsynlig at den endrete løsningen omsøkt i mai 2017, med kontrollbygget lagt lavere i terrenget og bearbeiding av tomten på Svarthamna, vil medføre et masseoverskudd. Statnett anslår dette til å være på mellom 5000 m³ og 10 000 m³.

Flere av høringspartene har spilt inn at de ønsker at overskuddsmasser skal benyttes lokalt. Kommunen stiller som vilkår for å frafalle sin innsigelse at overskuddsmasse fortrinnsvis skal anvendes lokalt, for å hindre unødvendig transport. NVE har også mottatt innspill fra grunneier, som ønsker å benytte massene til blant annet å oppgradere skogsbilvei. Statnett skriver også i søknaden fra mai 2017 at det er kommet forslag om at masser kan brukes på idrettsbane.

Statnett skriver i søknaden at de under anleggsperioden er avhengig av at overskuddsmassene blir kjørt vekk fortløpende. De ønsker derfor ikke mellomlagring innenfor Statnetts eiendom. De er imidlertid positiv til at kommunen eller andre avsetter et areal til et deponi utenfor Statnetts eiendom, og Statnett vil overlevere massene gratis dit. Statnett ønsker ikke å være ansvarlig for et slikt deponi.

Advokatfirmaet Lund & co på vegne av grunneier skriver i sin høringsuttalelse fra 29.06.2017 at grunneier har fått tillatelse fra Landbrukskontoret i Drammen, Lier, Røyken og Hurum til å anlegge et midlertidig deponiområde i tilknytning til sin eiendom, og det skal ligge om lag 400 meter fra transformatorstasjonen. Det er gitt tillatelse til å bruke masser fra bryterfeltene på Sylling, samt masser fra rensking av tomt og overskudd av stein fra tomten hvor kontrollbygget skal plasseres. Massene skal benyttes til å oppgradere en skogsbilvei. De setter imidlertid spørsmål ved at Statnett skal bruke deponiet vederlagsfritt, og viser til at de normalt må betale 100-150 kr per m³ ved massedeponering. Grunneier har sagt seg villig til å akseptere en pris som ligger under normalprisen, fordi det er så fordelaktig å benytte lokalt deponi. De mener NVE bør pålegge Statnett å benytte et lokalt deponi i samsvar med normal praksis ved massedeponering, som er mot vederlag.

NVE er enig med kommunen og grunneier i at det er positivt for nærmiljøet hvis masser benyttes lokalt, fordi det kan begrense transport ut av området. NVE forutsetter at masser leveres i et godkjent deponi. Vi vil ikke sette spesielle vilkår knyttet til lokal massehåndtering med unntak av at Statnett i MTA-planen skal beskrive en eventuell lokal avsetning av masser for å begrense transporten.

Når det gjelder en eventuell betaling for massedeponering er ikke dette noe NVE tar stilling til da dette er et privatrettslig forhold mellom Statnett og mottaker av massene.

Advokatfirmaet skriver videre at det underveis i prosessen med undersøkelser før deponering har blitt kjent at Statnett har en kabel som går fra transformatorstasjonen og inn skogsbilveien, som ble lagt i 1974. Denne kablet er ikke riktig plassert i grunnen slik at Statnett uansett er nødt til å foreta seg noe, ettersom grunneier skal oppruste veien. De ber derfor om at NVE pålegger Statnett å utrede muligheten for å oppruste veien og samtidig sikre strømkablet. De uttaler at en opprusting av bilveien kan kompensere for tapet som grunneier blir påført i forbindelse med at Statnett eksproprierer området han i dag benytter som tømmervelte. Også Kristen Gifstad skriver i sin høringsuttalelse at han benytter seg av tømmerveltet som Statnett planlegger å ekspropriere. Han ønsker også en

konkretisering av planlagte arbeider, tidsperiode og mengde transport på eksisterende skogsvei da denne benyttes som transportvei ved skogsdrift.

Statnett kommenterer at de er klar over at de har ansvar for enkelte kostnader ved kabelen, men dette er uavhengig av søknaden om oppgradering av transformatorstasjonen. De mener at et eventuelt vilkår om en skogsbilvei, som ikke skal benyttes i ombyggingen av Sylling transformatorstasjon, ikke er relevant.

NVE er enig med Statnett i at oppgradering av skogsbilveien ikke er et nødvendig tiltak for ombyggingen av Sylling transformatorstasjon, med unntak av en kort strekning som muligens må oppgraderes for tilgang til ledningstraseen i forbindelse med omlegging av ledningene. NVE har ikke myndighet til å gi tillatelse til arealinngrep som ikke er nødvendige for bygging og drift av elektriske anlegg etter energiloven. En eventuell utbygging av skogsbilveien må derfor avklares med Lier kommune.

Når det gjelder tømmerveltet legger NVE til grunn at dette blir borte slik det er i dag, og at Statnett må kompensere dette gjennom minnelig avtale eller skjønn ved en ekspropriasjon.

3.3.5 Anleggstrafikk og trafikkisikring

Anleggstrafikken til Sylling stasjon vil gå via Vestsideveien. Det vil bli økt trafikk i hele anleggsperioden, i forbindelse med massetransport, leveranser til nytt kontrollbygg, leveranse og utkjøring av apparater mm. Mange beboere i området har vært opptatt av anleggstrafikk i sine høringsuttalelser.

Oddevall FAU skriver at nesten alle elevene ved Oddevall skole må krysse Vestsideveien på vei til eller fra skole og SFO. De har allerede i dag utfordringer med høye hastigheter og uoversiktlige krysningspunkter langs veien, og FAU er redd for at dersom det ikke gjøres tiltak så vil flere kjøre barna til skolen og dermed bare forsterke problemet. Andre ting som nevnes i høringsuttalelsene er at veiene er smale, og at det er dårlig belysning. Det er flere som bruker veiene som adkomst til marka. I tillegg er enkelte opptatt av at det er viktig at veien ikke blir ødelagt når det kjører tunge kjøretøy på den. FAU og flere andre høringsparter påpeker også at vintervedlikeholdet på flere av veiene i området er dårlig, og de er bekymret for hvordan tunge og store lastebiler lar seg kombinere med dette.

Statnett har hatt dialog med kommunen, skolen og veimyndighetene for å diskutere behov og eventuelle trafikkisikringstiltak. I søknaden fra mai 2017 skriver Statnett at de, etter møtet med FAU og rektor ved Oddevall, har bestemt at det skal gjennomføres en åpen dag, med fokus på synlighet og trafikkisikkerhet. Videre skriver Statnett at de vil inngå et samarbeid med veimyndigheter for å undersøke muligheten for ekstra skilting, tiltak for å bedre sikten og eventuelt redusert fart i områder med anleggstrafikk. I tillegg til dette vil de sette opp en form for sperre/bom e.l. der stien fra Giftstadfeltet kommer ut i Vestsideveien, for å forhindre at syklistene kommer i for stor fart ut i veibanen.

NVE har vært på befaring i området og støtter høringspartene i at veiene i området i mange tilfeller er både smale og uoversiktlige. NVE er enige med beboere i området om at anleggstrafikken vil være en ulempe, men etter vår vurdering er det ingen realistiske alternativer for gjennomføringen. Det vil etter NVEs vurdering være mulig å gjennomføre anleggsarbeidet på en slik måte at ulempene for naboer og andre beboere blir akseptable. Det er derfor svært viktig at Statnett har fokus på trafikkisikring i anleggsperioden. Tiltak, som de omtalt over, vil bidra til å dempe belastningen for beboerne i området. Lokal massedeposering, som ble beskrevet i avsnitt 3.3.4, kan begrense deler av transporten ut av

området dersom dette gjennomføres. NVE vil i en konsesjon sette vilkår om at Statnett konkret vurderer slike trafikksikringstiltak i miljø-, transport- og anleggsplanen. Kommunen skal rådføres i arbeidet.

Statnett skal også sørge for at veiene ikke blir ødelagt av anleggstrafikken, og dersom det skulle bli skader på veier, skal dette utbedres.

3.3.6 *Vannkilder*

Flere av høringspartene som bor i området rundt transformatorstasjonen har påpekt at de har drikkevannskilde/brønn i nærheten av stasjonen og områdene hvor det er planlagt riggområder. De er opptatt av at anleggsarbeidet ikke skal føre til brudd på vanntilførselen, og dersom dette likevel skulle skje, mener de det er viktig at naboer ikke påføres utgifter som følge av anleggsarbeidet.

Både naboer på vest- og østsiden har spilt inn dette. På vestsiden skriver Sabina Topyla m.fl., Åse-Berit Jamne og Simen Sveen at de deler en felles brønn. På østsiden er det flere som påpeker at de har vannkildene sine i nærheten av Svarthamna, som skal brukes som riggområde. Veronika Hovde Omdal skriver at de og flere andre boliger bruker denne. Advokatfirmaet Lund & co skriver at grunneier og fire andre boliger har sine vannkilder i umiddelbar nærhet til riggområdene. Grunneier har under lammingen opp til 800-1000 dyr som trenger vann, og det er svært viktig at vannforsyningen opprettholdes. Statnett kommenterer at de vil sikre at vannkildene er tilgjengelige i anleggsperioden, og at dette trolig blir gjort ved å legge alternativ tilførsel fra vannkilden utenfor anleggsområdet før anleggsstart.

Statnett skrev i e-post til NVE 28.09.2017 at for å sikre vannforsyningen så er det en bekk nord for stasjonen i nærheten av ledningstraseen som bør lukkes over en strekning på ca. 160 meter. Statnett planlegger å legge bekken i rør. De ønsket i utgangspunktet at tiltaket skulle være permanent, men NVE opplyste om at bekken er en del av vassdragsvernområdet «Drammen Nordmark» og dermed vernet på generelt grunnlag. Å legge en bekk i rør permanent krever derfor konsesjonsbehandling. Det er heller ikke ønskelig at bekker ligger permanent i rør, da dette hindrer utlufting og dermed forringer kvaliteten på vannet. Statnett opplyste derfor at bekkelukkingen kun vil gjøres som et midlertidig tiltak i anleggsperioden.

Advokatfirmaet Lund & co ber om at NVE stiller krav til at Statnett legger frem en plan for hvordan vannkildene skal sikres, og eventuelt hvilke tiltak som kan gjennomføres dersom vannforsyningen av ulike grunner skulle stanses. NVE er enig i dette. Det er viktig at Statnett sørger for at de som bor i nærheten av stasjonen ikke mister sin vannforsyning som følge av anleggsarbeidet. Beskrivelsen av hvordan vannforsyningen skal sikres skal derfor inkluderes i MTA-planen, og dette inkluderer også planene for å lukke bekken midlertidig.

3.3.7 *Støv*

Lier kommune ber om at det må utarbeides rutiner og tiltak for begrensnng av støv i anleggsperioden, som for eksempel asfaltering av anleggsvei, fukting av områder der støv produseres/skapes, og feiing av vei. Også FAU ved Oddevall skole skriver at de forventer at Statnett gjør tiltak slik at støv ikke vil påvirke voksne og barn på skolen.

Statnett skriver i sine kommentarer til høringsuttalelsene at de vil utarbeide krav til entreprenør for å sikre at støvspredningen blir så liten som mulig. En støyvoll rundt knuseverket vil også kunne redusere støvspredningen noe.

NVE mener at dersom det skulle vise seg at anleggsarbeidet genererer mye støv så er det nødvendig at Statnett iverksetter tiltak, som for eksempel fukting av massene. Støvhåndtering skal omtales i MTA-planen.

3.3.8 *Friluftsliv og dyrehold*

Åse-Berit Jamne og Simen Sveen bor på eiendommen Løkka, hvor de driver med oppdrett og trening av spranghester. De skriver at svært mange ryttere og turgåere benytter seg av Svarthavnveien. Christoffer Jansen påpeker at skogsbilveien under luftledningene er adkomsten deres til marka, og dersom ferdselen her begrenses så vil dette ha vesentlig negativ innvirkning på bruken av nærområdet. Han ønsker at veien skal være åpen for ferdsel under hele byggeperioden. Også flere andre høringsparter viser til at området benyttes mye til friluftslivsaktiviteter.

Statnett skriver i søknaden fra mai 2017 at det foregår noe hesteridning langs Svarthavnveien nord for transformatorstasjonen. Denne veien skal utbedres og det er også planlagt et riggområde like ved veien. Veien vil imidlertid være åpen for ferdsel, bortsett fra i korte perioder med sprenging eller annet som krever særskilte tiltak av sikkerhetshensyn. Videre skriver de at det går en skogsbilvei i lia på nordsiden av Svarthavnveien. Bruk av denne veien til friluftslivsformål vil bli negativt påvirket av anleggsdriften. Veien vil bli kortvarig stengt noen perioder på grunn av anleggsarbeidet. Statnett skriver at det er flere andre stier i nærområdet som kan benyttes til friluftslivsformål i disse periodene.

Advokatfirmaet Lund & Co pva grunneier er ikke enig i dette. De skriver i sin høringsuttalelse fra juni 2017 at det ikke stemmer at det er flere veier og stier til utmarka. I følge dem er veien forbi transformatorstasjonen og inn i skogen den eneste som benyttes til rekreasjon. I tillegg er det den eneste veien grunneier har til rådighet for å frakte sau til beitet. Statnett kommenterer at de fortsatt mener det er alternative områder og stier, og at dette også vises på kart.

Grunneier viser videre til at Statnett ønsker en dialog med de som driver skogen, i forbindelse med stengning av skogsbilveien. De ber om at også grunneier inkluderes i denne dialogen. De ber videre om at Statnett blir pålagt å sørge for at stengning av veien ikke kommer i konflikt med vårslipp av sau til beite, samt henting på høsten, slik at grunneier ikke blir forhindret fra å drifte gården sin som normalt. Statnett skriver at grunneier, og andre bruksberettigede av veier, vil bli varslet om stenging via SMS i forkant, og de vil søke å avklare om stengning kan medføre problemer. Det vil derfor være mulig å føre forbi sauer både vår og høst.

Grunneier ber også om at Statnett skal anlegge ferist i anleggsveien for å sikre at dyrene ikke trekker ned til boligområdet. Videre påpeker de at dersom Statnett eksproprierer området nord for stasjonsområdet, så vil de pådra seg gjerdeplikt mot utmarka. Statnett kan ikke se at det skal være mer behov for ferist i anleggsperioden enn det er ellers, og ønsker å videreføre dagens løsning med grind. Dersom lov om grannegjerde pålegger Statnett å sette opp gjerde, vil de gjøre det.

NVE forutsetter at grunneier og naboer kan drive med dyrehold tilnærmet normalt. NVE mener at dette kan løses med god planlegging, og Statnett skal sørge for en dialog om dette. Dette innebærer at berørte skal varsles i god tid før det gjennomføres stengning av veier eller annet som kan påvirke dyrehold. Dette skal omtales i MTA-planen.

Når det gjelder friluftsliv er det en uenighet mellom Statnett og høringsparter rundt hvorvidt det er alternative adkomstveier til marka. NVE legger uansett til grunn at skogsbilveien kun vil være stengt i noen perioder, og at dette er begrenset. Vi mener at en stengning av skogsbilveien i kortere perioder er en akseptabel ulempe ved anleggsarbeidet. Statnett skal varsle beboere om dette i god tid, f.eks. på informasjonstavle. Dette skal omtales i MTA-planen.

3.5 Vurdering av omlegging av ledninger

Statnett søker om å legge om innføringen av 420 kV-ledningen Ringerike–Sylling. Dette innebærer at ledningen skal flyttes ca. 60 meter mot øst, og medfører 2 nye mastepunkter og flytting av ca. 500 meter av ledningen. Det skal settes opp en ny endemast ved stasjonen og en ny mast i vinkelpunkt ca. 100 meter nord for stasjonen. Det vil bli en justert trasé, og et endret ryddebelte. NVE mener dette vil gi små konsekvenser. Nærmeste bolig etter ombyggingen er ca. 90 meter øst for ledningen, slik at det fortsatt vil være god avstand mellom ledningen og bolighus.

Statnett søker videre om å legge om 420 kV-ledning Nore 1–Sylling midlertidig i anleggsperioden. Den skal kobles til eksisterende endemast for Ringerike–Sylling som flyttes. Dette har etter NVEs vurderinger ingen vesentlige virkninger.

4 NVEs vurdering av vilkår og avbøtende tiltak

NVE har, i medhold av energiloven, myndighet til å fastsette vilkår elektriske anlegg skal bygges eller drives etter. Vilkår om såkalte avbøtende tiltak – tiltak som reduserer antatt negative virkninger – vurderes konkret i hver sak basert på de opplysningene som foreligger om virkningene av anlegget. I mange tilfeller kan ulemper reduseres innenfor akseptable kostnadsrammer. NVE viser til energilovforskriften § 3-5 som omhandler vilkår for konsesjon for elektriske anlegg. Under bokstav b) om miljø og landskap heter det:

«Konsesjonæren plikter ved planlegging, utførelse og drift av anlegget å sørge for at allmennheten påføres minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper i den grad det kan skje uten urimelige kostnader eller ulemper for konsesjonæren»

NVE har ansvar for å følge opp vilkår, jf. energilovforskriften § 7-2. NVEs miljøtilsyn er ansvarlig for å følge opp at konsesjonsvilkår som omhandler natur og landskapsmessige forhold blir fulgt. NVE godkjenner miljø-, transport- og anleggsplan, og kan også ved besøk i anleggstiden følge opp at vilkår og godkjente planer følges av utbygger. NVE vil også følge opp at anleggsområdene blir ordentlig ryddet opp og satt i stand.

4.1 Miljø-, transport- og anleggsplan

Etter NVEs erfaring kan en miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan) bidra til å redusere eller unngå negative miljøvirkninger ved bygging, drift og vedlikehold av en transformatorstasjon. NVE vil i en eventuell konsesjon sette vilkår om at Statnett utarbeider en slik plan, som det forutsettes at Statnett drøfter med Lier kommune og eventuelt også grunneiere/rettighetshavere før den skal godkjennes av NVE før anleggsstart.

Planen skal omhandle nødvendig oppgradering, utbedring og vedlikehold av veier. Transportplanen skal også avklare hvilke kjøretøy som skal benyttes, når anleggstrafikken skal foregå, nødvendige tiltak for å redusere terrengskader og hvordan eventuelle terrengskader skal utbedres. Planen skal også gi føringer med hensyn til rydding av skog og opparbeiding av eventuell anleggsveier med mer.

Med bakgrunn i innspill til konsesjonssøknaden, samt egne vurderinger, mener NVE at følgende vil være viktig å følge opp i en miljø-, transport- og anleggsplan. Denne spesifiseringen kommer i tillegg til det som fremkommer i veilederen for utarbeidelse av MTA-plan. Følgende må omtales spesielt:

- Omlegging av veier rundt stasjonen. Eventuelle veier som må stenges midlertidig skal omtales spesielt, og Statnett skal sørge for at husstander har alternativ adkomstvei. Beboere skal varsles om en eventuell stenging av veien i god tid i forveien.

- Nødvendig bruk og oppgradering av skogsbilvei. Statnett skal beskrive eventuell nødvendig oppgradering og bruk av eksisterende skogsbilvei. Dette inkluderer eventuelle tidsperioder hvor veien må stenges. Stenging skal begrenses til et nødvendig minimum. Beboere skal varsles om eventuell stenging av veien i god tid i forveien.
- En detaljert beskrivelse av planlagte riggområder, og hvordan de midlertidige riggområdene skal tilbakeføres etter anleggsperioden. Det skal også beskrives hvordan områder som er permanent eid av Statnett skal benyttes etter anleggsperioden.
- Behov for eventuelle støybegrensende tiltak for boliger, og dyrehold, i tilknytning til sprengning, lineskjøting og knuseverk. Klima- og miljødepartementets *Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2012)* skal legges til grunn.
- En dokumentasjon av hvilke bygninger og konstruksjoner som eventuelt kan bli påvirket av rystelser i forbindelse med sprengningsarbeider.
- En beskrivelse av massedeponeringen. Masser skal leveres til godkjent mottak, og Statnett skal beskrive en eventuell lokal avsetning av masser for å begrense transporten.
- En plan for gjennomføring av anleggstrafikk. Det skal særlig vurderes behov for trafikksikringstiltak, som eventuelt må godkjennes av rette veimyndighet.
- Statnett skal beskrive hvordan de skal sikre at anleggsarbeidet ikke påvirker vannforsyningen til de som bor i området. Dette inkluderer også planene om å lukke en bekk midlertidig.
- Støv fra anleggsarbeid og transport, og eventuelle behov for tiltak som hindrer støvspredding.
- En beskrivelse av farge- og materialvalg for det nye kontrollbygget.
- En beskrivelse av hvordan en vegetasjonsskjerm kan opprettholdes nord for kontrollbygget og vest for hovedadkomstveien.

5 NVEs avveininger, konklusjon og vedtak om søknad etter energiloven

NVE har vurdert Statnetts søknader om å få utvide og oppgradere Sylling transformatorstasjon. Vi har i dette notatet redegjort for vurderingsgrunnlag og tekniske, økonomiske, samfunns- og miljømessige virkninger.

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper det omsøkte prosjektet har for samfunnet som helhet. Det kan innvilges konsesjon til prosjekter som anses som samfunnsmessig rasjonelle, det vil si hvis de positive virkningene anses som større enn de negative, jf. energiloven § 1.

Det er kun noen virkninger av tiltaket som kan tallfestes og som kan omtales som prissatte virkninger (investerin gskostnader, endringer i taps- og avbruddskostnader osv.). De aller fleste virkningene ved etablering av kraftoverføringsanlegg, er såkalt ikke-prissatte virkninger (virkninger for landskap, kulturmiljø, friluftsliv, bomiljø, naturmangfold osv). Slike virkninger kan vanskelig tallfestes, og de samlede konsekvensene kan dermed heller ikke summeres opp til et positivt eller negativt resultat i kroner og øre. NVEs vurdering av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er derfor en faglig skjønnsvurdering.

5.1 Oppsummering

Sylling transformatorstasjon har en viktig funksjon i kraftforsyningen av Østlandet og er også sentral for kraftutvekslingen mot Sverige. NVE mener at det er nødvendig å bygge nytt kontrollbygg, kontrollanlegg og apparatanlegg på Sylling transformatorstasjon grunnet alder og tilstand. NVE mener at Statnett i tilstrekkelig grad har dokumentert behovet for å gjennomføre de omsøkte tiltakene og at det omsøkte tiltaket er det beste alternativet for å opprettholde fortsatt god forsyningssikkerhet.

Mange i nærområdene til Sylling transformatorstasjonen, involverte seg aktivt da søknaden ble sendt på høring høsten 2016. Resultatet av det er bl.a. en rekke krav til tilleggsutredninger og avklaringer om hvilke tiltak som er midlertidige/permanente, og ulemper knyttet til både anleggsfase og driftfase. NVE mener at den løsningen som det nå gis konsesjon til vil medføre færre negative virkninger for nærområdet sammenliknet med det som ble omsøkt i den første søknaden fra mai 2016. Prosessen har bidratt til at det har blitt søkt om flere endringer med tanke på utforming av bygg, behov for riggområder, veibruk, massehåndtering mm.

Den største ulempen ved utvidelse av transformatorstasjonen er etter NVEs vurdering anleggsarbeidet, blant annet knyttet til anleggstransport og støy, fordi det er relativt mye bebyggelse i området rundt transformatorstasjonen. Utvidelsen og oppgraderingen medfører også et nytt arealbeslag på ca. 25 daa, og transformatorstasjonen vil bli noe mer synlig fra omkringliggende bebyggelse og områder på grunn av det nye kontrollbygget og omlegging av veiene.

Under er en oppsummering av virkninger for allmenne miljø- og arealbruksinteresser. For oversiktens skyld gis oppsummeringen i en tabell. Bakgrunnen for oppsummeringen under er i NVEs vurderinger gjort i kapittel 3.

Vurderingskriterier	Fordeler/nytte	Ulemper/kostnad
Investeringskostnader		480 MNOK
Forsyningssikkerhet utover avbruddskostnader	Anleggene er gamle og har behov for oppgradering for å sørge for en sikker forsyning til Østlandsområdet, og for å sikre kraftutveksling mot Sverige. Oppgraderingen gir en redusert sannsynlighet for feilhendelser, og dermed bedre forsyningssikkerhet. Nytt kontrollbygg er nødvendig for å oppfylle kravene i beredskapsforskriften.	
Visuelle virkninger		Nytt kontrollbygg og nye veier er synlig for nærmeste bebyggelse, ellers er visuelle virkninger tilnærmet uendret fra i dag.
Friluftsliv		Noen ulemper i anleggsperioden
Kulturminner	Ingen konflikt	
Naturmangfold	Ingen konflikt	
Bebyggelse		De største ulempene for bebyggelse er i anleggsperioden, med anleggstrafikk, sprenging, støy mm.
Arealbeslag		Utvidelse av stasjonstomten med ca. 25 daa. Nytt kontrollbygg ca. 670 m ²

Det er mulig å gjennomføre tiltak slik at de negative virkningene for de som bor i nærområdet begrenses. NVE mener de avbøtende tiltakene Statnett har lagt frem i søknaden er gode. Vi vil sette vilkår om at Statnett skal utarbeide en miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan).

Det vil også bli satt krav om å bevare vegetasjon rundt kontrollbygget, og NVE mener dette vil begrense de visuelle virkningene.

5.2 Vedtak

I medhold av energiloven gir NVE konsesjon til å bygge og drive følgende elektriske anlegg i Lier kommune i Buskerud fylke, ref. NVE 201603036-68:

- 10 stk. doble bryterfelt med nominell spenning 420 kV. Det skal avsettes plass til ett ekstra 420 kV bryterfelt.
- 4 stk. doble bryterfelt med nominell spenning 132 kV
- Et kontrollbygg med grunnflate på ca. 670 m² og mønehøyde på ca. 7 meter
- Nødvendig høyspenningsanlegg i stasjonen

Det gis også tillatelse til:

- Omlegging av 420 kV-ledning Ringerike–Sylling
- Midlertidig omlegging av 420 kV-ledningen Nore 1–Sylling i anleggsperioden
- Å anlegge og oppgradere veier
- Riggområder
- Fortsatt drift av eksisterende anlegg

5.3 Varsel om innsigelse

Vedtak om anleggskonsesjon fattes av energimyndighetene. De øvrige myndigheter er høringsinstanser. Statlige, regionale og lokale myndigheter har innsigelsesrett og klagerett til konsesjonssøknader etter energiloven, jf. plan- og bygningsloven § 35-1.

Lier kommune varslet i sin høringsuttalelse av 30.09.2016 innsigelse. De ba om at kontrollbygget bygges vest for bryterfeltet, og innsigelsen var begrunnet med vesentlig verdiforringelse for største grunneier, og vesentlige ulemper for videreføring av drift og bosted for Gårdsbedriften Utelykke».

NVE hadde den 02.02.2017 innsigelsesmøte med Lier kommune. På møtet deltok Einar Jørstad (Lier kommune), Ingebjørg Tofte (Lier kommune), Odd Lekva (Statnett), Kari Eika (Statnett), Martha Hagerup Nilson (Statnett), Siv Sannem Inderberg (NVE) og Anine Mølmen Andresen (NVE). Møtet ble avholdt hos Lier kommune. Under møtet redegjorde Lier kommune for innsigelsen.

Krav for å trekke innsigelsen

Lier kommune sendte brev til NVE 06.04.2017 hvor de opplyser at de frafaller innsigelsen vedrørende plassering av kontrollbygget gitt følgende vilkår:

1. *Kontrollbygget utformes på en slik måte at det er minst mulig sjenerende for naboer.*
 - a. *Naturfarget kledning og gress på tak eller annen takteking i naturfarge*

- b. *Bygget legges så lavt i terrenget som mulig*
2. *Statnett sikrer at mest mulig av skogen bevares på nedsiden av kontrollbygget, og at ny skog plantes der det er nødvendig på nedsiden av kontrollbygget.*
 3. *Rigg- og anleggsplasser som krever terrenginngrep skal kun etableres ved behov og tilbakeføres og beplantes etter at anlegget er ferdig.*
 4. *For å hindre unødig transport på lokalt veinett gjennom boligområdet og forbi skole skal overskuddsmasse fortrinnsvis anvendes lokalt.*
 5. *Avbøtende tiltak i Lier kommunes høringsuttalelse og fra Statnetts utredninger blir hensyntatt.*
 6. *Det skal etableres tiltak som skjerner anlegget mot innsyn der skog fjernes.*

NVEs kommentarer

NVE har ikke imøtekommet kravet i den opprinnelige innsigelsen om at kontrollbygget skal plasseres på østsiden av stasjonen. Når det gjelder kravene for å trekke innsigelsen, mener vi at Statnetts søknad og vårt vedtak i all hovedsak ivaretar disse. MTA-planen stiller krav om at utforming av bygg, vegetasjonsskjerm, riggplasser, massetransport mm skal omtales.

Lier kommune må vurdere om NVEs vedtak ivaretar deres krav, og om innsigelsen trekkes eller om den opprettholdes, og hvilke krav de eventuelt mener ikke er imøtekommet. Dersom Lier kommune er opprettholder innsigelsen vil saken bli sendt til Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse samtidig med eventuelle klager.

6 NVEs vurdering av søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse

Ekspropriasjon innebærer at en grunneier/rettighetshaver må gi fra seg eiendomsrettigheter eller andre rettigheter uten å godta dette frivillig, mot at det i en etterfølgende skjønnsak fastsettes erstatning. Dette vil kunne skje dersom grunneier/rettighetshaver og søker ikke lykkes i å forhandle seg fram til minnelige avtaler. NVE forutsetter at tiltakshaver forsøker å komme frem til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere jf. oreigningslova § 12.

Statnett har søkt om ekspropriasjon for utvidelsen av Sylling transformatorstasjon, omlegging av veier rundt stasjonen, ledningsomleggingene, areal til vegetasjonsskjerm og riggområder.

6.1 Hjemmel

Statnett har i medhold av oreigningslova § 2 nr. 19 søkt om tillatelse til å foreta ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive de omsøkte elektriske anleggene, herunder rettigheter for lagring, atkomst og transport. Oreigningslova § 2 nr.19 gir hjemmel til å ekspropriere «så langt det trengst til eller for (...) varmekraftverk, vindkraftverk, kraftlinjer, transformatorstasjonar og andre elektriske anlegg.»

Bestemmelsen gir NVE hjemmel til å samtykke til ekspropriasjon av eiendomsrett eller bruksrettigheter for å bygge og drive de omsøkte anleggene. Det er én grunneier som blir berørt ekspropriasjon av eiendomsrett for tiltakene som NVE meddeler konsesjon til.

6.2 Omfang av ekspropriasjon

Søknaden gjelder ekspropriasjon til nødvendig grunn og rettigheter for bygging og drift/vedlikehold, herunder rettigheter for lagring, atkomst, ferdsel og transport i forbindelse med bygging og drift/vedlikehold av de omsøkte anleggene.

Statnett søker om ekspropriasjon til eiendomsrett for følgende arealer:

- Et areal på 25 daa. til utvidelse av Sylling transformatorstasjon.

Statnett søker om eiendomsrett til områder hvor det skal plasseres anlegg og adkomstveier. Tiltakene omhandler utvidelse av en eksisterende transformatorstasjon i et område med begrenset tilgjengelig areal. Statnett har også søkt om ekspropriasjon av eiendomsrett for arealer for å opprettholde en vegetasjonsskjerm.

Statnett søker om ekspropriasjon til bruksrett for følgende arealer:

- *Kraftledningsgaten*

Dette omfatter nødvendig areal for forskyvning av ledninger inn til stasjonen, og er på totalt 6 daa. Klausuleringsbeltet utgjør normalt en ca. 40 meter bred trasé for 420 kV luftledning. Retten omfatter også rydding av skog i traseen i driftsfasen.

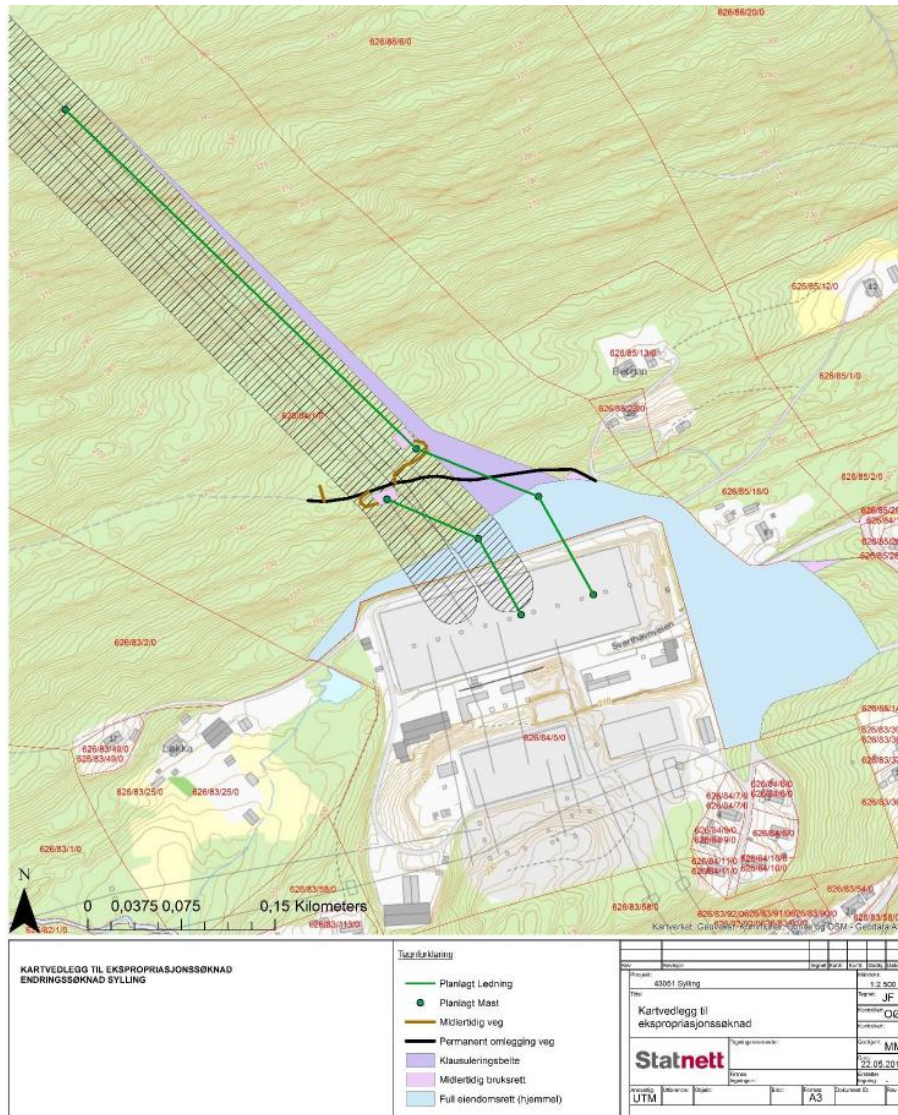
- *Lagring, ferdsel og transport*

Dette omfatter nødvendige rettigheter til lagring, ferdsel og transport av utstyr og materiell på eksisterende privat vei mellom offentlig vei og ledningsanlegg, i terrenget mellom offentlig eller privat vei frem til ledningsanleggene og terrengtransport i ledningstraséen. Bruksretten gjelder også for uttransportering av tømmer som hugges i tilknytning til anlegget, og rett til å lande med helikopter.

- *Riggplasser*

Rett til å etablere riggplasser. Statnett har behov for midlertidig bruksrett til ca. 1 daa til riggområder.

Området Statnett søker om å ekspropriere full eiendomsrett til er vist med lyseblått i figuren under. Utvidelsen av rettighetsbeltet under ledningen er vist med lilla.

6.3 Interesseavveining

Samtykke til ekspropriasjon kan bare gis etter at det er foretatt en interesseavveining etter oreigningslova § 2 annet ledd: «Vedtak eller samtykke kan ikkje gjerast eller gjevast uten at det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn skade.» Dette innebærer at samtlige skader og ulemper de omsøkte anlegg medfører, skal avveies mot den nytten som oppnås med ekspropriasjonen.

6.3.1 Vurderinger av virkninger av konsesjonsgitt tiltak

Sylling transformatorstasjon er viktig for strømforsyningen i østlandsområdet, i tillegg til å være viktig for utvekslingen mot Sverige. Stasjonen er gammel og har behov for oppgradering, og NVE mener at investeringer i Sylling transformatorstasjon er helt nødvendig. De negative virkningene er primært knyttet til anleggsarbeidet og arealbeslag på 25 daa. Vi viser i den sammenheng til våre vurderinger i kapittel 3 der fordeler og ulemper ved de omsøkte tiltakene er vurdert.

6.3.2 *Vurdering av om inngrepet uten tvil er til mer gagn enn til skade*

Interesseavveiningen i denne saken innebærer at hensynet til samfunnets interesse i forsyningssikkerhet, sammen med reduserte avbruddskostnader avveies mot hensynet til den grunneieren som blir berørt og til andre allmenne interesser knyttet til miljø i vid forstand, se kapittel 3.

NVE mener at de samfunnsmessige fordelene ved dette tiltaket veier tyngre enn hensynet til den enkelte grunneier eller rettighetshaver i denne saken. Vi ser imidlertid ikke grunnlag for å gi ekspropriasjon av eiendomsrett for å sikre skogsarealer som skal fungere som visuell skjerming for omkringliggende områder.

NVE har vurdert om det er grunnlag for å pålegge eiendommen en negativ realservitutt. En slik negativ servitutt vil hindre at skogen fjernes. Fjernes skogen, vil det medføre at skogen ikke vil skjerme for innsyn mot anlegget. Servitutten vil for grunneiers del innebære en rådighetsbegrensning i form av et forbud mot å hogge ned eller fjerne skogen på annen måte. Grunneier vil, med unntak av dette forbudet, ha den resterende råderetten over arealet. At servitutten er en realservitutt, betyr at servitutten vil ligge til eiendommen uten hensyn til hvem som eier eller bruker den. Statnett kan på denne måten hindre at skogen som vegetasjonsskjerm forsvinner og kan skjytte/plante ny vegetasjon for å opprettholde vegetasjonsskjermen.

Dette alternativet er mindre inngripende enn det alternativet som er omsøkt. NVE har etter en avveining kommet frem til at de fordeler skogarealene utgjør som skjerming veier tyngre enn den rådighetsinnskrenkning grunneier må tåle ved at han ikke kan fjerne skog på deler av sin eiendom.

NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige fordeler ved de anlegg det er gitt konsesjon til utvilsomt er større enn skader og ulemper som påføres andre.

6.4 NVEs samtykke til ekspropriasjon

Det foreligger grunnlag etter oreigningslova § 2 annet ledd, jf. § 2 nr. 19 til å gi samtykke til ekspropriasjon for de anleggene Statnett har søkt om. Det vises til vedtak om samtykke til ekspropriasjon, ref. NVE 201603036-70.

NVE gjør samtidig oppmerksom på at ekspropriasjonstillatelsen faller bort dersom begjæring av skjønn ikke er framsatt innen ett år etter endelig vedtak er fattet, jf. oreigningslova § 16.

NVE forutsetter at Statnett forsøker å komme fram til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere. Dersom dette ikke er mulig, skal den enkelte grunneier kompenseres gjennom skjønn.

6.5 Forhåndstiltredelse

Statnett søker også om forhåndstiltredelse etter oreigningslova § 25. Forhåndstiltredelse innebærer at tiltakshaver kan sette i gang anleggsarbeidet før skjønn er avholdt/erstatning er fastsatt.

Normalt forutsetter samtykke til forhåndstiltredelse at skjønn er begjært. NVE har foreløpig ikke realitetsbehandlet denne delen av søknaden, og vil avgjøre søknaden om forhåndstiltredelse når skjønn eventuelt er begjært.

Vedlegg A - Oversikt over lovverk og behandlingsprosess

A.1 Energiloven

For å bygge, eie og drive elektriske anlegg kreves det konsesjon etter energiloven § 3-1. NVE er delegert myndighet til å treffe vedtak om å bygge og drive elektriske anlegg, herunder kraftledninger og transformatorstasjoner.

A.2 Oreigningslova

Tiltakshaver har også søkt om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse etter oreigningslova. I utgangspunktet skal tiltakshaver forsøke å inngå minnelige avtaler med grunneiere og rettighetshavere for å sikre seg nødvendige rettigheter til bygging, drift og vedlikehold av de elektriske anleggene. For det tilfelle det ikke er mulig å inngå minnelige avtaler med alle grunneiere og rettighetshavere, vil det være nødvendig med ekspropriasjonstillatelse for å kunne gjennomføre tiltaket. Etter oreigningslova § 2 nr. 19 er kraftlinjer, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg mulige ekspropriasjonsformål. I tillegg til ekspropriasjon er det vanlig å søke om forhåndstiltredelse etter oreigningslova § 25, som innebærer en tillatelse til å iverksette ekspropriasjonsinngrep før det foreligger rettskraftig skjønn. Det er NVE som er ansvarlig for behandlingen etter oreigningslova.

A.3 Samordning med annet lovverk

A.3.1 Plan- og bygningsloven

Kraftledninger og transformatorstasjoner med anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 er ikke omfattet av lovens plandel. Lovens krav til konsekvensutredninger og krav til kartfesting gjelder fortsatt. Unntaket betyr at:

- konsesjon kan gis uavhengig av planstatus
- det ikke skal utarbeides reguleringsplan eller gis dispensasjon
- det ikke kan vedtas planbestemmelser for slike anlegg

Vedtak om elektriske anlegg som krever anleggskonsesjon skal kun fattes av energimyndighetene. De øvrige myndigheter er høringsinstanser. Statlige, regionale og lokale myndigheter får etter ikrafttredelse av den nye loven innsigelsesrett og klagerett på NVEs konsesjonsvedtak etter energiloven, jf. energiloven § 2-1.

Behandlingsreglene for kraftledninger skal praktiseres for elektriske anlegg med tilhørende konstruksjoner og nødvendig adkomst. Dette innebærer at adkomstveier som er nødvendig for driften av energianleggene skal inntegnes på konsesjonskartet, behandles samtidig med anlegget for øvrig og inngå i konsesjonsvedtaket. Disse skal ikke behandles etter plan- og bygningsloven, under forutsetningen at disse veiene gis en betryggende behandling etter energiloven, der berørte interesser gis mulighet for å gi sine innspill. Veier som ikke inngår i prosessen fram til konsesjonsvedtaket, skal framlegges i detaljplaner som følger opp konsesjonsvedtaket, eller behandles av kommunene etter plan- og bygningsloven.

Selv om nettanlegg kan etableres uavhengig av innholdet i eksisterende arealplaner, betyr ikke at det er likegyldig for utbygger eller NVE hvilken arealbruk som berøres og hvilke planer som foreligger. Eksisterende bruk av arealene er som før en viktig del av de reelle hensynene som skal ivaretas når alternative traseer vurderes og en konsesjonsavgjørelse fattes. Foreliggende regulering til vern kan for

eksempel være en viktig grunn til å unngå dette arealet, men planen gir ingen absolutte krav om å unngå arealet.

Elektriske anlegg som er unntatt fra plan- og bygningsloven skal i kommunale plankart fremtre som hensynssoner, noe som betyr at det skal registreres kraftledninger med tilhørende byggeforbudssoner i samsvar med regelverket til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. På kart vil ledninger være vist som et skravert område. Tidligere framstilling av ledninger som planformål (spesialområde, fareområde) med egne farger skal fases ut. Planformål ved ledninger skal framstilles ut fra forutsatt bruk av arealet i området for øvrig.

Kraftledninger med anleggskonsesjon er også unntatt fra byggesaksdelen i plan- og bygningsloven. Unntaket gjelder elektriske anlegg, som er en fellesbetegnelse på elektrisk utrustning og tilhørende byggtekniske konstruksjoner. Konstruksjoner som ikke har betydning for drift og sikkerhet ved de elektriske anleggene vil derfor omfattes av byggesaksbestemmelsene. Enkelte byggverk tilknyttet transformatorstasjoner vil dermed fortsatt kunne kreve byggesaksbehandling fra kommunen. I denne saken har ikke Statnett søkt om slike byggverk.

A.3.2 Kulturminneloven

Alle fysiske inngrep som direkte kan påvirke kulturminner eller kulturlandskap, skal avklares mot kulturminneloven (kulml.) før bygging. Generelt skal det være gjennomført undersøkelser i planområdet for å avdekke mulige konflikter med automatiske fredete kulturminner, jf. kulml. § 9. Eventuelle direkte konflikter mellom det planlagte tiltaket og automatisk fredete kulturminner, må avklares gjennom en dispensasjonssøknad etter kulturminneloven.

A.3.3 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft den. 1. juli 2009, og skal erstatte blant annet naturvernloven. Naturmangfoldloven omfatter all natur og alle sektorer som forvalter natur eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen.

Lovens formål er å ta vare på naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser gjennom bærekraftig bruk og vern. Loven skal gi grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, helse og trivsel, både nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur. Loven fastsetter alminnelige bestemmelser for bærekraftig bruk, og skal samordne forvaltningen gjennom felles mål og prinsipper. Loven fastsetter videre forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning.

Prinsippene i naturmangfoldloven skal trekkes inn i den skjønsmessige vurderingen som foretas når det avgjøres om konsesjon etter energiloven skal gis, til hvilken løsning og på hvilke vilkår. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Det skal fremgå av begrunnelsen hvordan prinsippene om bærekraftig bruk er anvendt som retningslinjer. Tiltakets betydning for forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer eller arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5 drøftes der det er aktuelt. Miljøkonsekvensene av tiltaket skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til det planlagte tiltaket og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies.

Vedlegg B – Sammenfatning av høringsuttalelser

Samtlige uttalelser er sammenfattet under. Statnett har besvart uttalelsene med tilleggsutredninger, kommentarer og endringsøknad. Statnetts kommentarer er ikke sammenfattet, men er inkludert i NVEs vurderinger i kapittel 3.

Høringsrunde 1

Konsesjonssøknaden og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse for Sylling transformatorstasjon av 30.05.2016 ble sendt på høring 21.06.2016 til Lier kommune, Buskerud Fylkeskommune, Fylkesmannen i Buskerud, DSB-region Øst, EB Nett, Lier Nett og Statens vegvesen. NVE ba også Statnett i brev av samme dato om å orientere berørte grunneiere, rettighetshavere, naboer og gjenboere om høringen. Fristen for å komme med høringsuttalelse til søknaden ble satt til 20.09.2016. Den offentlige høringen av søknaden ble kunngjort to ganger i Drammens Tidene og Lierposten (27.06.2016 og 29.08.2016), og én gang i Norsk lysingsblad (21.06.2016). Statnett orienterte berørte grunneiere og tekniske etater om søknaden og om fristen for å komme med uttalelser.

NVE mottok totalt 12 høringsuttalelser til søknad om utvidelse og oppgradering av Sylling transformatorstasjon. Statnett kommenterte høringsuttalelsene i brev av 24.11.2016.

Lier kommune (30.09.2016) behandlet saken politisk i Miljøutvalget 28.09.2016. De fattet følgende vedtak om at kommunen fremmer **innsigelse**:

«Da det likevel skal bygges nytt kontrollbygg, ber vi om at dette bygges vest for bryterfeltet. Dette vil spare beboerne på Østsiden for mange ulemper, samt redusere verditapet for største grunneier.

Det fremmes med dette innsigelse på planene fremlagt i søknaden om plassering av kontrollbygget samt riggplasser for dette. Vi ber om at kontrollbygget flyttes til vestsiden av bryterfeltet.

Innsigelsen begrunnes i vesentlig verdiforringelse for største grunneier, og vesentlige ulemper for videreføring av drift og bosted for Gårdsbedriften Utelykke.»

Folkehelse

Videre er kommunen opptatt av hvordan befolkningens helse blir berørt. Etter kommunens vurdering er det flere risikoforhold for helsen til de som bor i nærområdet, herunder trafiksikkerhet og støy/støv fra trafikken som følge av tungtransport, elektromagnetisk stråling, støy og støv fra etablering av knuseverk m.m., uro og frykt som følge av sprengning, og ulykker. De mener at det må utarbeides en ROS-analyse. Denne skal blant annet inkludere hvordan økt tungtrafikk på Svarthavnveien, Bråtåsveien og Østlia kan utgjøre en risiko for barn og andre mye trafikanter, og det må utredes og gjennomføres tiltak som skiller myke trafikanter fra anleggstrafikk. I tillegg bør det vurderes å støyskjermes boligene langs veien.

Videre må tiltakshaver fremvise kartlegging av utbredelsen av magnetfelt fra anlegget, og sende dette til kommunen. Hvis kartleggingen viser at boliger blir utsatt for magnetiske felt som overstiger $0,4 \mu\text{T}$, må tiltakshaver vurdere endringer i planene.

Kommunen ber om at knuseverket settes opp der ulempene for beboerne i nærområdet blir minst mulig. I tillegg må anlegget skjermes slik at man holder seg innenfor kravene gitt i

forurensningsforskriften § 30-7. Det må synliggjøres overfor kommunen og beboerne hvordan man sikrer seg at tilfredsstillende støv- og støyforhold overholdes i anleggstiden. De anbefaler å innføre driftstider, slik at alle ved når det skal være drift og når det ikke skal være aktivitet. Hvis det er umulig å overholde støykrav, må beboere som er mest berørt tilbys alternativ overnatting i anleggsfasen.

Kommunen mener videre at sprenging kun skal skje i tidsrommet mandag til fredag klokken 0700-1600. Naboer og Oddevall skole skal varsles om når sprengninger skal finne sted. Det bør utplasseres rystelsesmålere, for å ivareta bekymringen for om sprengning medfører skader på bygningskonstruksjoner.

De uttaler videre at det må utarbeides rutiner og tiltak for skjerming av støvflukt i anleggsperioden. Asfaltering av anleggsvei, befuktning av områder der støv produseres og feiing av vei er eksempler på tiltak som kan gjennomføres.

Kommunen uttaler videre at de kan pålegge at forhold ved en eiendom eller virksomhet i kommunen blir rettet dersom det indirekte eller direkte kan ha en negativ innvirkning på helsen, eller er i strid med bestemmelser om miljørettet helsevern, jf. folkehelseloven § 14.

Lier kommune vil påpekte viktigheten av at veiene fremdeles kan benyttes som en trykk og sikker adkomst til boligene, og at alternative løsninger alltid skal vurderes å inngå i beslutningsgrunnlaget.

Biologisk mangfold

Kommunen ber om at tiltakenes samlede innvirkning på biologisk mangfold i området vurderes. Det nye kontrollbygget vil legge beslag på jorddekt mark med høy bonitet. Dersom saken berører naturmangfold må det som en del av saksbehandlingen redegjøres for hvordan de miljørettslige prinsippene for offentlig beslutningstaking i §§ 8 – 12 i naturmangfoldloven er vurdert og fullt opp.

Kommunen har kontaktet NINA og Fylkesmannen i Buskerud, som har bekreftet at det ikke er registrert særskilte biologiske forekomster på, eller i umiddelbar nærhet av, tiltaksområdet.

Kommunen skriver og at det sør-øst for tiltaksområdet er registrert to dammer med tilhold av stor salamander. Det er en teoretisk mulighet for at arbeidet kan medføre frigjøring av næringsstoffer som kan følge overflatevann ned i ravinen som starrer sør for Vestsidveien, og dermed kan påvirke en av disse dammene. Det er derfor viktig at man har kontroll på overflatevannet i tiltaksområdet.

Fylkesmannen i Buskerud (15.08.2016) mener søknaden godt beskriver tiltakene som skal gjennomføres. De ber om at NVE vurderer hvorvidt nytt kontrollbygg kan påvirke områdets innvirkning på arkitektur og landskapsbilde negativt, jf. Den europeiske landskapskonvensjonen. Videre poengterer de viktigheten av at adkomstveiene til stasjonen fortsatt kan benyttes som en trygg og sikker adkomst til boligene i området.

Fylkesmannen ber NVE vurdere tiltakets samlede innvirkning i området. Det nye kontrollbygget vil legge beslag på jorddekt mark med høy bonitet. Dersom saken berører naturmangfold, må det som en del av saksbehandlingen redegjøres for hvordan de miljørettslige prinsippene for offentlig beslutningstaking i §§ 8-12 i naturmangfoldloven er vurdert og fulgt opp.

EB Nett (nå Glitre Energi Nett) (23.08.2016) har ikke kommentarer til søknaden. De opplyser om at de samarbeider med Statnett om utbyggingen, og skal flytte kontrollanlegg for sine 132 kV brytere inn i det nye kontrollanlegget.

Energi Norge (19.09.2016) mener søknaden godt beskriver den valgte løsningen for Sylling transformatorstasjon, men de savner underlagsmateriale for kostnadsvurderingene av alternative løsninger. Disse er unntatt offentlighet av Statnett, og det er derfor ikke mulig å etterprøve konklusjonene. Etter Energi Norges syn mangler det transparens i konsesjonssøknaden på følgende temaer:

- Det er ikke begrunnet hvordan forventede kostnader kan øke med omtrent 40 % fra NUP 2015 til konsesjonssøknaden ble sendt.
- Det oppgis ikke forutsetningene for vurderingen om at gevinsten ved å utsette investeringen ikke forsvarer risikoen for samfunnet.
- Statnett sier at de ikke var valgt den billigste løsningen for å opprettholde stasjonens funksjonalitet. Det fremkommer ikke av søknaden hvorvidt den valgte løsningen øker den samfunnsøkonomiske nytten.
- Det oppgis fem alternativer i søknaden, men det omtales ikke hvorvidt disse kan være tilstrekkelig for å sikre forsyningen eller hva kostnadsforskjellen mellom alternativene egentlig er.
- Statnett har valgt full ombygging av Sylling, selv om det er usikkerhet knyttet til tilgrensende prosjekter. Det kommer ikke frem hvorvidt den valgte løsningen er optimal gitt dagens usikkerhet knyttet til disse prosjektene.
- Den forventede investeringskostnaden oppgis kun som et intervall. Energi Norge har tidligere oppfordret Statnett til å også oppgi et fast kostnadsanslag. Dersom anslaget øker, burde det komme klart frem hva som har drevet kostnadene opp siden siste vurdering.
- I stedet for å presentere en grundig samfunnsøkonomisk analyse konkluderer Statnett med at nyttevirkningen ved tiltaket vurderes som høy. Det er ikke mulig å etterprøve Statnetts konklusjoner.

Grunneiere og naboer

Advokatfirmaet Lund & Co på vegne av grunneier Pål Svere (20.09.2016). De er bemerkert at deler av søknaden er mangelfullt utredet, dette gjelder spesielt omtale av knuseverket og plassering av kontrollbygg. Det er videre vedlagt bilag til uttalelsen som viser forslag til alternative plasseringer av kontrollbygg, samt forslag til alternativ veitrasé.

Grunneier er uenig i Statnetts valg av plassering for kontrollbygg. Redegjørelsen for valg av plassering er mangelfull, og det er ikke godt nok beskrevet hvorfor man ikke kan velge et av de andre alternativene. De mener det er bedre å plassere kontrollbygget i vest, da det vil føre til færre ulemper for eiendommene i nærområdet og færre eiendommer vil få innsyn. Selv om området er våtmark, er det ifølge grunneier muligheter for å plassere kontrollbygget på fast grunn. Det vil også kunne være mulig å hente ut masser fra nordsiden av tomta, dersom det skulle oppstå behov for å fylle deler av våtmarka. I tillegg vil områdene som sprenges ut på nordsiden kunne brukes som riggplasser. En løsning med masseuttak i nord og planering av terreng i vest vil føre til at Statnett trenger færre riggområder. I tillegg sier uttalelsen at en plassering av kontrollbygg i vest kan fjerne store deler av anleggstrafikken fra Østliaveien ettersom Svarthavnveien kan brukes som adkomstvei til stasjonstomta, og det vil da ifølge uttalelsen kun være nødvendig med en mindre omlegging av veitraseen og utvidelse av veien i nord. Videre vil det ikke være behov for å ekspropriere skogholtet mot øst.

Videre er de kritiske til Statnetts planer for knuseverket, som kan medføre støv og støyplager. De foreslår at knuseverket plasseres i skogen nord for stasjonen, i samme området hvor de har foreslått å anlegge riggplasser. Det må videre gjennomføres støyberegninger, og Statnett må fremlegge dokumentasjon som viser at det planlagte knuseverket ikke overstiger fastsatte grenseverdier for støv.

For øvrig informeres det om at skogen vest for stasjonen er barskog med høy bonitet, ikke løvskog. De ber videre om at Statnett er tydeligere på hvilke områder de planlegger å bruke til riggområder, da det er blitt gitt noe ulik informasjon om hvor store områder de krever til riggplasser.

Angelica Bråten på vegne av 102 berørte beboere (19.09.2016) ber om at søknaden ikke godkjennes i nåværende form, da de mener den er mangefult utredet for konsekvenser av byggingen. Uttalelsen tar for seg temaene trafiksikring, strålevern, drikkevann, støv og støy, vibrasjonsmålinger, alternative løsninger og natur, friluftsliv og jord- og skogbruk. Uttalelsen har følgende konklusjoner:

- *«Vi ber om en nærmere utredning av trafiksikkerheten til skoleveien. Vi ser gjerne også at det forevises hva kommunen og fylkesmannen mener om sikring av vei og strålevern her.*
- *Vi ber om en kartlegging av strålingsverdier og mulige tiltak for å redusere disse. (..) Ved å ruste opp linjer til 420 kV må avstand til nærmeste ledning i magnetfeltet være minimum 85 meter (ved 800 A) og 100 meter (ved 1100 A). Da må man vurdere dette i forhold til bebyggelsen i området. Her vil avstandskravet kunne havne i konflikt med anbefalingene fra Statens strålevern idet det er boliger nærmere enn 85 meter i dag! Vi forventer at man ved oppgradering av linjene, forholder seg til gjeldende regler og forskrifter».*
- *Vi ber om en vurdering på støv og støvplager fra knuseverk/pukkverk.*
- *Vi ber om at nødvendigheten av vibrasjonsmålinger avklares. Vibrasjonsmålinger må sees i forhold til NS8141-Virkning av vibrasjoner.*
- *Tilslutt ber vi om at forholdene omkring drikkevann, natur og resten vurderes videre».*

Mari Marki Norheim og Bjørn Guddal Hansen m/familie (20.09.2016) bor i Svarthavnveien 18 øst for transformatorstasjonen, og driver bedriften Utelykke aktivitetsgård. De er negative til at de ikke har blitt nevnt i konsesjonssøknaden, da de er nærmeste nabo til stasjonen i øst. De vil få kontrollbygget nærme sin bolig, samt riggområder i nærheten og anleggstrafikk forbi.

Videre viser de til at de tidlig i planleggingsfasen fikk tilbud fra Statnett om frivillig salg av eiendommen. Deretter fikk de beskjed om at dette allikevel ikke var aktuelt. Det er veldig kritiske til Statnetts oppførsel, og mener de har gitt uriktig og motstridende informasjon i prosessen.

De mener det ikke vil være mulig å bo på eiendommen i byggeprosessen, og at det å bo inne i et anleggsområde ikke er forenlig med et liv som småbarnsfamilie med mange dyr. De er bekymret for muligheten for å drifte Utelykke aktivitetsgård i anleggsperioden. Der går dyrene utendørs, og er ikke vant til støv og trafikk. I tillegg kommer det mange barn på besøk til gården. Anleggsarbeidet vil gjøre skape store utfordringer for gårdsdriften, med stengt adkomst til ridebane og marka, støv og trafikk.

Videre har de bekymringer angående helse og sikkerhet når det gjelder tungtransport, sprengninger, knuseverk, hogst og annet anleggsarbeid og magnetfelt.

De skriver at de kun ser to løsninger, enten må Statnett kjøpe de ut til en fornuftig pris og erstatte tap for Utelykke, ellers så må ikke prosjektet finne sted. De motsetter seg ekspropriasjon og forhåndstiltredelse.

Åse-Berit Jamne og Simen Sveen (19.09.2016) bor på eiendommen Løkka, gnr/bnr 83/25, som ligger vest for transformatorstasjonen. De opplyser at Svarthavnveien, som skal legges om, er eneste adkomstvei til deres eiendom, og de frykter at arbeidet gjør at de kan bli isolert i perioder.

De eier en gård som er tilrettelagt for hestehold, og driver med oppdrett og trening av spranghester. De er bekymret for hvordan anleggsarbeidet, utbedring av vei, sprengning, ledningsomlegging mv. påvirker deres næringsvirksomhet, fremtidsplaner og dyrehold. De ønsker en avklaring av hvordan anleggsarbeidet kan påvirke driften av gården, både med tanke på planlagte utvidelser av gården, og tilgjengelighet til gården, men også hvordan det påvirker dyrene. De ber om at Statnett gjennomfører tiltak, slik at det gjøres så attraktivt som mulig å være nærmeste nabo til en transformatorstasjon. De ønsker at den innerste delen av Svarthavnveien skjermes fra stasjonen i den grad der er mulig. De skriver videre at det i forbindelse med sprengning av ny vei må forsikres at deres skjerming mot anlegget opprettholdes.

Deres eiendom og gnr/bnr 83/49, deler samme drikkevannskilde ved egen brønn. Dersom arbeidet fører til brudd på vanntilførselen må ansvarsforhold og løsninger finnes. De skriver og at borettslaget har gjennomført målinger som viser at støynivået fra ledningene er langt over gjeldende regelverk. De ber om at dette følges nøye opp.

Videre opplyser de om at de har en stor dam på eiendommen, som tar av for alt vannet som kommer fra Finnemarka og frakter vannet gjennom eiendommen i en stor bekk. Det er snakk om store mengder vann i perioder, og de påpeker at dette må hensynstas i perioder med sprengning og anleggsarbeidet. Det er også observert storsalamander i dammen, noe som må tas i betraktning.

Christoffer Jansen (20.09.2016) bor i Svarthavnveien 4, som er adkomstvei til Sylling transformatorstasjon. Jansen mener det er bra at det er planlagt gjennomført trafikksikkerhetstiltak, men disse må være forholdsmessige med tanke på sikkerheten. Han påpeker at det er relativt dårlig gatelys i området. I tillegg er han bekymret for hvordan veien vil tåle omfattende tungtrafikk, og Statnett må sørge for at veien ikke blir ødelagt og at veien tilbakeføres i den stand den var. Veien benyttes av mange innbyggere som adkomstvei til marka m.m., og han er redd for at den økte bruken vil føre til større risiko for ulykker. Han foreslår at veien skiltes med fartsgrense 40 km/t, gatelysene blir forbedret og at veien vedlikeholdes fortløpende ved behov.

Jansen er reagerer videre på at det i konsesjonssøknaden er relativt dårlig beskrevet konsekvensene for bomiljøet i området. Han mener det er uheldig at Statnett kaller inn til møte og ikke kan svare på spørsmål, og ber om at de i fremtiden opptrer mer forberedt og er ydmyke overfor lokalbefolkningen.

Han skriver og at det blant annet er planlagt riggplasser langs traktorveien, og at dette er deres adkomstvei til marka. Han ber derfor om at traktorveien skal være åpen for ferdsel under hele byggeperioden. Avslutningsvis ber han om at spørsmålet om sikkerhet blir tatt med i vurderingen av plassering av nytt kontrollbygg.

Kristen Gifstad (20.09.2016) uttaler at det arealet som Statnett har søkt om å ekspropriere fra grunneier Pål Svere også brukes av han som velteplass ved skogdrift i egen skog, og dette arealet er eneste alternativ til midlertidig deponering av tømmer og ved. Som leietager av dette arealer blir han sterkt berørt både økonomisk og driftsmessig av planene i denne søknaden.

Han ser frem til, og forventer, et initiativ fra Statnett for å se på mulige løsninger for å kunne opprettholde skogdrift økonomisk forsvarlig også i fremtiden. Samtidig ønsker han en konkretisering av planlagte arbeider, tidsperiode og mengde transport på eksisterende skogsvei, da denne brukes som transportvei ved skogdrift.

Oddevall FAU (19.09.2016). Deres største bekymring er trafikksikkerheten for elevene ved Oddevall skole. Nesten alle elevene ved skolen må krysse Vestsidveien på vei til eller fra skole og SFO, hvor nesten all anleggstrafikken vil gå. Det er allerede i dag utfordringer knyttet til høye hastigheter og flere uoversiktlige eller utydelige krysningspunkter langs denne veien. Å få økt trafikk av lastebiler uten at det gjøres konkrete tiltak, gjør foreldrene redde for ulykker. Dette kan føre til at flere foreldre velger å kjøre barna til skolen, noe som bidrar til en ond sirkel med mer trafikk. I tillegg er vedlikeholdet på Vestsidveien på vinteren slik at de frykter at langt flere biler vil bli stående eller skli av veien og skape farlige situasjoner. De ber derfor om at det gjøres befaringer og undersøkelser langs traseen som skal brukes til anleggstrafikken gjennom Oddevall skolekrets, og at alle mulige midler må tas i bruk for å sikre elevene en trygg skolevei og en trygg hverdag. Dette arbeidet må gjøres i tett samarbeid med alle nødvendige instanser.

Videre er de bekymret for konsekvensene av anleggsarbeidet og det planlagte knuseverket med tanke på støy i skoletiden, da støy over lengre tid vil påvirke konsentrasjon og læringsevne. De forventer at det alle nødvendige tiltak gjøres for å sikre fravær av støyplager for elevene ved Oddevall skole. I tillegg forventer de at det gjøres tiltak for å sørge for at svevestøv ikke vil påvirke barn og voksne på skolen. De forventer at det gjennom hele prosjektperioden tas prøver for å sikre at verdiene på både støv og støy er gode.

Oppsummert ber de om at det er en god og tett dialog mellom alle parter, for å i best mulig grad ivareta lokalmiljøet som blir påvirket av arbeidene.

Sabina Izabela Topyla, Sylvia J. Karstad og Pawel Topyla (19.09.2016) påpeker at søknaden ikke nevner Svarthavnveien 17, som vil bli isolert av det planlagte anleggsarbeidet. I tillegg har eiendommen en naturlig drikkevannskilde ca. 150 meter fra det planlagte anleggsarbeidet. Videre omtaler uttalelsen følgende temaer:

- Riggområder: Søknaden informerer ikke godt nok om riggområder, og i tillegg virker planene som veldig overdrevet arealbruk. Områdene gir skjerming for naboer slik det er i dag.
- Adkomst: Svarthavnveien 17 deler adkomst med Løkka, og vil til tider bli fullstendig isolert. Det er to skolebarn som går til og fra skolen langs eksisterende gjerde vest for stasjonen, og det er kritisk at sprengningsarbeider, anleggstrafikk og linjeskyting tar hensyn til dette.
- Støy: De planlagte anleggsarbeidene er særdeles støyende. De protesterer videre mot bruk av steinknuseverk. Dette vil føre til unødig sjenanse og ulempe for beboerne og for barna som er hjemme alene deler av dagen. De vil også opplyse om at mange i området ikke har standard arbeidstider, og at mange er selvstendig næringsdrivende, hjemmевærende, jobber turnus og at mange har dyrehold ut over det normale.
- Stråling: de er bekymret for hvordan oppgraderingen av ledningen sør for Løkka og Svarthavnveien 17 vil påvirke dem med tanke på stråling og helsen til barna.
- Vei og trafikk: de eksisterende veiforholdene på Vestsidveien er ikke ideelle per i dag, med høy fartsgrense, dårlig belysning og begrenset sikt. Den økte anleggstrafikken vil medføre farlige gang, sykkel, riding og kjøreforhold lokalt og videre langs vestsidveien.

Høringsrunde 2

Statnetts kommentarer til høringsuttalelsene inkluderte tilleggsutredninger for tre alternative plasseringer av kontrollbygget, støyvurderinger og amfibieundersøkelser i området vest for stasjonen. Statnett søkte ikke om nye alternativer, men NVE sendte tilleggsutredningene til de som allerede hadde uttalt seg i saken, slik at de fikk muligheten til å komme med ytterligere innspill. Utredningene ble sendt på høring 01.12.2016, og fristen for å komme med uttalelse ble satt til 20.12.2016. NVE gjorde utredningene tilgjengelig på våre internettsider.

NVE mottok fire høringsuttalelser til tilleggsutredningene

Lier kommune (19.12.2016) tar brevet fra NVE til etterretning og viser til at vedtaket om innsigelse ble fattet av politikerne i miljøutvalget i Lier kommune. Saken skal legges frem for politikerne på nytt.

Fylkesmannen i Buskerud (19.12.2016) er positive til at det har blitt gjort ytterligere vurderinger av plassering av kontrollbygg og støy, samt at det er gjort amfibieundersøkelser. Ut over dette opprettholder de sin tidligere uttalelse.

Åse-Berit Jamne og Simen Sveen (19.12.2016) viser til at Lier kommune valgte å fremme innsigelse mot Statnetts planer, og at kontrollbygget burde plasseres vest for Statnetts tomt. Et slikt forslag vil få permanente konsekvenser for både eiendommen og næringsvirksomheten deres. De opplevde at politikerne flyttet problemet fra en nabo til en annen nabo. De har ønsket å få svar fra Lier kommune på bakgrunnen for den politiske behandlingen, men har ikke mottatt dette fra kommunen.

De har konkrete byggeplaner på tomten sin, og vil søke om å oppføre en ridehall som er tenkt plassert på det samme området hvor Statnett har utredet alternativ plassering av kontrollbygget. Denne plasseringen er optimal med tanke på dette formålet, og var en tungtveiende faktor da de kjøpte eiendommen i 2015.

Advokatfirmaet Lund & Co pva/Pål Svere (13.12.2016) skriver at plasseringen i øst, som Statnett opprettholder som omsøkte alternativ, er på et område hvor grunneier har planer om å utvikle boligtomter. Dersom Statnett får konsesjon, vil grunneier kreve erstatning etter tomtepris. I tillegg vil han kreve kompensasjon for tap av tømmervelte.

De har noen merknader til Statnetts utredninger av kontrollbygg i vest. De vil også gjøre oppmerksom på at ved å bygge kontrollbygg i vest, vil Statnett kunne anlegge en ny vei vest for kontrollbygget og koble denne veien på Bråtåsveien som ender sør-vest for transformatorstasjonen. Da kan de redusere all trafikk forbi transformatorstasjonen i byggeperioden og for fremtiden.

Grunneier fastholder fortsatt at det er mulig å anlegge nytt kontrollbygg i vest, og at dette ikke er så dyrt som Statnett hevder. De skriver at det ikke er tilfelle at det er våtmark i området, og at det derfor er behov for peling og utskifting/oppfylling av masser, og at dersom Statnett hadde gjennomført undersøkelser ville de sett at det er mulig å plassere kontrollbygget på fast grunn utenfor våtmarksområdet. De vil også påpeke at det er mulig å sprengte ut masser om lag 100 meter fra den alternative plasseringen. Dette vil ifølge uttalelsen verken føre til økte kostnader, mer trafikk eller belastning på nærområdet, slik Statnett forutsetter. Videre skriver de at ved et alternativ i vest vil kontrollbygget plasseres lenger unna nærmeste nabo enn ved plasseringen i øst.

De viser også til sin tidligere høringsuttalelse, hvor de foresto å plassere knuseverket i skogen nord for stasjonen, og at Statnett har tolket dette til å legge knuseverket 2,5 km inn i skogen nord for stasjonen. Grunneier mener imidlertid at knuseverket plasseres på tømmervelta, det vil si i nordre hjørnet av stasjonen på grunneiers eiendom. Riggområder kan også plasseres i tilknytning til dette. Dersom

støymålinger viser at dette er mulig, vil det være en bedre løsning enn å plassere knuseverket sør for stasjonstomta med støyvoll rundt.

Høringsrunde 3

NVE arrangerte offentlig møte om søknaden og tilleggsutredningene, 02.02.2017 på Oddevall skole. Ettersom møtet ble holdt på et tidspunkt saken ikke var på høring, åpnet NVE for at de som hadde ytterligere innspill kunne sende inn dette innen 16.02.2017.

NVE mottok 6 uttalelser etter det offentlige møtet.

Advokatfirmaet Lund & Co pva. Pål Svære, Mari Marki Norheim og Bjørn Guddal Hansen (20.02.2017) skriver at de mener tilleggsutredningene for plassering av kontrollbygg ikke er tilstrekkelig gjennomarbeidet og grundig. Blant annet mener de konsekvenser for næringsvirksomhet er tillagt stor vekt på alternativ vest, mens Utelykke aktivitetsgård ikke er nevnt for alternativ øst. De skriver og at utredningen av ulempene for omkringliggende eiendommer rundt alternativ øst må utredes nærmere. Blant annet er synlighet vektlagt i vurderingen av alternativ sør og vest, mens det for alternativ øst bare er konstatert at det «gir minst synlighet» og at det «gir liten påvirkning til miljøet når anleggsfasen er over». De skriver at ulempene for alternativ øst inkluderer synlighet, flytting av dyr i anleggsperioden, innsyn etter endt anleggsperiode, støy, trafikk og muligheter for fortsatt drift av næringsvirksomhet under en anleggsfase. Det er kritikkverdig at dette er sparsommelig omtalt, og de ber om at dette må utredes nærmere.

Videre omtaler de følgende temaer:

Plassering av kontrollbygg i vest: Den plasseringen Statnett har vurdert for kontrollbygg i vest samsvarer ikke med de forslaget de har lagt frem. De skriver at deres forslag innebærer at kontrollbygget legges tettere opp mot bryterfeltet, og lenger unna eiendommen Løkka. NVE må derfor anmode Statnett om å utrede alternativ vest slik de har skissert, som også er utenfor våtmarksområdet.

Kontrollbygg i øst – innløsning av eiendom: Eiendommen Svarthamna blir sterkt berørt av ombyggingen. Blant annet vil de rammes hardt i form av støy og trafikk i anleggsperioden, og dette er ikke forening med drift av virksomheten «Utelykke aktivitetsgård». Statnett har heller ikke gitt et absolutt svar på hvordan skogteigen som skjerner eiendommen mot bryterfeltet skal disponeres, og dersom dette hugges vil de har direkte innsyn. Eierne av Svarthamna opplever det som svært belastende å bo så nærme en anleggstomt, samt at de ikke vet hvordan fremtiden vil bli. Blant annet påpeker de at Statnett har opplyst at de legger til rette for fremtidige utvidelser. Det beste alternativet for dem vil være at hele eiendommen deres blir ekspropriert nå. Dette gir Statnett 12 mål med riggområder, og det vil redusere behovet for avbøtende tiltak under anleggsperioden. Dette vil også gi Statnett større fleksibilitet med tanke på en eventuell fremtidig utvidelse. I tillegg vil dette gjøre at Statnett slipper å bruke de skisserte riggområdene i øst, noe som vil spare de nærmeste naboene i krysset Bråtåsveien/Svarthamnveien for betydelige ulemper i anleggsperioden.

Massetransport, deponi og skogsbilvei: De viser til at de tidligere har foreslått å deponere alle ikke-forurensende masser i nærområdet, ved å bruke disse som en veikropp for skogsbilvei nord for stasjonstomten. Dette vil redusere massetransporten bort fra boligområdene, som vil redusere trafikk og støy for omkringliggende eiendommer. De skriver at utgiftene til deponering her vil være lavere enn hos entreprenør.

Videre viser de til at Statnett har uttalt at omfanget av massetransport avhenger av hvilken plassering man velger for kontrollbygg. De setter spørsmålsteget ved om Statnett i dette har tatt hensyn til de

mengdene stein som må sprenges ut i forbindelse med utvidelse av veien i nordvestre hjørnet av stasjonstomten.

Annet: På vegne av grunneierne vil de gi uttrykk for skuffelse over den forskjellsbehandling Statnett utviser overfor de ulike grunneierne som rammes i forbindelse med utbyggingen. Særlig viser de til at næringsvirksomheten vest for bryterfeltet er hensynstatt i langt større utstrekning enn næringsvirksomheten som drives på Svarthamna i øst. De viser til at Statnett skriver i kommentarene til høringsuttalelsen at det er lagt opp til «tett dialog» av hensyn til både mennesker og dyr, mens det for eierne i øst ikke er uttalt noe om verken dialog eller hensyn til dyrene på gården. Det er belastende for de som bor på Svarthamna å være nærmeste nabo til transformatorstasjonen, og det er kritikkverdig at Statnett ikke tar bekymringene på alvor og nøyer seg med et mål om å «skjerme familien så godt det lar seg gjøre». De viser også til at Statnett på møtet 2. februar 2017 sa at de hadde vært i kontakt med grunneiere for å avtale nærmere befaring etc., men verken Svere eller Norheim/Hansen har blitt kontaktet om dette. Dette er egnet til å svekke tilliten til Statnett som utbygger.

Pål Svere (17, 18 og 21 februar 2017) har i tillegg til uttalelsen sendt gjennom Advokatfirmaet Lund & Co ovenfor, sendt innspill til NVE. Han frykter at alle parter ikke klarer å sette seg inn i hva som ligger i hans, eller Statnetts, argumentasjon. Han skriver videre at beboerne i eiendommen Svarthamna ønsker å flytte. Dette er også presisert i en e-post sendt til Statnett, med NVE i kopi. Dersom eiendommen deres kjøpes ut, gir dette muligheter for å flytte riggområder, kontrollbygget kan flyttes noe lavere, og det vil redusere synligheten for de som bor igjen i området.

Videre skriver han at Statnett må forstå nytten av å deponere alle rene masser til bruk i bilvei. Han har også lagt ved kopi av e-post fra Landbrukskontoret i Lier kommune som er positive til dette, og i tillegg skriver han at nabo-grunneiere er positive. Dette gjør at man kan redusere antallet lastebillass med masse ut fra området. I tillegg skriver han at dette vil være økonomisk gunstig for Statnett. Veien vil også være en god erstatning for tømmerveltet som tapes.

Wenche Hovde (08.02.2017) og **Veronica Hovde Omdal** (13.02.2017) har sendt inn like høringsuttalelser. De skriver at de opplever det belastende at det skal være byggeaktivitet fra 2017-2021, med mye støy, trafikk og støv utenfor deres tomt. I tillegg viser de til at Statnett har tenkt å flytte hovedporten til stasjonen slik at adkomst er fra Østlia, og dette vil føre til at det i fremtiden vil være mer trafikk forbi deres hjem. De håper dette kan endres, slik at trafikken forbi deres hus blir minst mulig og berører færrest mulig.

Miljøpartiet De Grønne (MDG) i Lier v/Øivind Hammer (11.02.2017) skriver at de mener alternativ nord peker seg ut som det beste. De skriver at denne saken har et svært langsiktig perspektiv, og at hverken ulemper i anleggsfasen eller økte kostnader bør være avgjørende når man ser på den lange nedskrivningstiden. Til tross for at løsning nord går hardest utover skogen, gir den det beste bomiljøet for de fleste som bor i området. Dette er derfor løsningen MDG vil gå inn for.

Energi Norge (13.02.2017) ønsker Statnetts planer om å reinvestere i Sylling stasjon velkommen. De mener søknaden beskriver den valgte løsningen for transformatorstasjonen på en god måte, men manglende underlagsmateriale for kostnadsvurderingene av de ulike konseptene gjør at det ikke er mulig å etterprøve konklusjonene.

Videre presiserer de ulike momenter hvor de mener det er manglende transparens i søknaden. Dette inkluderer blant annet:

- Fra NUP 2015 til søknadstidspunkt har de anslåtte investeringskostnadene økt mot opp mot 40 %. Energi Norge mener kostnadsøkningen bør sees i sammenheng med eventuelle alternativer, og den samfunnsøkonomiske nytten av å gjennomføre prosjektet.
- Forutsetningene for Statnetts konklusjon om at kapitalgevinsten ved å utsette reinvesteringen ikke forsvarer risikoeksponering for både Statnett og samfunnet.
- Statnett skriver at de ikke har valgt den billigste løsningen, men det fremkommer ikke hvorvidt den dyrere løsningen øker prosjektets samfunnsøkonomiske nytte.
- Søknaden presenterer 5 alternativer, men det indikeres ikke hvorvidt de ulike løsningene er tilstrekkelige eller hva kostnadsforskjellene egentlig er. Blant annet er alternativ 1 og 2 (delvis utskifting) interessant dersom disse innfrir krav til en lavere kostnad.
- Statnett valgte en komplett reinvestering selv om en rekke tiltak det legges til rette for ikke er utredet eller besluttet. Det fremkommer ikke hvorvidt den valgte løsningen er optimal gitt dagens usikkerhet knyttet til fremtidige prosjekter.
- Den forventede investeringskostnaden oppgis kun som et intervall. Statnett bør oppgi kostnadene fordelt på de viktigste kostnadselementene.
- I stedet for å presentere en grundig samfunnsøkonomisk analyse konkluderer Statnett med at nyttevirkningen ved å gjennomføre reinvestering vurderes som høy. Det er ikke mulig å etterprøve Statnetts konklusjon.

Høringsrunde 4

Endringssøknaden ble sendt på høring 30.05.2017 til alle høringsparter, og alle som tidligere hadde uttalt seg i saken. NVE ba også Statnett i brev av samme dato om å orientere berørte grunneiere, rettighetshavere, naboer og gjenboere om høringen. Fristen for å komme med høringsuttalelse til søknaden ble satt til 16.07.2017. Høringen av søknaden ble kunngjort i Lierposten 08.06.2017.

NVE mottok 6 uttalelser til endringssøknaden.

Lier kommune (29.06.2017) viser til sitt brev fra 06.04.2017 hvor de frafaller innsigelsen sin gitt visse vilkår. Generelt mener de at de løsningene som er beskrevet i endringssøknaden totalt sett gir færre ulemper for berørte parter enn i den opprinnelige søknaden. De mener Statnett i stor grad har kommet opp med gode avbøtende tiltak, og de vil følge opp dette gjennom MTA-planen.

Kommunen har i uttalelsen vurdert søknaden opp mot deres vilkår for å frafalle innsigelsen. Deres totalvurdering er at Statnett i hovedsak har hensynstatt vilkårene de har satt for frafall av innsigelsen, men har merknad til at taktekket til kontrollbygget ikke er beskrevet i søknaden, samt at de ønsker en tilbakemelding på hva Statnett planlegger å bruke Svarthamna til etter anleggsperioden.

Fylkesmannen i Buskerud (28.06.2017) kan ikke se at endringene i den nye søknaden vil komme i vesentlig konflikt med nasjonale hensyn. Fylkesmannen ber likevel om at endringen vurderes nøye ut i fra hensyn til støy og trafiksikkerhet, spesielt i områder hvor barn og unge ferdes og av hensyn til trygg skolevei.

Energi Norge (12.07.2017) skriver at endringssøknaden gir noen svar på deres tidligere innspill, som hvorfor billigste løsning ikke er valg og en redegjørelse for kostnadsutviklingen fra NUP 2015 til søknad. De savner imidlertid en samfunnsøkonomisk analyse av de aktuelle alternativene. Det er også

relevant at Statnett dokumenterer samfunnsøkonomisk lønnsomhet ved utsatt reinvestering av bryteranleggene.

Advokatfirmaet Lund & Co på vegne av grunneier Pål Svere (29.06.2017) skriver at grunneier har fått innvilget privat regulering av midlertidig deponiområde i tilknytning til sin eiendom. Grunneier er glad for at Statnett ønsker å benytte lokalt deponi, men setter spørsmålsteget ved at dette skal deponeres vederlagsfritt. De ber NVE om å pålegge Statnett å benytte lokalt deponi i samsvar med det som er normal praksis ved massedeponering, nemlig mot vederlag. Et lokalt massedeponi er videre positivt, da det reduserer transporten ut av området. Grunneier ønsker å benytte masser til å ruste opp skogsbilvei. I forbindelse med undersøkelser har det imidlertid blitt kjent at Statnett har kabel som går fra transformatorstasjonen og i skogsbilveien. Denne kablet ligger ikke riktig plassert, sånn at Statnett uansett må gjøre tiltak når grunneier skal oppruste skogsbilveien. Der ber om at NVE pålegger Statnett å utrede muligheten for å oppruste skogsbilveien, og samtidig sikre strømkablet. En opprusting av veien kan kompensere for det tapet som grunneier blir påført ved at Statnett vil ekspropriere det område han i dag bruker som tømmervelte.

Videre påpeker de at grunneier og flere andre naboer har sine vannkilder i nærheten av riggområder, og i perioder med lamming har grunneier 800-1000 dyr som trenger vann. Det er derfor viktig at Statnett sikrer vannkildene og sørger for sikker vannforsyning under anleggsperioden.

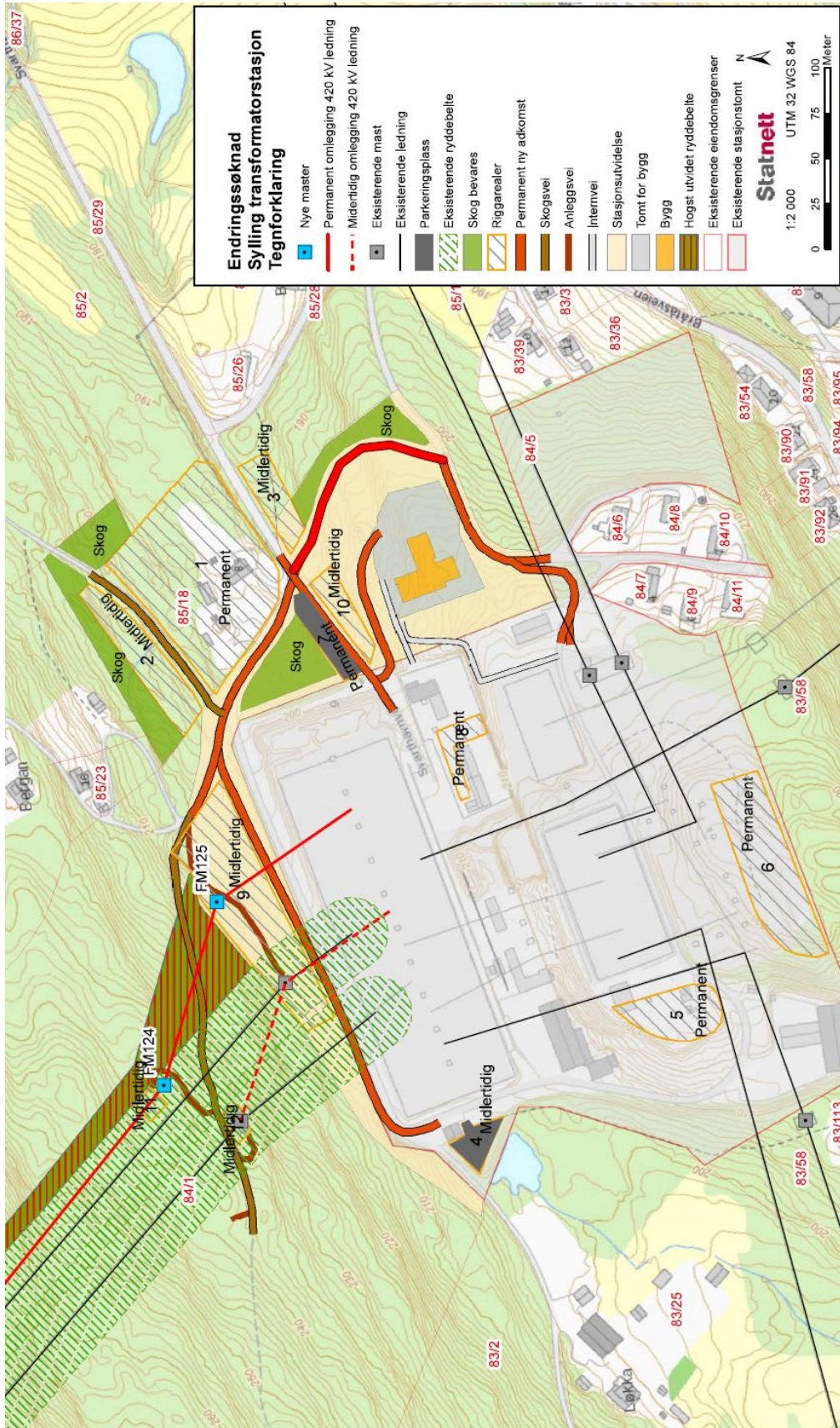
De fastholder også at de mener utredningene av alternativ vest er mangelfulle. Blant annet er de kritiske til at Statnett tillegger næringsvirksomhet på gården Løkka stor vekt, uten at de tar liknende hensyn til grunneiers planer om å utvikle sin eiendom øst for stasjonstomten.

De uttaler videre at skogsbilveien er den eneste veien som benyttes ut i marka, og i tillegg er det den eneste veien grunneier har til rådighet for å frakte sau til og fra beitet på vår og høst. De mener Statnett bør anlegge ferist i anleggsveien. Grunneier ønsker også å være inkludert i dialogen om eventuell stenging av skogsbilveien.

Veronika Hovde Omdal (06.06.2017) lurer på om støyberegningene er gjort med dagens vegetasjon, og hvordan fjerning av vegetasjon i så fall vil påvirke støynivåene. Hun viser også til at deres uteplass er rett ved den boligen som Statnett har skrevet har behov for støyskjerming, og hun vil at utearealer også skal tas hensyn til ved støyskjermingen. Videre nevner hun at de har en vannkilde som ligger rett i nærheten av Svarthamna, og denne kilden må sikres under anleggsarbeidet.

Jan Hammer (16.07.2017) er bekymret for at Statnetts sprengarbeid skal medføre skader på hans eiendom. Han viser til en sprengning i Lierdalen som er gjort tidligere, og da løsnet det flere kampesteiner. Han er redd for at Statnetts sprenging skal gjøre at sprekkene i fjellet blir større og steiner løsner og faller mot huset. Han ønsker at veggen bak huset skal sikres, og at Statnett skal betale for det.

Vedlegg C – Oversiktskart

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 09.11.2017

Vår ref.: 201603036-71

Arkiv: 611

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

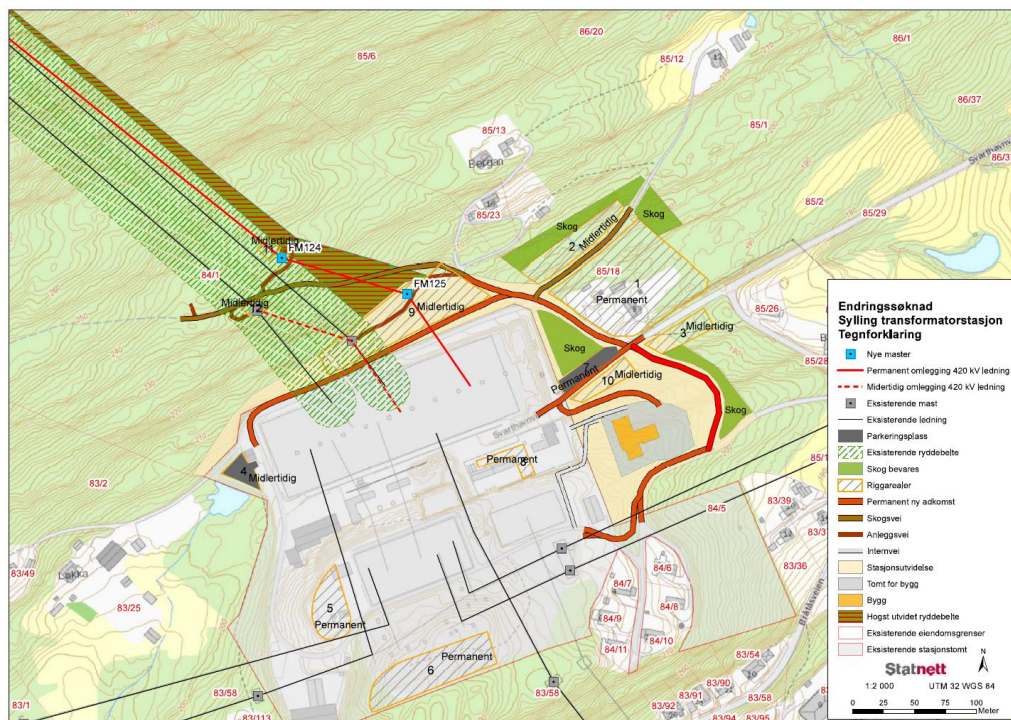
Anine Mølmen Andresen

22959846/aman@nve.no

Sylling transformatorstasjon. Orientering om vedtak

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i dag gitt Statnett SF konsesjon og ekspropriasjonstillatelse for utvidelse og oppgradering av Sylling transformatorstasjon i Lier kommune.

Sylling transformatorstasjon er viktig for strømforsyningen i østlandsområdet, i tillegg til å være viktig for kraftoverføringen mot Sverige. Stasjonen er gammel og har behov for oppgradering. Det er behov for et nytt kontrollbygg, og nye apparatanlegg. NVE har gitt tillatelse til å bygge kontrollbygget på østsiden av stasjonen i tråd med kartet under.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Konsesjonsdokumentet med vilkår og NVEs vurderinger i notatet «Bakgrunn for vedtak» er tilgjengelig på NVEs nettsider www.nve.no/kraftledninger.

Denne orienteringen sendes til alle hørings- og orienteringsinstanser. Den allmenne høringen, offentlige møter og møter med lokale myndigheter er en sentral del av NVEs konsesjonsbehandling. Gjennom denne prosessen, der enhver har adgang til å komme med sine innspill og synspunkter, skal NVE sikre at det er gjort rede for alle sider ved saken. Vi har nå gitt konsesjon og takker for alle innspill og kommentarer som har kommet inn i den allmenne høringen.

Klage

Vedtaket kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen kom fram eller klageren fikk eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket, jf. forvaltningsloven kap. VI. Parter (grunneiere, rettighetshaver og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (andre med spesielt nær rettslig, økonomisk eller faktisk tilknytning til saken og organisasjoner som representerer berørte interesser) har rett til å klage på vedtaket. Å avgi høringsuttalelse eller på annen måte bli orientert om saken gir ikke i seg selv gir klagerett på vedtaket.

En klage skal være skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes inn til NVE. Den bør inneholde en begrunnelse og opplysninger som gjør det mulig for NVE å avgjøre om klageren har klagerett. Etter forvaltningsloven skal NVE vurdere klagene og forberede saken før den sendes til Olje- og energidepartementet. Vi foretrekker at klager sendes til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Siv Sannem Inderberg
seksjonssjef

Anine Mølmen Andresen
førstekonsulent

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Mottakerliste:

Advokatfirmaet Lund & Co DA
Advokatfirmaet Lund & Co DA v/Constance Jessen Holm
Advokatfirmaet Lund & Co DA v/Ulf Larsen
Angelica Bråten
Buskerud fylkeskommune
Christoffer Jansen
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) - Region Øst
Energi Norge
Fylkesmannen i Buskerud
GLITRE ENERGI NETT AS
Jan Hammer

Kristen Gifstad
Mari Marki Norheim og Bjørn Guddal Hansen
Miljøpartiet De Grønne Lier v/Øyvind Hammer
Oddevall FAU
Pål Svere
Sabina Topyla
Simen Sveen og Åse-Berit Jamne
Statens vegvesen - region øst
VERONIKA OMDAL
Wenche Hovde

Kopi til:

Statnett SF

Lier kommune
Postboks 205
3401 LIER

Vår dato: 09.11.2017
Vår ref.: 201603036-73
Arkiv: 611
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Anine Mølmen Andresen
22959846/aman@nve.no

Sylling transformatorstasjon. Orientering om vedtak og avklaring av status for innsigelse

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i dag gitt Statnett SF konsesjon og ekspropriasjonstillatelse for utvidelse og oppgradering av Sylling transformatorstasjon i Lier kommune. NVE har gitt tillatelse til å bygge det nye kontrollbygget på østsiden av stasjonen.

Sylling transformatorstasjon er viktig for strømforsyningen i østlandsområdet, i tillegg til å være viktig for kraftoverføringen mot Sverige. Stasjonen er gammel og har behov for oppgradering. Det er behov for et nytt kontrollbygg, og nye apparatanlegg.

Konsesjonsdokumentet og notatet «Bakgrunn for vedtak» av i dag med NVEs vurderinger av tiltaket, er tilgjengelig på NVEs nettsider www.nve.no/kraftledninger.

Innsigelse

NVE viser til innsigelse og krav for å trekke innsigelsen fra Lier kommune. Av konsesjonsdokumentet og notatet «Bakgrunn for vedtak» går det frem hva NVE har stilt vilkår om.

NVE ber Lier kommune vurdere om innsigelsen trekkes eller om innsigelsen opprettholdes. Dersom innsigelsen opprettholdes, ber vi Lier kommune presisere hvilke krav de mener ikke er imøtekommet. Vi ber om en tilbakemelding på dette innen klagefristens utløp, 3 uker fra i dag.

Med hilsen

Siv Sannem Inderberg
seksjonssjef

Anine Mølmen Andresen
førstekonsulent

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Kopi til:

Lier kommune v/Ingebjørg Tofte
Statnett SF

Grunneiere/rettighetshavere

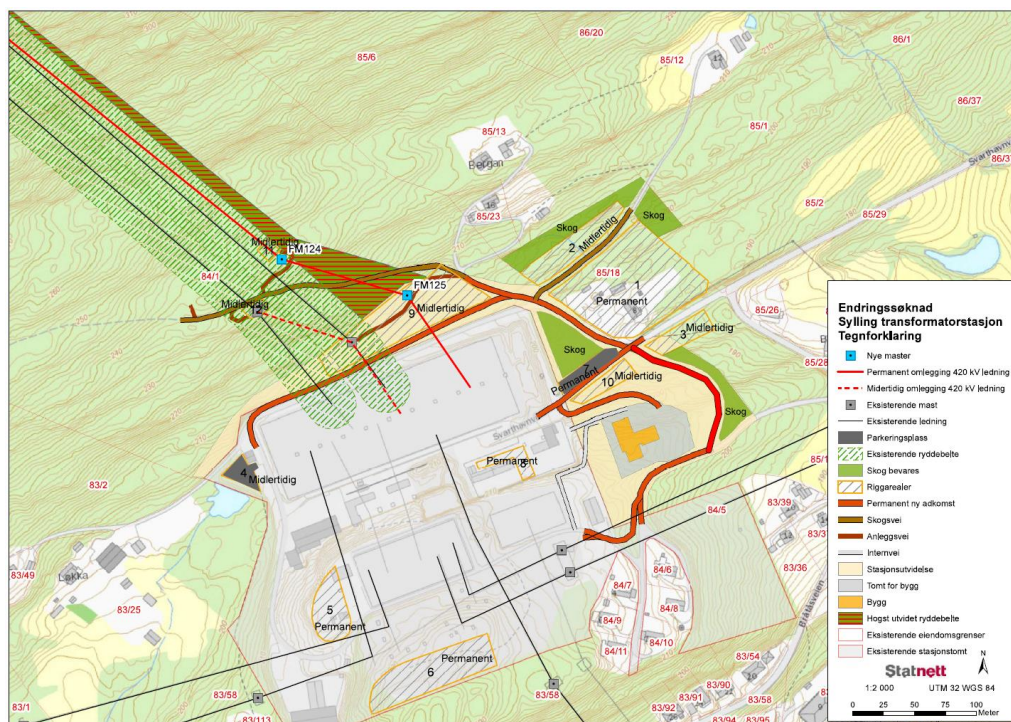
Vår dato: 09.11.2017
Vår ref.: 201603036-72
Arkiv: 611
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Anine Mølmen Andresen
22959846/aman@nve.no

Underretning om vedtak om utvidelse og fornyelse av Sylling transformatorstasjon

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i dag fattet vedtak om å gi Statnett SF anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse for å bygge og drive Sylling transformatorstasjon i Lier kommune i Buskerud fylke.

Sylling transformatorstasjon er viktig for strømforsyningen i østlandsområdet, i tillegg til å være viktig for kraftoverføringen mot Sverige. Stasjonen er gammel og har behov for oppgradering. Det er behov for et nytt kontrollbygg, og nye apparatanlegg. NVE har gitt tillatelse til å bygge kontrollbygget på østsiden av stasjonen i tråd med kartet under.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Konsesjonsdokumentet med vilkår, ekspropriasjonstillatelsen og NVEs vurderinger i notatet «Bakgrunn for vedtak» er tilgjengelig på NVEs nettsider www.nve.no/kraftledninger.

Partsinnsyn

Forvaltningslovens regler om partsinnsyn gir grunneier/rettighetshaver rett til å be om å få se sakens dokumenter. Ved ønske om dokumentinnsyn, ta kontakt med saksbehandler i NVE eller send e-post til innsyn@nve.no.

Klage

Vedtakene kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen kom fram eller klageren fikk eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtakene jf. forvaltningsloven kap. VI. Parter (grunneiere, rettighetshaver og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (andre med spesielt nær rettslig, økonomisk eller faktisk tilknytning til saken og organisasjoner som representerer berørte interesser) har rett til å klage på vedtakene.

En klage skal være skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes inn til NVE. Den må presisere om det er anleggskonsesjon og/eller samtykke til ekspropriasjon som påklages, og inneholde opplysninger som gjør det mulig for NVE å avgjøre om klageren har klagerett. Den bør også inneholde en begrunnelse. Etter forvaltningsloven skal NVE vurdere klagene og forberede saken før den sendes til Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse. Vi foretrekker at klager sendes til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Ved spørsmål eller behov for nærmere opplysninger, ta kontakt med saksbehandler i NVE, Anine Mølmen Andresen tlf. 22 95 98 46 eller e-post aman@nve.no.

Med hilsen

Siv Sannem Inderberg
seksjonssjef

Anine Mølmen Andresen
førstekonsulent

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.